

УРЯДОВИЙ ВІСНИК

АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА УКРАЇНЦІВ
У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

P. VI.

СІЧЕНЬ-БЕРЕЗЕНЬ 1954

Ч. 1 (18)

І В А Н Б У Ч К О

Божою милістю й святого Апостольського Римського Престолу Благословенням Архієпископ тит. Левкадський, Апостольський Візитатор українців у краях Західної Європи

Всечесному Духовенству й Вірним українцям розсіяним по краях Зах. Європи

мир в Господі й Архієрейське Благословення!

*Високопреподобні й Всечесні Отці,
Дорогі Браття й Сестри!*

Вже від трьох місяців цілий християнський світ святкує згідно зі зарядженням Святішого Вітця Ювілейний Марійський Рік з нагоди благословенної столітньої річниці проголошення правди віри про Непорочне Зачаття Пречистої Діви Марії. Католицькі часописи ра-у-раз приносять з усіх країн світу милі й потішаючі вістки про велике одушевлення, що опанувало уми й серця побожних християн з проголошенням Святого Марійського Року. По всіх краях, а навіть

по всіх християнських громадах вироблено вже подрібні широко закроєні пляни зовнішніх ювілейних торжеств для вияву належного почитання, сердешної любови й найглибшого довіря до Цариці неба й землі Пренепорочної Матінки Божої й Матінки нашої найліпшої. А зараз із зовнішніми торжествами розвивається й широка підготовка для внутрішньої обнови християнського життя, бо це ж і головна ціль Марійського Року.

Сподівання Святішого Вітця й усіх християн у Марійському Році

Обеднані з Святішим Вітцем усі побожні християни звязують зі святкуванням Марійського Ювілейного Року найкращі надії, що саме в цьому Році Пренепорочна Матінка Божа й Матінка наша Пресвята схоче нам випросити від Бога ті дари й ласки, що їх так дуже потребуємо кождий з нас з особна і всі разом на «цій долині сліз», а зокрема випросить нам дару справедливого мира й свободи. Сподівання Святішого Вітця це радше щире й сильне переконання, що з Ювілейними торжествами Святого Марійського Року в серцях вірних християн оживиться сердешна побожність і почитання до Пречистої Діви Марії, а враз із тим спалахне жива християнська віра в життю одиниць а й цілих народів. Бож годі собі навіть подумати, що християни будуть виявляти щирю набожність до Пречистої Діви, а не будуть змагати до обнови свого християнського життя, щоби то життя було як найзгідніше з християнськими засадами, Божими й церковними заповідями. Та ж набожність до Пречистої Діви Марії — каже Святий Отець — не сміє бути тільки пустим звуком, чи тільки виявом слабких і хитких почувань у деяких релігійних практиках без впливу на життя християнина. Правдиве й щире почитання Пречистої мусить мати благодатний вплив на душу кожного християнина, як це знаємо з історії Вселенської Церкви, зокрема з історії життя Святих, що з них кождий відзначався особливою набожністю до Небесної Цариці. Та й неможлива це річ, щоби чоловік, почитаючи щиро Матінку Божу й Матінку нашу Пресвяту, не запалювався вогнем Божої любови й вогнем любови ближнього та й не змагав до того, щоби й других не потягнути за собою до почитання Пречистої.

Ми ж знаємо безліч примірів з людського життя, що навіть і найтяжчі безнадійні грішники наверталися до Бога,

якщо тільки, з вірою вимовляли Пресвяте імя Марії. Справді це неможливе, щоби грішник, згадуючи з вірою Пренепорочну Матінку Божу й Матір свою найліпшу, не завстидався й не збридив собі своїх гріхів, щоби не схотів каятись і покинути гріх. Тому й слушно сподіваємося ми всі разом зі Святим Отцем, що через всенародні вияви набожності до Пречистої впродовж святого Марійського Року розквітне й зросте правдиве християнське життя у світі, що грішники покаються і завернуть з лихої дороги відступства від Бога, помиряться з Богом, а Милосерний Господь за молитвами Пречистої зглянется на людську нужду й відверне те лихо, що впало на ціле людство з вини того ж самого людства.

Не сумнівається Святіший Отець, що праведні християни скористають як найкраще з нагоди Святого Марійського Року і виявлять в гідний спосіб перед Богом і перед світом свою особливу любов і довіря до Небесної Неньки. Вони не задовольяться дотеперішнім станом своїх чеснот, вони будуть намагатись щораз горячіше любити Матінку Божу та й щораз вірніше поступати Її слідами, бож вони добре памятають про упізнання Святого Духа в «Откровенію» св. Івана (22, 11) «Праведний — хай буде праведніший, а святий ще святіший». «І праведний правду да творит еше, і святий да святиться еше». А попри праведників напевно й багатобогато грішників, заохочені добрим приміром побожних християн схочуть піти тими слідами і призиваючи помічі Небесної Цариці завернуть з лихої дороги, помиряться з Богом і заживуть по християнськи сповняючи Божі й церковні заповіді. А вслід за тим прийде так дуже побажана обнова християнського життя.

Святий Великий Піст найкращий час гідного відсвяткування Марійського Року

У нашому попередньому Пастирському Листі до Вас, Дорогі Браття й Сестри, ми заохотили вже вас, щоби ви намагались в торжественний спосіб виявити вашу особливу набожність до Матінки Божої, святкуючи особливо достойно наші церковні Празники установлені на честь Пресвятої Богородиці, а зокрема відвідуючи громадними паломництвами ті святі місця по ріжних краях, де наша Матінка Небесна в особливий спосіб обьявила людям Свою материнську любов, роздаючи всім, що туди вдаються, чудесні дари тілесні й душевні. Від Ваших Отців Душпастирів довідуємося, що справ-

ді приготовляються такі громадні паломництва літною порою і вони напевно принесуть нам усім найкращі овочі.

Але нині хочемо звернути вашу увагу, Дорогі Браття й Сестри на те, що такі найкращим часом до гідного відсвяткування Ювілейного Марійського Року буде для нас усіх якраз цей освячений час св. Великого сорокдневного Посту перед цьогорічною св. Пасхою, що його ми саме тепер зачали. Це справді сказати словами св. Апостола Павла (2. Кор. 6, 2) «се время благоприятно, се день спасения». Цей освячений час присвячує св. Церква для нас усіх на покаяння, бо, таки правду сказати, ми всі потребуємо покаяння, бо ми всі грішники. В грісі ми родились, як каже Псалмопівець (Пс. 50, 6) «в грісіх роди мя мати моя», а дотого ми так часто, якщо не зі злости, то з немочі нашої попадаємо в гріхи. Тому й каже св. Іван Апостол (І. Іван 1. 8) «Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманемо і нема правди в нас».

Через св. Тайну Хрещення ми вправді стались Божими дітьми, але скільки то разів ми втратили право так називатись, бо ми втратили Божу благодать через наші гріхи, втратили право до неба і заслужили собі на вічну кару в пеклі. Може й немало є між вами таких, що їх в такому грішному стані застав оцей Святий Марійський Рік, а може дехто навіть не звертає уваги на ту справу, бо взагалі не цікавиться потребами власної душі, а всю свою увагу звертає на дочасні справи, на те щоби бути здоровий на тілі, щоби забезпечити собі щасливе майбутнє тут на землі, щоби догодити собі й своїм пристрастям.

Святий Великий Піст це час покаяння. Христові Страсти й вічні Правди

Отже св. Мати Церква взиває нас усіх у св. Великому Пості кожного року, а зокрема в цьому святому Марійському Році до застанови над собою, над своєю душею. Колись наш Божественний Спаситель Ісус Христос за свого життя на землі заки виступив прилюдно зі своєю Божою наукою, перебув впродовж 40 днів на пустині на самоті в строгому пості і молитві. А нас Христових учнів, християн взиває св. Церква, щоби ми за приміром Ісуса Христа перевели той освячений час 40 днів Великого Посту перед св. Пасхою в дусі щирого покаяння заки приступимо до св. пасхального Причастя Найсвятішого Тіла й Крови Христової. Щоби збудити в нас духа щирого покаяння св. Церква каже нам роз-

важати над страданнями й смертю Божого Сина за нас на хресті, бо при цьому найвірніше пізнаємо, яка то правдива ціль нашого життя, нащо нас Бог сотворив, яка то безмежна чи радше безконечна любов Бога до нас і яка безмежна ціна нашої душі, коли за неї Божий Син мусів пролляти до останньої краплини Свою Кров Найсвятішу серед найтяжчих мук і страстей аж до смерти на хресті. Бо ж тих усіх мук і смерти на хресті Божий Син Ісус Христос піднявся тільки на те, щоби за нас, за наші гріхи спокутувати й заплатити Божій справедливості найвищу, бо безконечну ціну Своєї Крови, щоби тільки відвернути від нас ту кару вічного прокляття, що нам належить. На те тільки страждав і вмер Ісус Христос, щоби нас примирити з Богом і привернути нам втрачене право до вічного щастя в небі.

Яке ж то страшне і правдиве нещастя є гріх, що позбавляє нас Божої благодаті і стягає на нас від Бога страшну кару вічного прокляття! І не міг би чоловік, як би покутував навіть разом з усіми людьми цілого світу всіх віків, навіть вкупі зі всіма Святими й Ангелами в небі, не міг би переблагати Справедливого Бога, якщо того не був би dokonав Божий Син і Спаситель наш Ісус Христос вмираючи за нас на хресті. Тож варта та ще й як треба нам у цьому св. Пості застановитись над станом своєї душі, чи ми не втратили Божої благодаті, через наші гріхи, чи ми маємо ще право називатися Божими дітьми, чи не треба нам боятись страшного Божого гніву й вічної кари в пеклі за те, що потоптали Божі заповіді і замість служити Богу ми слухали підшептів Сатани, ворога Божого й ворога нашого спасення вічного. Бож вистарчив би хоч би тільки один однісінький тяжкий гріх, свідомо й добровільно поповнений, щоби стягнути на нас таке нещастя. І за один однісінький тяжкий гріх вже повинна була діткнути нас найтяжча, бо вічна кара Божа, вічне прокляття в пеклі разом з діволами. А якщо ми не тільки один тяжкий гріх поповнили, але й більше тяжких гріхів і ніщо нам не сталось, бо ми таки не дістались до пекла, а жиемо ще на цьому світі, то це тільки завдяки тій ціні, яку з любови до нас заплатив за нас Божий Син муками й смертю Своєю на хресті. Безконечно Милосерний Бог Отець Небесний зглянувся на муки й смерть Свого Сина за нас і стримав караючу руку над нами, бо хоче, щоби ми опам'ятались, покаялись, відвернулись від гріха, помирились з Богом у св. Сповіді і жили по християнськи. «Не хочу смерти грішника — каже Господь Бог устами пророка Єзе-

кіла (33, 11) — не еже обратитися нечестивому от пути своего і живу бити ему». Не хоче Бог допустити, щоби пішли на марно безконечні заслуги Божого Сина, не хоче відкинути нас від Себе на віки, бо любить нас, бо хоче ділитись з нами Своїм вічним щастям в небі. Тому й уживає всіх можливих способів, щоби порушити наше серце Своєю ласкою, щоби ми опам'ятались і на вернулися як той блудний син вернувся до дому свого батька. Отець Небесний готовий прийняти нас знова в Свої батьківські обійми, готов забути нам усі хоч би й найтяжчі гріхи, що більше — запевняє нас Ісус Христос у святій Євангелії, що Отець Небесний більше тішиться наверненням одного грішника як 99 праведними й Святими, що є вже в небі. Ціле небо тішиться, що щераз над людською злобою грішника затріюмфувала безконечна Божа любов. Такою Божою ласкою для нас грішників є й цей Святий Марійський Рік, а зокрема цей святий Великодній Піст в тому ж Році.

Закамянілість на спасенні упізнання до покаяння

Хіба тільки яке камінне серце не зрушилобися, розважаючи ті найсолодші правди нашої святої віри про Божу безконечну Любов і Милосердя, про муки й смерть Божественного нашого Спасителя за наші гріхи. Хіба тільки камінне серце не зрушиться почуванням страху розважаючи ті вічні правди про найголовнішу ціль і завдання чоловіка на землі, про найбільше нещастя яким є людський гріх-бунт проти Бога, про можливість стати перед Божим судом в такому стані в хвилі смерті, що може нас без ніякого приготування стрінати на кожному кроці, а вслід за тим і вічне прокляття. Хіба тільки диявольська злоба може так засліпити чоловіка, що він не схоче рятувати свою безсмертну душу і скаже: Е що там душа й життя вічне, важніше те, що тут на землі, важніше здоровля, маєток, розкіш, уживання світа доки служать літа! Чи там є небо, чи пекло вічне, то ще питання, скаже собі не один нерозкаянний грішник. Зрештою «якось то буде», а тут таки треба жити, їсти, пити і веселитись, бо літа йдуть-минаються і прийдеться «не нажившись» умирати. Нема тепер часу, скаже дехто, на такі роздумування, тепер важніші справи стоять перед нами, справа організації, визвольних змагань, чужинецької інформації про справи нашої Батьківщини. Зрештою, скаже ще дехто: Що! тут багато роздумувати, я з Богом в порядку, я

нікого не забив, нічого не вкрав, ніяка влада мене не карала, нема чого досліджувати в моїй совісті, нема чого каятись, ані з чого сповідатись. Так звичайно говорять люди, що не хочуть, бо не люблять застановлятися над станом своєї душі, ні над конечністю помиритись з Богом у св. Сповіді. За те такі люди люблять радше застановлятися над другими, лізуть в душу своїх ближніх, нишпорять там і дошукуються там ріжних хиб, злих намірів, або й тайних злочинів і залюбки про те говорять з кимнебудь і мають на те час, а це звичайно не може обійтись без тяжких провин проти головної заповіді про любов Бога й ближнього. Так поступають закамянілі грішники, та ще й вмовляють в себе, що вони з Богом в порядку, хоч уже цілими літами не сповняють обов'язку св. Пасхальної Сповіді, що обов'язує кожного християнина під тяжким гріхом. Вони від літ «беззаконія як воду поть», а хоч голос Божий в їхній совісті кличе їх до покаяння, вони заглушують той голос совісти ріжними вимівками, щоби відложити бодай ще деякий час помирнення з Богом у св. Пасхальній Сповіді, бо не хочуть поправитись, не хочуть покинути гріхів своїх.

Візвання всіх до св. Пасхальної Сповіді

Не перестаємо благодати Милосерного Бога й Божу Матінку Пресвяту про ласку доброї Пасхальної Сповіді для нас усіх, а зокрема для тих грішників, що вже цілими літами живуть в тяжких гріхах без св. Пасхальної Сповіді, щоби вони скористали з такої милої нагоди Святого Марійського Року й не відкладали далі покаяння, а щоскорше помирились з Богом і жили по християнськи, заховуючи Божі й церковні заповіді. Здаємо собі з того справу, що нелегко грішникові завернути з дикої дороги. Знаємо, що грішник мусить звести зі собою тяжку боротьбу заки щиро покається, збридить собі гріх і покине його. А ще тяжче покаяться тим грішникам, що цілими літами живуть в тяжких гріхах, не звертаючи уваги на потребу своєї душі, на обов'язок спасти свою душу. А знаємо також, що таких закамянілих грішників є дуже багато й між вами, Дорогі Браття й Сестри, бо зі звідомлень ваших Отців Душпастирів довідуємось, що по деяких наших душпастирствах ледве половина, зобов'язана до св. Пасхальної Сповіді, захоче тую важну церковну заповідь. Подекуди виглядає, що навіть більше є таких, що на св. Пасху не сповідаються, як тих що сповідаються. Ми,

ваші Духовні Отці, що несемо на собі тягар відповідальности за Ваші безсмертні душі перед Богом просто затривожені таким жалюгідним станом, бо знаємо, що причина того страшного стану це не наше розсіяння по всіх кутах європейських країн, але таки по більшій частині Ваше крайнє недбалство. Може бути, що є такі вже серед нас, що не сповідаються на св. Пасху, бо вже цілком затратили на чужині віру свою святу, але таких напевно дуже мало буде серед Українців, бо цілий наш український нарід є християнський нарід, а свята вселенська віра Христова є його найбільшим і найціннішим скарбом і добром. До тих, що затратили віру святу може й не дійде оце наше слово, і нам не остається ніщо інше як тільки гарячо молитись за них до небесної нашої Неньки, щоби не дала їм пропасти навіки, щоби вони вернулися до св. Церкви, покалися і помирилися з Богом. Оці слова нашого Пастирського Послання звертаємо передусім до тих, що зберігають ще в серцях віру святу, але та віра не жива, а мертва, бо віра без діл є мертва — каже св. Апостол Яків (2, 26): «Якоже тіло без духа мертво єсть, тако і віра без діл мертва єсть».

Окреме візвання до тих, що віддавна занедбують св. Пасхальну Сповідь

Може й у цьому Марійському Році, в тому св. Пості знайдуться між вами такі, що не схочуть сповідатись на св. Пасху і будуть виправдувати своє недбалство ріжними вимівками. Отже до них в першу чергу звертаємося з особливо гарячим візванням: Браття й Сестри, покайтеся, жалуйте ва свої гріхи, користайте з ласк Святого Марійського Року, не відкладайте довше св. Пасхальної Сповіді, помиріться з Богом і зачніть на ново жити по християнськи згідно з Божими і церковними заповідями. Благаємо Бога, щоби дав оцим нашим словам силу, що її мав св. Іван Хреститель, коли проповідував над Йорданом і пригадував народові саме ту найважливішу справу покаяння. «Покайтеся — повторяв св. Іван Предтеча — принесіть плоди достойні покаяння» (Лука 3, 8). А нарід слухаючи проповіді св. Івана каювся, ісповідував свої гріхи, приймав хрещення покаяння та просив ради, що робити, які діла покаяння творити. Жидівський нарід каювся, хоч і не мав ще такого ясного поняття про Божу любов безконечну, як ми те маємо, бо знаємо про страсти й смерть Божого Сина на хресті за наші гріхи. Жи-

дівський нарід хоч не знав ще нічого про Матінку Божу, що під хрестом стала нашою Матінкою, що любить нас правдивою материнською любов'ю більше, як колинебудь яка мама любила свою рідну дитину і нічого так не бажає як того, щоби ми жили в згоді з Богом і Церквою та й щоби були на віки щасливі з Нею в небі. На ту безконечну любов Божу до вас, на любов нашої Матінки Небесної закликаю вас Браття й Сестри, приступіть усі в цьому Святому Марійському Році до св. Пасхальної Сповіді. Зробіть те з любови до Ісуса Христа, що за вас страдав і вмер в тяжких муках на хресті за ваші гріхи, зробіть те з любови до Пренепорочної Матінки Небесної, що віддала Свого Сина на муки й смерть за вас, страдала разом з Ним за вас, втратила Свого Сина через нас і з Його доручення прийняла нас усіх за Своїх дітей. Зробіть те з любови до ваших рідних земських родичів, — живіть вони ще на цій землі, чи вже перейшли до вічності — і напевно раділи б вісткою про вашу добру Пасхальну Сповідь, бож і в небі сам Господь Бог більше радіє з навернення одного грішника як з 99 праведників.

А може ти Брате, так закаменів у своїх гріхах, що навіть шкода тобі говорити й заклинати на любов Бога й Матінки Божої та на любов твоїх рідних родичів, бо те все не зрушує твого закаменілого, зимного серця. Ти може навіть не хочеш далі слухати отих слів, бо не хочеш дати себе намовити до св. Пасхальної Сповіді, бо боїшся, що треба було би таки на правду поправитись і зачати нове життя. Стривай, зажди ще хвильку Брате, Сестро, послухай ще тих кілька слів, що над ними таки варто застановитись. Може то для тебе остання на годя цей святий Великий Піст у Марійському Році, щоби ти з Богом примирився. Напевно совість нераз тобі викидала то твоє недбальство відносно потреби твоєї власної душі, що ти не молишся, не ходиш до церкви на Службу Божу, а зокрема те, що ти опустил в минулому році, а може й від кількох літ опускаєш св. Пасхальну Сповідь. Ти старався тоді оправдатись сам перед собою якоюнебудь вимівкою та й обіцяв собі, що вже таки при найближчій нагоді те зробиш. Тих нагод було навіть багато, але ти забув на твою обітницю, і також тим забуттям хочеш оправдати своє недбальство чи легкодушність. Але скажи Брате, Сестро чи годиться забувати на таку важну справу, занедбувати справу власної душі?

Дивися як то ти дбаєш про твое здоровля, як то ти не жалуєш гроша й труду, щоби знайти доброго лікаря, що ви-

лікував би тебе з якої недуги, а не думаєш про те, що бодай дещо, якщо не більше труду треба би присвятити для своєї безсмертної душі, що також нездужає і то смертельною недугою, а від тої недуги залежить твоя вічність щаслива або нещаслива. Гляди Брате, Сестро, ти щодня вмиваєш лице, прибираєш твоє тіло, бо не хочеш показатись між людьми брудний і обшарпаний, щоби з тебе не сміялись ані не бридилися тобою. А якщо ти впав би в калабану, в болото, то зараз таки ти поспішивбися, щоби добре вимитися й очистити одіння та й не важивбися заболочений йти до кого в гостину, чи взагалі показуватися людям. А перед Богом, що з тобою перебуває на кожному кроці і глядить на тебе з любовю ти не стидаєшся перебувати з брудною душею, з хворою душею, з тяжкими смертельними ранами на душі з яких стікає обридливий гній, такий, що твій Ангел Хоронитель з обридженням відвертається від тебе. Чи ж не треба би тобі вже раз ту твою душу обмити й очистити в Пресвятій Крові Христовій щирим покаанням у св. Сповіді?

Нераз чуєш про сумні випадки наглої й несподіваної смерти, що й тобі може трапитись при праці чи при забаві, на дорозі, чи навіть в хаті, в ліжку. Подумай, що сталося б з тобою, якщо в такому грішному стані застала б тебе нагла й несподівана смерть без покаання? Чи не бачиш, що стоїш над бездонною пропастю, в яку можеш впасти кожної хвилини вже не тільки тоді, як тобі нога поховзнеться, але кожної хвилини навіть тоді, як ти почувашся найбезпечніше в повнім здоров'ю й силі. Бож ти завжди в Божих руках, а Бог може кожної хвилі сказати тобі: Досить! геть з цього світу! Здай рахунок! «Страшно есть — каже св. Павло (Євр. 10, 31) еже впасти в руці Бога живаго». І ти станеш перед Богом з брудною, сплямленою, обшарпаною душею і почувеш страшне слово: «Геть від мене, проклятий». Страшна небезпека чигає на тебе, а так легко виминути ту небезпеку, бо так легко піти до св. Сповіді. Тож кайся Брате, Сестро, кайся щирим серцем, бо пекло, що загорілось для збунтованих ангелів і для проклятих, горить також для тебе і тільки безконечна любов Божа й Милосердя за молитвами Матінки Божої й Матінки своєї тримає тебе за один волосочок над тією вічною пропастю і чекає, щоби тільки ти покаявся, відвернувся від гріхів твоїх і був спасений на віки.

Немає ніякої перешкоди ні труднощів, щоби каятись

Може ти Брате, Сестро слухаючи тих пастирських слів, або читаючи ті слова вже й забажав би рятуватись перед такою страшною загрозою, що висить над тобою та не маєш відваги ані не можеш рішитись зробити рішучий крок, щоби поконати деякі труднощі чи то заки приступиш до св. Сповіді, чи в самій Сповіді, чи по Сповіді. Ти може стидаєшся і боїшся приступити тепер до св. Сповіді, бо вже давно сповідався, або сповідався зле, бо затаював деякі гріхи в святокрадській Сповіді і приймав святокрадське Причастя Тіла й Крови Христової. Може на твоїй душі тяжить який тяжкий злочин, яка тяжка людська кривда й ти, знаючи, що для доброго покаяння треба конечно кривду направити, бачиш, що ти не в силі того зробити тому й знова схочеш відложити св. Пасхальну Сповідь на пізніше. Твій стид ніяк не оправдає того недбальства, бо це радше доказ, що ти таки не хочеш каятись. Ти не стидався поповнити твої гріхи, то не стидайся й визнати їх у св. Сповіді, інакше загрожує тобі ще більший стид на страшному Суді Христовому перед людьми цілого світу, коли будуть обявлені всі твої лихі діла, слова й гадки, якщо ти тепер не покаєшся. Стидно тобі сповідатись перед своїм священиком, бо він знайомий, але ж ти не мусиш сповідатись у знайомого священика, ти можеш знайти такого священика, що тебе не знає. Зрештою, навіть добре було би, щоби ти трохи застидався й упокорився, воно тобі ще краще pomoже до доброго покаяння так, як гіркий лік помагає, щоби бути здоровим.

Не думай Брате, Сестро, що ти скажеш священикові на св. Сповіді що такого нового, чого він ще не чув ніколи або й не знає, що таких речей може чоловік допуститись. Наслухався він вже різних й найтяжчих гріхів, знає з історії про найтяжчі злочини людської злоби, не подивується й тобі, а радше радіти буде разом з Ісусом Христом, що ти щиро сповідаєшся й каєшся своїх гріхів і хочеш поправитися. Не бійся тяжкої покути, бо ти радше сам повинен жадати для себе ще тяжчої покути і наложити собі понадто найтяжчу покуту на доказ щирого покаяння. Не бійся нічого, бо ти не священикові сповідаєшся і признаєшся до своїх гріхів, бо священик також грішний чоловік і мусить сам сповідатись. Ти сповідаєшся Богові Всемогучому Ісусові Христові, що Йому Отець Небесний дав усю владу на небі й на землі (Мат. 28, 18). Це Ісус Христос слухає твоєї сповіді, дає тобі по-

учення, чи упімнення, а вкінці розрیشه тебе устами священика, дарує тобі твої всі гріхи на радість цілого неба, що Божа любов і милосердя знова тріюмфує над Сатаною і над людською злобою. Тиж знаєш зі святої Євангелії, який то ласкавий, який милосерний для грішників був наш Солодкий — Божественний Спаситель Ісус Христос. Як радо прощав грішникам і приставав з ними так, що злобні фарисеї гіршилися з того і з глумом називали Ісуса Христа «приятелем митарів і грішників». Він не змінився, Він — Бог вічний і незмінний, як каже св. Павло (Євр. 13, 8) «Ісус Христос вчора і днесь тойже і во віки». Вистарчить пригадати собі як він обійшовся з грішницею Магдалиною, чи з грішником митарем Закхеем, чи вкінці з розбійником на хресті. Так само поступить і з тобою, якщо приступиш до Його престолу благодати в св. Сповіді.

Підступ Сатани

А може бути й Сатана, що за його спокусами ти допустився тяжких, дуже тяжких гріхів, а до того ще й обминав цілими літами престол Його благодати у св. Сповіді, може бути, що той Сатана схоче стримувати тебе й далі від покаяння і від св. Пасхальної Сповіді кажучи, що ти ще не готовий, зачекай ще, може на другий рік, на другу св. Пасху. Може Сатана буде тобі підшептувати й таке: То правда, що Христос милосерний був для грішників, які каялися. Став в обороні грішниці каянниці Магдалини перед фарисеями, що хотіли її укамінувати і сказав: «хто з вас без гріха, хай перший кине на неї каменем» (Ів. 8, 7). І фарисеї застиджені один за одним відійшли, а Христос до грішниці промовив солодкі слова: «І я тебе не осуджую, іди в мирі і більше вже не гріши». То правда — може сказати Сатана — що Христос завітав до дому грішника — митаря Закхея, і простив розбійникові каючомуся на хресті та й обіцяв йому рай ще того самого дня. Те все правда. Але чи ти потрапиш так каятись, як каялась Магдалина? Таж вона від тої хвилі, як почувала солодкі Ісусові слова: «І я тебе не осуджую іди в мирі й не гріши вже більше», не тільки що не грішила вже більше, але сталась вірною ученицею Христовою і витривала при Ньому навіть під хрестом на Голгофті. Чи ти потрапиш каятись так як каялась Магдалина?

То правда, скаже Сатана, що Христос простив каянникові Закхееві, але слухай, що каже Закхей вітаючи Христа у своїй хаті: «Ось половину мого майна, Господи, даю на бід-

них, а якщо я кого скривдив, то в четверо зверну». Чи ти потрапиш так каятись як Закхей?

Ще може потрапив би ти — скаже Сатана — так каятись як той розбійник конаючий на хресті, бо він вже таки не мав нагоди вернутись до давного грішного життя. Тож і ти зачекай на старші літа, коли вже гріхи самі тебе покинуть, бо не будеш мати сили грішити, смерть тобі в очі загляне, оттоді закличеш священика, висповідасешся і підеш до раю так, як той розбійник, що каявся конаючи на хресті. Нині то шкода тобі навіть думати про покаєння, ти ще молодий чи молода, ще маєш час каятись. Відложи ще бодай на один рік Пасхальну Сповідь, може на другий Великдень, при нагоді якої св. Міссії, перед яким Отцем Місіонарем буде лекше висповідатись, а може й поправитись.

Наша відповідь

На ті підступні підшепти спокуси Сатани може бути з нашого боку тільки одна, однісінька відповідь і то така рішуча, як була з боку блудного сина, що про нього оповідає нам Божественний Спаситель у Своїй чудовій притчі, записаній в Євангелії св. Луки (15, 12-32). «Встану й піду, і скажу моему Отцю: Отче я згрішив проти неба і перед тобою, і я вже негідний назватись твоїм сином; прийми мене бодай на твого слугу». Встану й піду — скажи Брате, Сестро — не буду вже відкладати св. Пасхальної Сповіді на другий рік, бо хто ж знає, чи доживу я других Великодніх Свят? Та й не хочу, бо не смію допустити, щоби смерть заскочила мене в стані тяжкого гріха. А вже ж само відложення Пасхальної Сповіді це тяжкий гріх непослуху для св. Церкви. І хоч би хто не мав ніякого іншого гріха, а тільки той один гріх проти церковної заповіді, то вже заслугував би на відкинення від Бога на віки.

Чи зумію я каятись так як каялась Магдалина, чи Закхей, чи розбійник на хресті, було би тяжко сказати, якщо я уповав би тільки на свої власні сили, бо й вони якщо каялись то тільки за Божою ласкою, а я певний, що Милосерний Господь не відмовляє тієї ласки нікому, хто просить про неї. Божа ласка всемогуча, буває часом як грім з неба, що поразить чоловіка і в одній хвилині робить з грішника праведного християнина так як з грішника Савла зробила великого й святого Апостола Павла. Це ж уже велика ласка Божа для мене, що я дожив того Святого Марійського Року, а в цьому того святого Великого Посту та й слухаю голосу Церкви, що

накликую мене до покаяння. Решту віддаю в руки нашої Небесної Неньки. Вона знає про тяжку недугу моєї душі, Вона знає чого мені треба, щоби я був здоровий на душі. Вона моя Мати хоче тільки мого добра й мого вічного щастя. Віддаюся в Її Пресвяті руки, прошу Її щоби мене взяла за руку і привела до св. Пасхальної Сповіді. Вона не буде мною бридитися, бо вона добра, найліпша Мати моя, а добра мама ніколи не брідиться своєю дитиною, а радше допоможе тій дитині, щоби вона була чистенька, здорова, гарна. Під хрестом з передсмертного доручення Свого Божественного Сина і Спасителя нашого Вона прийняла нас усіх за Своїх дітей без виїмку навіть розбійника на хресті, а навіть Юду зрадника Христопродавця. Якщо Юда по своїм страшнім злочині був би звернувся до Неї за порадою, не був би попав в розпуку, не був би повісився, був би спасений на віки. Бо ж Вона Мати грішників, Вона Мати Милосердя, Вона не дасть своїм дітям пропасти, хіба що хто сам себе схоче запропастити. Так було з Юдою, що сам себе запропадив, бо не прийшов до Неї, не поскаржився на свій тяжкий злочин, не просив помочі, поради, заступництва, стратив надію на Боже Милосердя і повісився, і це був ще страшніший злочин, як зрада Христа.

А ми не так; ми горнімся до нашої Небесної Неньки як діти до своєї доброї, найліпшої Мами, скажім Їй що нас болить, яку маємо потребу, що нам бракує, а Вона нам скаже, що маємо зробити або радше скаже так, як колись сказала до слуг в Кані Галилейській: «Сже аще глаголет вам, сотворите» (Іван 2, 5). Зробіть то, що каже вам робити мій Син Ісус Христос, що каже вам робити св. Церква. Зробіть добру, щирю, святу Пасхальну Сповідь. Мій Син прийме вас, покріпить вас св. Причастям Свого Найсвятішого Тіла і Своєї Найсвятішої Крови, обійме вас, пригорне вас до Свого Пресвятого Серця, піднесе на дусі, очистить ваші душі, освятить, потішить.

Яка ж то радість буде для Бога Отця, для Христа, для Матінки Божої й для Матінки нашої, для нашого Ангела Хоронителя, для всіх Святих, для цілого неба, якщо ми скористаємо з нагоди цього Марійського Року і зробимо добру Пасхальну Сповідь, і приймемо святе Пасхальне Причастя. Яка велика радість наповнить серце кожного, хто так зробить. Вона та радість буде напевно завдатком безконечної радости вічної, що чекає на нас у небі.

Не переставаймо благодати Милосердного Бога й Матінку нашу Пресвятую про ласку доброї святої Пасхальної Сповіді для нас усіх в цьому святому Марійському Році. А добрим, рев-

ним нашим вірним, тим нашим світським апостолам поручаємо, щоби вони не тільки молилися за навернення грішників, щоби вони не тільки світили добрим приміром, але щоби з любови до Матінки Божої також добрим словом, а може й упімненням заохотили недбалюхів до св. Пасхальної Сповіді, щоби за них робили покуту й не спочили, доки не притягнуть їх до св. Сповіді. Нехай це буде й кличем нашого церковного й світського апостольства в цьому 1954 святому Ювілейному Марійському Році: **Всі як один до Пасхальної Сповіді.**

Благодать Вам, Милі Браття й Сестри, Мир і Благословення Всемогучого Бога Отця, любов Господа нашого Ісуса Христа і Причастя Святого Духа хай буде з вами всіма, Амінь.

Дано в Римі, в Сиропусну Неділю, дня 7. березня (22. лютого) 1954.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Отці Душпастирі відчитають повище Пастирське Письмо прилюдно замість проповіді підчас Служби Божої в найближчу неділю згідно в чергові неділі св. Великого Посту.

**Секретаріят Стану
Його Святости**

Ч.: 313615.

1. Подяка Святішого Вітця українським скитальцям Франції за Петрів гріш.

З Ватикану, 16. грудня 1953.

Ваша Ексцеленціє,

Апостольський Нунцій в Парижі зложив у стіп Святішого Вітця пожертви на Петрів гріш, що їх зложили впродовж цього року українські скитальці у Франції.

Його Святість, глибоко зворушений прив'язанням своїх добрих дітей, виявленим в такий великодушний спосіб, передає усім вислови правдивої подяки. Благаючи для них найбогатших небесних ласк, Святіший Отець уділяє з цілого серця батьківське Апостольське Благословення.

Прошу, Високопреосвященніший Владико, прийняти вислови найглибшої пошани

відданий у Господі Н.

Іван Хрест. Монтіні

Його Ексцеленція

Високопреосвященніший Архієрей

Кир Іван БУЧКО

Архієпископ Левкадський

Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі

Рим.

Апостольський Делегат.

727/53.

2. Подяка ВПреоєв. Апостольського Делегата українським скитальцям Великої Британії за Петрів гріш.

Лондон, 17. листопада 1953.

Ваша Ексцеленціє,

мило мені ствердити одержання цінного письма Вашого Високопреосвященства ч.: 3463/ФАВ з дня 21. жовтня 1953.

Сердечно дякую за ласкавий дар ф. ст. 79-8-9 призначений для Святішого Вітця як Петрів гріш. Я певний, що Святіший Отець буде зворушений синівською любов'ю українських скитальців.

Користаю з нагоди, щоби передати найкращі привітання і з висловами глибокої пошани остаюсь

Вашої Ексцеленції
покірний слуга
† Вільгельм Годфрей
Апостольський Делегат.

Його Ексцеленція
Високопреосвященіший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ Левкадський
Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі

Рим.

Ч. 4092/Н.

3. Подяка Святішого Вітця ВП. Проф. Іванові Мірчукові, Ректорові УВУ в Мюнхені, за книжку «Україна та її нарід» в англійській мові: «Ukraine and its People».

(ПЕРЕКЛАД З ІТАЛІЙСЬКОГО)

Священна Конгрегація
Східньої Церкви

Рим, 28. 1. 1954.

Ч. 241/51.

Ваша Ексцеленціє,

у відповідь на письмо Вашого Високопреосвященства ч. 3535/Н., з дня 30. жовтня м. р. мило мені повідомити, що в дні 31. грудня зложив я у стіп Святішого Вітця книгу Високоповажаного Проф. Др-а Івана Мірчука, Ректора Українського Вільного Університету у Мюнхен (Баварія) п. н. «Україна та її нарід».

Святіший Отець вдоволений цим синівським актом пошани й любови до Намісника Господа Нашого Ісуса Христа на землі, пересилає особливіше Апостольське Благословення Авторів та його співробітникам.

Про це прошу Ваше Високопреосвященство повідомити ласкаво Шановного Автора, запевнюючи його і про належну оцінку його праці збоку цієї Священної Конгрегації.

Користаю з нагоди, щоби відновити вислови моєї глибокої пошани, з якою остаюсь

Вашій Ексцеленції
відданий як брат
† Євгеній Кард. Тіссеран
секретар
А. Кусса
ассесор

Його Ексцеленція
Високопреосвященіший Архієрей
Кир Іван БУЧКО
Архієпископ Левкадський
Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі

Рим.

Ч.: 3619/В.

4. Слово Апостольського Візитатора до видання українського перекладу книжки «Школа вічних правд».

Українському Читачеві привіт

і Архієрейське Благословення!

З правдивою сердечною радістю даємо в руки українських читачів переклад дуже цінної книжки п. н. «Школа вічних правд», в якій виложено справді по-мистецьки найголовніші, життєві чи, радше, основні правди нашої святої віри й моралі. Автор книжки, німецький Ісусівець о. Гарді Шільген Т. І., знаний вже українським читачам зі своїх прегарних, повчаючих книжок для молоді, що появились в українському перекладі ще в Рідному Краю перед останньою війною. Його книжечку «Ти й вона» в гарному перекладі о. Василя Мельника (Лімниченка) прийняла з правдивим захопленням українська передвоєнна молодь, зоргані-

зована в рядах Марійських Дружин. Та здається, що серед усіх аскетичних творів о. Шільгена на першому місці треба поставити його книжку „In der Schule Loyolas“, що в цьому українському перекладі має назву «Школа вічних правд». Автор розвинув у ній хід думок св. Ігнатія Льойоли, виложений у прецінній книжечці «Духовні вправи», цебто «реколекції», що серед духовних аскетичних творів католицьких побіч книжки Томи Кемпійського «Наслідування Христа» займає одно з перших місць і була насправду появою, що створила епоху. Впродовж 400 літ від появи Ігнатієвої книжечки появилось безліч учених і популярних книжок з поясненнями і з викладами думок св. Ігнатія, та, здається, ні одна з тих книжок не віддає ходу думок св. Ігнатія в такий приступний і оригінальний спосіб, як саме книжка Отця Шільгена. Це правда, що багато з тих книжок можна назвати клясичними, та не всі приступні для всіх і на всякий час. У книжці о. Шільгена, зложеної на основі довгого досвіду в духовному проводі душ, зокрема в проводі т. зв. замкнених духовних вправ або реколекцій, викладаються основні правди християнської віри в такий легкий і такий переконливий і захоплюючий спосіб, що читач відчуває самозрозумілу обов'язковість перейнятись і жити тими правдами і дивується просто, що ті правди — такі близькі і зрозумілі для людського ума й серця, а так часто в житті людини забуті чи без належної уваги трактовані.

Український переклад книжки о. Шільгена «Школа вічних правд», зроблений вже давно, але тяжкі воєнні і повоєнні умовини не дозволили, щоб він появилася друком, хоч на кожному кроці відчувалась потреба збільшити скромну духовну літературу саме такою книжкою.

Лукаві часи переживаємо нині. Вони стоять під знаком загального занепаду християнських почувань серед усіх кругів людської спільноти, в тому й серед української спільноти. Від кількадесяти літ Верховні Пастирі Вселенської Христової Церкви, цебто Римські Папи, а за ними Архипастирі Христового стада на місцях б'ють у дзвін на тривогу,

що Христова Церква в небезпеці, бо царство Сатани з усією силою наступає з усіх боків. Щораз взивається всіх вірних християн, щоби взяли з усією ревністю за сповнювання важливого обов'язку апостольства побіч і під проводом Церковної Ієрархії, зокрема в організованих рядах Католицької Акції. Бо ж на всіх християнах тяжить цей обов'язок, що впливає вже з самого прийняття св. Тайни Хрещення, що через неї стаємо членами християнської спільноти, цебто Христової Церкви. Це ж ясна річ, що член кожного товариства повинен бути діяльним і діяти для добра спільноти, до якої належить. Цей обов'язок скріплений ще через прийняття св. Тайни Миропомазання, що робить християнина Христовоїном, а завдання воїнів є зберігати існування спільноти, а на випадок потреби ставати в обороні спільноти без огляду на жертви, що їх вимагає така оборона.

На той важливий обов'язок і наших вірних українців звернули увагу і наші Преосвященні Владики в Рідному Краю під проводом Великого Митрополита Кир Андрея, а й серед теперішньої нашої скитальщини раз-у-раз звертається на те увагу наших вірних, підкреслюючи, що саме наша скитальщина і розсіяння по всіх краях світу вимагає ще більше, як колись у Рідному Краю, наполегливої діяльності світських апостолів — з огляду на загрозу різної сектлярської і безбожної пропаганди, що зразу викликає байдужість до віри, а з часом і повну затрату правдивої християнської віри.

Наше Всечесне Духовенство по краях Західньої Європи взялось з запалом до підготовки організації Католицької Акції серед вірних українців. А й наші вірні зрозуміли вагу справи, чого доказом були Католицькі З'їзди в наших чотирьох Генеральних Вікаріятах Апостольського Візитатора, дбайливо приготовані доповіді на тему світського апостольства і пошвавлення діяльності тих наших скромних Католицьких Організацій, що їх ми обновили або створили на чужині. Для нашої підготовки світських апостолів наш часопис «Християнський Голос» у Мюнхені видав окремим

українським перекладом знамениту книжечку о. Чіварді про «Вишкіл до апостольства», що вже є в руках українських читачів.

Та все ж з боку Духовенства, а то й вірних, можна почути нарікання, що організація світського апостольства, на жаль, не робить таких поступів серед української спільноти на чужині, як того ми собі бажали б.

Дехто думає, що причина того лежить передусім в тих тяжких умовах нашого розсіяння не тільки по всіх краях, але й по всьому просторі кожного краю, а вслід за тим у неможливості творити організаційні клітини Католицької Акції, відбувати часто сходи ревнителів світського апостольства, щоб закріпити себе до плянованої діяльності на службі для Христового Царства. Така думка найбільше поширена серед нашого Духовенства і серед наших вірних, запалених діячів Католицької Акції, які настоюють на те, щоби статут організації Католицької Акції з Рідного Краю змінити й пристосувати до умовин нашого скитального розсіяння. Є дещо правди в тій думці, але не ціла правда, бо не треба забувати, що успіхи залежать перш за все від Бога, а щойно потім від доброї організації чи пристосованих статутів. Милосердний Господь знає наші теперішні умовини, але не звільнить нас ніколи від обов'язку світського апостольства, бо характер одержаний у св. Тайнах Хрещення й Миропомазання, не щезне ніколи з нашої душі. Ми є християни, а навіть воїни Христові, маємо обов'язок постійно діяти для добра Христового Царства, в яких би то умовах ми знайшлись. Є вже й такі священики й світські апостоли, що знеохотились труднощами чи прикрощами, яких зазнали, розвиваючи апостольську діяльність, і опускають руки, бо вже не годні далі діяти. Вони справді мали найліпшу волю й найкращі пляни, але рахували тільки на свої здібності, чекали на неминучі успіхи і немов би говорили до Господа Бога: «Боже, не кидай мені колод під ноги, усунь всі перешкоди, а я зобов'язуюсь своїми силами перевести всі пляни з найкращими успіхами». А тим часом ми мусимо

пам'ятати, що Милосердний Господь не вимагає від нас успіхів, які зрештою залежать не від нас, але від Нього самого, а Він вимагає від нас тільки одного, а саме — щоб ми сповнили наш обов'язок супроти Нього, обов'язок, що вложений на нас через прийняття св. Тайни Хрещення й Миропомазання, обов'язок світського апостольства для більшої прослави Бога й Христа, обов'язок, що його так часто пригадує нам наша Мати Церква.

Це правда, що попри тяжкі умовини нашого скитального життя на чужині, ще багато інших причин складається на те, що організація світського апостольства не поступила дуже вперед мимо стількох зусиль з боку Духовенства і ревнителів серед мирян. З прикрістю стверджуємо не раз, що українцям-католикам далеко, ще дуже далеко до тих досягнень в організації Католицької Акції, що їх мають, напр., голландські католики, хоч їх число не вище від числа українців-католиків. Та все ж ми не сміємо знеохочуватись браком досягнень, а радше мусимо пошукати причин, і то глибших причин, що лежать в нас самих, мусимо намагатись усунути ті причини і в той спосіб приготувати місце на великі досягнення, що вправді в першій мірі від Бога залежать, але Бог їх дасть, якщо з нашого боку не буде перешкод.

Які ж то є особливі перешкоди по нашому боці? Немає в нас інших перешкод, як тільки більше або менше ті самі, що їх мають інші народи. Це ті перешкоди, що склонили Римських Папів останніх десятиліть, а за ними й усіх Пастирів Христового стада, щоби вдарити в дзвін на тривогу, бо Христова Церква в небезпеці. І, як звичайно буває, одні народи скорше, другі пізніше, одні жвавіше, другі повільніше пішли за голосом Церкви і зачали творити фронт проти наступу царства Сатани. Де було більше правдивих християн, не тільки тих з метрики, там, де були живі католицькі традиції і католицькі організації зі свідомими й ревними католицькими діячами, з католицькою пресою й видавництвами, там легко було творити організовані ряди Католиць-

кої Акції. А де того не було, а зглядно було мало того всього, там треба було, напр., у нас, насамперед витратити дуже багато енергії, щоби спопуляризувати саму назву Католицької Акції і переконати провідні круги і загал вірних про абсолютну конечність і для українців-католиків включитись у той вселенський рух світського апостольства, щоби рятувати Христову Церкву чи радше людські душі від загрози з боку царства Сатани, що наступає в цілому світі з єдиною ціллю обернути в ніщо Христове діло відкуплення людського роду. Остання жахлива війна, а радше жахливі її наслідки для нас аж надто ясно ставлять вимогу творити фронт, щоби стримати наступ Сатани, а то й перейти до протинаступу. Та як же зліпити такий фронт, якщо нема або є замало свідомих християн в повному значенні того слова — правдивих і ревних визнаців Христової науки? Ми мусимо зі стидом признатись до того, що в нас мають велику перевагу християни з метрики, що вправді охрещені й миропомазані і приступають часом до св. Тайн, ходять до церкви, але замало в них релігійної свідомости, а не раз жалюгідний брак знання найосновніших правд християнської віри. Скільки ж разів треба було стидатися за тих редакторів, що брались писати на релігійні теми з приводу рокових Свят Христового Рождества чи на Св. Пасху і зраджували просто брак знання про основні правди християнської релігії. А якщо й є багато таких, що їх можна назвати добрими християнами, бо сповняють свої обов'язки супроти Бога й Церкви, то як же часто вони зберігають ще тільки деякий спомин про науку Катехизму у народній школі, але вже давно забули про зміст тої науки. На питання про найбільші таїнства християнської релігії дехто з тих добрих християн ще скаже дещо про Таїнство Пресвятої Тройці, Воплочення, Відкуплення, Воскресення, але майже ніхто не звертає уваги на одно велике таїнство Сотворення, що його тільки сама віра може пояснити, а саме — що Бог сотворив світ з любови. Якщо такий початок світу, тоді й усі інші таїнства стають ясніші. Скільки ж то в нас християн,

що знають, що то таке св. Літургія — Служба Божа, Евхаристійна Жертва, що таке св. Тайни, що таке є освячуюча благодать (ласка), що таке внутрішнє життя, життя ласки й злуки з Богом? Скільки ж є таких, що знають найосновнішу життєву правду, а саме, що найважливіше завдання людини на землі є прославляти Бога, виконуючи Його святу волю, що її пізнаємо в Божих і церковних заповідях? Дуже часто стрічаємо серед нас ніби то побожних християн, але їхня побожність радше чуттєва і традиційна — бо родичі добре виховали своїм добрим прикладом; але та побожність не має основи в знанні релігійних правд, їхня побожність подібна до дерева, що хоч має деякі листки, а може й зацвіте, але овочів не зародить, бо не має глибокого коріння. Не маючи глибокого знання релігійних правд, такі люди легко даються звести на манівці різним сектярам, що бушують свобідно серед наших скитальців на те тільки, щоби видерти з серця правдиву віру й прив'язання до Вселенської Христової Церкви.

В нинішні лукаві часи Сатана вспів уже так закріпити своє царство в світі, що мільйонам людей може прерізними модерними засобами накидати свою безбожницьку ідеологію, щоби знищити всяку релігію. Вийшло таке, що вороги Христові вже ясно й відверто говорять про свій намір знищити Христове Царство на землі, взагалі заперечити Христові якенебудь право до людини зразу в публічному житті, а відтак навіть і в приватному. Нехай кожний чоловік живе собі, як то кажуть, «по-самсобіпанськи», християнські ідеали нехай заступить земськими, от такими, як нація, Батьківщина, держава, а моральні християнські засади, як перестарілі, нехай кожний забуде, бож живемо в часах поступу, а не в темному, безпросвітньому середньовіччі. На місце правдивої релігійної побожності поставлено патріотизм, і поширилось хибне переконання, що людина може щиро любити свою Батьківщину, хоч і Бога не боїться, а покищо ще тільки людей стидається. Отже все для Батьківщини і для народу, а для Бога, для Христа, для вічного спасення власної

душі нічогісінько, хіба що піти час-до-часу до церкви, щоб послухати гарного співу чи якої патріотичної проповіді, але без якоїнебудь думки про релігійний обов'язок. Скільки ж то таких, що вправді ще живуть чесно, не розпустують, але цілком не зі страху Господнього чи з любови до Бога, а тому, що так краще особисто для них, інакше не випадає, бо можна втратити опінію доброго патріота. Та якщо тільки була б нагода спроневеритись без страху за страту доброї слави, тоді не було б ніякого стриму, бож як немає любови до Бога й страху Господнього, тоді людина готова і на найбільший злочин.

Церкву, мовляв, можна ще толерувати, послуговуватись нею при деяких нагодах, використати засяг її впливу, але вона не сміє накидати якихнебудь обмежень, видавати закони, що обов'язували б вірних християн у прилюдному житті, бо це ділянка національного чи державного проводу; отже Церква мусіла би мати його згоду на свою діяльність, бо він, той провід, має навіть право вимагати тієї чи цієї послуги і диктувати Церкві, що має робити, а чого не робити. А що Сатана для своїх цілей намножив собі безліч церков і всі вони вдають, немов би від Христа походять, то бере верх засада, що все одно яка Церква, аби тільки служила патріотичним цілям.

Немає потреби широко застановлятись над питанням, котра Церква є правдива. Нею є Христова Церква, бо Христос заснував тільки одну Церкву, і тільки одна може бути правдива, тільки одна зберігає непомильно науку Христа, що сказав про Себе: «Я є дорога, правда, життя» (Іван 14, 6).

Ідея Сатани і його слуг завжди і всюди одна і та сама: знищити Христове діло спасення людського роду. Але тактика його різна, залежачи від часу, від місця і від народу, де він наміряє досягнути свою ціль. Раз позискає він одвертих бунтарів, еретиків, розкольників, сектярів на свою службу, іншим разом організує люті переслідування Христової Церкви. Але таки найбільших успіхів досягає Сатана серед людей пропагандою своїх засад, вгорі згаданих, вико-

ристовуючи брак релігійної свідомости, намагаючись поглибити незнання релігійних правд, відвертаючи людську увагу від релігійних ідеалів, а звертаючи всю їхню увагу на земські, проминаючі ідеали.

Тому й Верховні Пастирі Христової Церкви взивають християн до боротьби за Христові права в світі, жадаючи від світських апостолів передусім поширення релігійної свідомости: насамперед своєї власної свідомости, а відтак серед свого оточення. Без достатньої релігійної свідомости, без знання християнських правд віри й моралі не може бути й мсви про успішне апостольство і взагалі сама ідея апостольства ні для кого не буде зрозуміла як слід. А що досконала релігійна свідомість здобувається не тільки вивченням релігійних правд з книжки, але ще життям освячуючої благодаті, що підтримує злуку з Богом, Вічною Премудрістю, від якої походить все знання, то ми бачимо, що рівнобіжно з рухом світського апостольства на Заході розвинувся й могутній рух за поширення спасенної практики, т. зв. реколекцій або замкнених духовних вправ, що є найкращим засобом для обнови внутрішнього життя, для помирення з Богом на випадок втрати освячуючої благодаті, а зокрема для оживлення релігійної свідомости про основні правди християнської віри й моралі, що мають бути кермою в людському житті. Тільки Бог Всемогучий може знати, скільки найкращих овочів принесла та спасенна практика «Духовних Вправ», що прийнялась також серед українців-католиків, чи то з замкненими стислими реколекціями для різних гуртів нашої спільноти по монастирях чи реколекційних домах, чи то з св. Міссіями або прилюдними реколекціями по наших парохіях у містах і селах Галицької церковної провінції, а також по школах усіх типів. Богу дякувати, практика духовних вправ живе також серед нашої скитальщини, хоч треба правду сказати, що в умовах нашого розсіяння нелегко її розвивати так, як колись у Рідному Краю.

Приступаючи до обнови організації світського апостоль-

ства (Католицька Акція) серед української скитальщини, ми також поклали собі за перший чи радше постійний наш клич: поширення релігійної свідомости серед нашої спільноти. А щоб того досягнути, треба було поширити знання Катехизму, цебто знання основних правд християнської віри. Сказано було, що в руках кожної української родини чи, радше, в руках кожного українця чи українки має бути Катехизм, а про це мають подбати не тільки священники-душпастирі, але також їх помічники, світські апостоли чи радше кандидати на світських апостолів, що вже під час свого вишколу можуть легко те завдання виконувати.

Для згаданого вишколу, як сказано вгорі, і видано окремий підручник — переклад знаменитої книжечки Отця Чіварді «Вишкіл до апостольства». З тієї популярної книжечки кандидати на світських апостолів пізнають щораз глибше ідею Католицької Акції, обов'язковість світського апостольства, різні форми апостольства. Само собою розуміється, що без знання Катехизму, цебто основних правд християнської віри, немає мови про властиве зрозуміння ідеї апостольства, отже і яканебудь діяльність апостольства не буде можлива.

Та найкращим засобом для досконалого пізнання основних правд християнської віри, а вслід за тим для зрозуміння ідеї апостольства і для запалення духа ревности в апостольській діяльності, є таки, без сумніву, практика реколекцій, цебто «духовних вправ» метою св. Ігнатія. Реколекції — це правдиве й необхідне завершення вишколу до апостольства. Це правда, що звичайно реколекції відбуваються під провідом духовного провідника, що викладає основні правди віри і піддає заключення, що мають вийти з розважань над тими правдами. Та навіть тоді є дуже побажаний добрий підручник реколекцій чи «духовних вправ», що зрештою так, як Катехизм, повинен бути завжди в руках кожного доброго християнина, щоби бодай час-до-часу він міг застановитись над основними реколекційними правдами і відсыжити добрі постанови, зроблені під час духовних

вправ. Такий клясичний підручник о. Мешлера Т. І. в українському перекладі о. Т. Філяса ЧСВВ мали ми в Рідному Краю перед останньою війною, але нині на скитальщині його немає. А що згаданий підручник в першій мірі був призначений для провідників реколекцій чи радше для духовних осіб, що роблять реколекції, отже не був досить популярний для широкого загалу світських апостолів, тому ми й постарались про український переклад знаменитої книжки Отця Шільгена Т. І. п. н. «Школа вічних правд» і даємо в руки наших читачів можливо найкращий підручник духовних вправ, насамперед для того, щоби можна було найдоцільніше доповнити вишкіл до світського апостольства, а відтак як можливо найліпшу духовну книжку для широкого загалу нашої української спільноти, щоби розбудити зацікавлення основними життєвими Божими Правдами, бо людська правда непевна й проминаюча, а «істина Господня пребиваєт во віки» (Пс. 116, 2).

Цілим серцем поручаємо цю книжку нашому Всечесному Духовенству в тім переконанні, що з неї, як з животної криниці, будемо черпати надхнення для наших духовних проповідей, щоби вірним пояснити в приступний спосіб основні правди християнської віри і захопити їх тими правдами раз назавжди. Та й самі для себе ми, священики, будемо могли черпати з тієї золотої книжки якнайбільше користи для нашого духовного життя. Ми маємо обов'язок зробити з наших вірних нарід святих, бож каже виразно св. Павло до перших християн у Солуні, а через них до всіх християнин: «Сія бо єсть воля Божія святость ваша» (1. Сол. 4, 3); отже мусимо зачати ту святість від себе самих, а тоді будемо в стані і інших позискати до святости життя. Книжка Отця Шільгена буде для нас не тільки підручником реколекцій, але й важною духовною книжкою, щоби бодай час-до-часу розважити над найважливішими правдами нашої віри і втриматися в Господньому страху, що є «начало премудрости» (Притч. 1, 7), в любові до Бога й ближнього.

Зокрема поручаємо цю книжку кандидатам на світських

апостолів. Хоча всі вірні християни є також кандидатами на світських апостолів, проте не всі мають охоту й відвагу стати ясно на службу для Христового Царства і старатись не тільки про святість власного життя на кожному кроці, але й притягти інших до Христа і рятувати душі, що є в небезпеці вічної загибелі.

Книжка Отця Шільгена послужить усім не тільки як підручник до реколекцій чи замкнених «духовних вправ», але послужить і на духовне приватне читання, а то й прилюдне, на сходах членів наших клітин Католицької Акції.

Науки, подані в цій книжці, не вистарчить раз прочитати, їх треба передумати від першої до останньої сторінки, перейнятись ними, а що найважливіше, як каже сам Автор, їх треба навколішках молитвою перемолити, благаючи в Бога ласки, щоб ті основні правди християнської віри й моралі стали постійною рушійною силою всього діяння нашого життя, приватного чи прилюдного, громадсько-суспільного чи політичного, а тоді напевно наступить найкраща зміна і в нас самих, і довкруги нас. Бож не може бути, щоби ми пізнали Бога і мали правильне поняття про Нього і не полюбили Його; а якщо ми щиро полюбили Бога, то вже неможливо, щоби ми не змагали за всяку ціну до того, щоб і інші Бога пізнали й любили. А це й є завдання не тільки нас, священників, але й світських апостолів.

Благословляючи з цілого серця усім добром читачів цієї цінної книжки, благаємо в Бога для них усіх найбагатшого Його благословення.

Дано в Римі, в празник св. Священномученика Йосафата, дня 12/25 листопада 1953.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Ч.: 3619/К.

В справі книжки „Школа вічних правд“

Повище «Слово» Високопреосвященішого Апостольського Візитатора буде напевно ще й милою вісткою для Впр. і Всеч. Духовенства й усіх вірних українців про близьку

вже (ще до св. Пасхи) появу цінної духовної книжки, якої друк тепер викінчується в друкарні Апост. Візит. у Мюнхені.

Книжка досить обемиста, буде мати звиш 400 сторін друку малої вісімки, а ціна одного примірника винесе приблизно: Н. М. 12, фр. фр. 1000, б. фр. 120, ф. стерл. 1, австр. шил. 60.

Отці Душпастирі заповідать вірним близьку появу тієї книжки і заохотять до набування її в Канцелярії Генерального Вікаріяту Ап. Віз. у Мюнхен. Найкраще було би якщо наші Генеральні Вікаріяти Апостольського Візитатора замовили кождий для свого терену відповідну кількість примірників згаданої книжки і поручили її кольпортажу членам Братств чи Організаціям «Світського Апостольства» чи членам нашої «Харітас».

З Канцелярії Апостольського Візитатора
Рим, дня 13. березня 1954.

о. д-р. Мирослав С. Марусин
Канцлер Апост. Візит.

Ч.: 4298/К.

5. До Всечесного Духовенства й Вірних українців у краях Західньої Європи.

В п'ятницю дня 12. березня ц. р. припадає п'ятнадцята річниця коронації Святішого Вітця Папи Пія XII на Вселенського Архіерея. В цей день увесь католицький світ слатиме до неба благальні молитви в наміренні Верховного Пастиря видимого Голови Христової Церкви.

У зв'язку з тим поручаємо нашим Високопреподобним і Всечесним Отцям Душпастирям жертвувати того дня св. Літургію по наміренні Святішого Вітця, а в найближчу неділю дня 14. березня ц. р. в проповіді завітзвати вірних, щоб жертвували в тому наміренні свої молитви, св. Причастя, діла милосердя і добровільні покайні вчинки.

Високопреподобні і Всечесні Отці Душпастирі в своїх проповідях підчеркнуть те неоцінене щастя, яке маємо, будучи членами Вселенської Христової Церкви, що її видимим Головою на землі є наслідник св. Апостола Петра, Римський Єпископ, найвищий і непомильний Учитель в справах віри

і моралі, Верховний Пастир Христового стада, що єдиний одержав від Христа «ключі царства небесного», цебто найвищу владу в Христовій Церкві.

Молитви за Святішого Вітця це не тільки сповнення милого обов'язку любови вірних дітей для Батька всіх християн, але це zarazом вияв вдячності для Милосерного Бога за той прецінний дар приналежності до Вселенської Христової Церкви. Цей милий обов'язок любови супроти Святішого Вітця ми сповняємо вправді щодня в наших щоденних молитвах і при кожному Богослуженні згадуючи окремо свяченне ім'я Вселенського Архiereя, але саме під теперішню хвилю маємо обов'язок помножити наші благання в тому наміренні, бо — як знаємо — Святіший Отець вже від деякого часу нездужає тяжкою недугою. Його сили виснажені надмірною апостольською працею, а його серце зболіле тяжкою журбою за долю тих мільонів християн переслідуваних за правдиву віру Христову. Усі добрі християни по цілому світі затривожені вісткою про недугу Святішого Вітця не перестають благодати Милосерного Бога про Його здоров'я й довге життя та про Боже благословення для всіх Його намірів і праці для добра Вселенської Церкви. Обєднаймо й ми наші благання з мольбами вірних християн цілої Церкви в наміренні Святішого Вітця а зокрема еднаймося з тихими, але ревними молитвами та страданнями наших Високопреосвящених Владик, священників і вірних, що там у Рідному Краю серед тяжких переслідувань мужньо боронять прав Католицької Церкви і свого народу, остаючи вірними Христовому Намісникові на землі.

При цій нагоді Високопреподобні і Всечесні Отці Душпастирі завізвуть вірних до ревної молитви за тих наших братів і сестер, що не мають щастя називати Святішого Вітця своїм Отцем. Нехай Божа благодать просвітить їх і приведе до пізнання правди та й до об'єднання в одній Христовій Церкві, щоби вже скоро сповнилось Христове бажання «да всі єдино будуть», «і будет єдино стадо і єдин Пастир». (Іван X, 16).

Дано в Римі, дня 2. березня 1954.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Христос раждається!

4011/ГВ.

6. Створення української католицької парохії в Парижі

Привіт Апостольського Візитатора

До

Високопреподобного Отця
Маврикія ВАН ДЕ МАЛЄ, ЧНІ
Генерального Вікарія А. В. і Пароха
Української парохії св. Володимира

в Парижі.

Високопреподобний й Дорогий Отче Ген. Вікаріє,

Священна Конгрегація для Східної Церкви в порозумінні зі мною як Апостольським Візитатором для Українців по краях Західної Європи ще в місяці березні 1953 р. уповажнила Його Еміненцію Кардинала Архієпископа Паризької Митрополії до створення при церкві св. Володимира в Парижі правильної української парохії. Мило нам було довідатись, що в звязку зі створенням тієї ж парохії українського обряду відбудеться в найближчу неділю дня 31. січня ц. р. торжественна інсталяція Вас на становищі пароха, яке то становище Ви займали згідно з нашою номінацією, даною Вам у хвилі призначення Вас на становищі нашого Генерального Вікарія в Парижі.

Радію, що тим торжественним актом збоку місцевої Церковної Влади латинського обряду наша церковна установа в Парижі утверджується. Не маю сумніву, що це буде мати найкращі наслідки для нашого організованого церковно-релігійного життя в Парижі і в окрузі Парижа. Враз із тим наші вірні мають новий доказ прихильності з боку місцевої Церковної Влади латинського обряду, що через створення окремої української парохії дає вислів глибокого розуміння й пошани для виразної волі св. Апостольського Престолу, щоби наші вірні почувались завжди до тяжкого обовязку зберігати свій святий східний обряд і прадідні традиції. Нехай не забувають наші вірні українці, що без виразного дозволу самого Святішого Вітця не вільно нікому під загрозою тяжкого гріха покидати свій обряд і переходити до другого обряду, бо Святий Отець виразно каже, що кождий має жити і вмирати в тому обряді, в якому родився.

З приводу Вашої торжественної інсталяції на нашого Пароха в Парижі мило мені переслати Вам, Дорогий Отче Генеральний Вікаріє, мої найкращі побажання і з цілого серця Архієрейське Благословення на завдаток найбагатшого Божого благословення, що його благаю у Всемогучого Бога для Вас, для нашого Всечесного Духовенства і для наших вірних у Парижі й окрузі.

Дано в Римі, дня 26. січня 1954.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Ч.: 4292/Обр.

7. Зарядження ВПреосвященнішого Апостольського Візитатора

відносно відправи Літургії св. Івана Золотоустого в середу й п'ятниці Великого Посту і в перші три дні Страстного Тижня.

З огляду на те, що в тяжких умовах нашого розсіяння на чужині не маємо змоги заховувати літургійний припис про відправу св. Літургії Преждеосвященних Дарів у призначені дні св. Великого Посту, дозволяється Високопреподобним і Всечесним Отцям Душпастирям відправляти Літургію св. Івана Золотоустого в кожную середу і п'ятницю св. Чотиродесятниці і в перші два дні Страстного Тижня.

Поручається Отцям Душпастирям доложити всіх зусиль, щоб бодай там, де маємо свої власні церкви, вможливити відправу св. Літургії Преждеосвященних Дарів у Велику Середу Страстного Тижня, а, на випадок неможливости, здержатися того дня від відправи Літургії св. Івана Золотоустого.

Дано в Римі, дня 2. березня 1954.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Ч.: 4359/Обр.

8. Про матерію Пресвятої Евхаристії.

Всі Високопреподобні і Всечесні Отці звернуть найпильнішу увагу на матерію, що нею послуговуються до довершення св. Евхаристійної Жертви. Тут пригадується, що з Божої установи треба вживати пшеничного хліба й вина з ви-

нограду. В наших обставинах дуже часто можна мати сумнів, чи купована по склепах мука є чисто пшенична, або чи вино є з винограду без ніякої домішки.

Тому й треба муку на просфору набувати в домах, що займаються печенням просфор (звичайно Сестри, що печуть просфори для лат. церков), а літургічне вино — в склепах, що їх поручають місцеві латинські Ординарії. В піврічних звітах всі Високопреподобні і Всечесні Отці зазначають точну адресу, де набувають муку на просфори й літургічне вино.

Ч.: 4381/Обр.

9. Про Евхаристійний Піст.

Апостольська Конституція «Христос Господь» і «Поучення» Найвищої Священної Конгрегації Св. Уряду, поміщені в укр. перекладі в Урядовім Віснику Апостольського Візитатора з березня 1953 р. ч. I. (14). ст. 20-32 про допущення надзвичайної полекції в заховуванні Евхаристійного посту і про відправу св. Літургії в пополудневих чи вечірних годинах, відносяться до Духовенства й вірних не тільки латинського обряду, але до Духовенства й вірних католиків усіх обрядів отже й нашого українського обряду.

Згадана Апостольська Конституція зносить всі інші попередні зарядження в тій справі, всі інші дозволи, привілеї й уповноваження особисті чи територіяльні, так що від хвили проголошення згаданої Конституції для нас усіх є обов'язуючі тільки ті напрямні (дозволи, привілеї, розрішення), що їх виложив Святіший Отець в тій Конституції і Найвища Священна Конгрегація Святого Оффіціум пояснила в своєму «Поученні».

Пригадується Отцям Душпастирям, що вони повинні простудіювати докладно згадану Конституцію, а зокрема «Поучення» і при нагоді усвідомити про те все своїх вірних, бо деякі обставини стверджують, що не всі наші Отці Душпастирі те зробили. При цьому треба мати на увазі, що:

1.) Найважливіше розрішення, чи полекша в справі евхаристійного посту для священників і для вірних, що виходить з Конституції «Христос Господь» це те, що **напитися природної води** без ніякої іншої домішки **не ломить**, як було перед тим, **евхаристійного посту**. Це треба вірним сказати й пояснити, але так, що вони можуть користати з того розрішення, цебто можуть напитися води перед св. Причастіям, та все-

таки було би добре, щоби вони заховували евхаристійний піст по давньому, бо це більша заслуга перед Богом. Бо й курення не ломить евхаристійного посту, але найглибша пошана на належна для Пресвятої Евхаристії повинна здержувати курців від курення.

2.) Відносно дозволу на відправу пополудневих зглядно вечірних Служб Божих нехай Отці Душпастирі памятають, що Апостольська Конституція не дає такого дозволу безпосередно дотичним священикам, що бачуть потребу відправи вечірної Служби Божої, але уповажнює дотичного Ординарія давати такий дозвіл на випадок потреби. У слід за тим Отці Душпастирі так, як просять дозволу на двоєння чи троєння Служб Божих, мають просити дозволу на відправу вечірних Служб Божих від свого Ординарія (в нашому випадку від Апостольського Візитатора зглядно від дотичного Генерального Вікарія Апостольського Візитатора) наводячи причини, що промовляють за таким дозволом а також назвати місцевості, де така вечірна служба Божя мала би відправлятися і подати дні майбутньої відправи.

3.) «Поучення» Священної Конгрегації Св. Оффіціуму виразно назначує, що пополуднева зглядно вечірні Служба Божя може відправлятися щойно по годині 4-ій пополудні (по год. 16) отже не скорше. А що наші Отці Душпастирі відправляючи недільні чи святочні Служби Божі по латинських церквах звичайно є змушені зачинати відправу щойно по год. 12 зглядно між год. 12—13 й кінчити щойно коло год. 14 то та Служба Божя рахується за ранішню Службу Божу.

4.) У слід за тим на випадок дозволу на «двоєння» чи «троєння» Служби Божої не вільно зачинати другої Служби Божої перед годиною 4 пополудні (год. 16).

5.) Згадане «Поучення» означає докладно дні, в яких Ординарій може дозволити на відправу вечірної св. Літургії, а ці дні в приміненні до нашого обряду будуть неділі й обов'язуючі свята, а при цьому й інші торжества (Ювілеї, поминки тощо), що на них збирається більша громада людей.

6.) У 13. точці «Поучення» говорить докладно про те, що вільно, а чого не вільно споживати священикові перед відправою вечірної Служби Божої і вірним, що мають приступати до св. Причастія підчас тієї Служби Божої. Це треба добре запам'ятати й повчити про те вірних.

7.) Якщо священик не має дозволу на «двоєння» чи «троєння» Служби Божої не сміє відправляти св. Літургію рано й пополудні того самого дня, ані вірні не сміють приймати св. Причастія рано й вечером того самого дня.

8.) Отці Душпастирі повинні вивчити на память усі приписи «Поучення», що містяться в 3-ох уступах, а саме відносно хворих вірних чи священників, відносно священників в особливих умовинах і відносно вірних в особливих умовинах, щоби були завжди готові повчити вірних наскільки і в який спосіб можуть користати з тієї полекші, що дає Церква для їхнього душевного добра.

Ч.: 4360/Обр.

10. Про літургічне виховання вірних, зокрема молоді.

Пригадуючи Високопреподобним і Всечесним Отцям Душпастирям важливий обов'язок катихизації, хочемо підкреслити, що попри вивчення основних правд віри треба змагати до того, щоби дати вірним, а зокрема дітвора бодай деяке літургічне виховання, згідно з духом нашого східнього українського обряду. Отже в проповідях чи катихизаціях треба познайомлювати вірних, зокрема дітей з церковним роком, поучувати про важніші церковні круги (різдвяний, великоп'ястний, воскресний), про урочисті свята, а головне — про духа Богослужень і молитов тих церковних періодів. Треба навчити також вірних пісень, питомих кожному церковному кругові, зглядно святам.

Божественна Літургія — це незглибима криниця християнських правд, побожності, спасенних чувств і настроїв побожних душ; на її тлі можна навчити всіх християнських правд віри і то з практичним приміненням. Тому треба пояснювати вірним св. Літургію, її поділ, символіку, чинности священника та змісл молитов. Через докладне літургічне освідомлення зросте й любов привязання до свого обряду. Вже дітей від найнижчих клас треба вчити співати св. Літургію, приміщуючи в церкві при співаючих, і заохочувати до активної участі, бо старших дітей вже не так легко навчити церковного співу.

На це треба звернути увагу тим більше, що вірні, які принесли з Батьківщини знання літургічного співу, старіються й вимирають, а діти уроджені на чужині готові зовсім відчувитись від свого обряду.

Ч.: 4358/С.

11. Про підготову женихів до св. Тайни Супружжя.

Великий відсоток диких подруж, чи т. зв. цивільних вінчань, домагання розводів від подругів, що залишилися в Україні та інші прояви занепаду християнського супружжя так поміж старшими, як і молодшими нашими емігрантами, свідчить про те, що багато з них покинули батьківський дім і край, не маючи ясного знання про цю святу Тайну, про нерозривність подружжя, про тяжкий обов'язок збереження супружої вірності.

Отці Душпастирі не сміють нічого занедбати, щоб особи, які мають заключати св. Тайну Супружжя і вчать ся чи повторюють катихизмові правди, утвердились у християнській науці про святість Супружжя, його ціль і нерозривність.

Обов'язок повчити вірних про подружжя обтяжує совість Отців Душпастирів, з огляду на гідність подружжя як св. Тайни. «Тайна це велика» каже Апостол, коли порівнює подружний зв'язок чоловіка з жінкою до злуки Христа з Церквою (Єф. 5, 22-32). Предметом поучування має бути передусім: суть подружжя, його прикмети, ціль, обов'язки подругів, подружнє співжиття й виховання дітей, пересторога перед модерною пропагандою вільної любови чи подружнього співжиття на деякий час, на пробу, тощо. В окремих проповідях треба вірним пояснити, яка є канонічна форма заключення подружжя та що є конечне благословення Церкви. Треба остерегти вірних перед заключенням тільки чисто цивільного контракту та підкреслити заборону Церкви, щоб у мішаних подружжях вдаватись по благословення до некатоліцького служителя.

Серед наших скитальчих умовин слід звернути особливішу увагу наречених на святість і нерозривність супружого контракту ще й з того мотиву, що бувають випадки, де наші вірні женяться з чужинками чи виходять заміж за чужинців з тою думкою, що житимуть спільно тільки тут на чужині, а на випадок повороту на Батьківщину будуть вільні.

4356/ЛН.

12. Про літургічні намірення.

В кожному піврічному звідомленні Високопреподобні і Всечесні Отці зазначають по совісті, яку кількість Служб Божих є під дану хвилину обов'язані відправити, чи мають які

залеглі до відправи Служби Божі, скільки і від якого часу. Вкінці зазначають, чи мають окремих нотатник для записування одержаних і відправлених Служб Божих.

Ч.: 4080/К.

13. В справі ведення метрикальних книг.

Пригадуємо Всечесним Отцям Душпастирям щераз на обов'язок точного ведення метрикальних книг власного душпастирства.

На майбутнє метрикальні копії слід відсилати до Генерального Вікаріату Апостольського Візитатора кожного півріччя, тобто в місяці червні і грудні кожного року. Ці копії повинен перевірити ще перед висилкою або Отець Декан або, якщо це неможливо, другий Отець Душпастир з доручення Генерального Вікаріату Апостольського Візитатора і по совісній перевірці так оригінальної книги як і копії має подати свою заввагу і ствердити власноручним підписом згідність копій з метрикальними вписами.

Метрикальні книги мусять бути посторінковані і то ще перед початком записування метрик а по скінченні кожна книга мусить бути предложена Генеральному Вікаріатові Апостольського Візитатора до урядового опечатання.

Про додаткові позачергові вписи до метрикальних книг (приміром про вінчання) треба вперед повідомити Генеральний Вікаріат Апостольського Візитатора і просити про вирішення справи.

Власні імена хрещених слід подавати так як вони є подані в місяцеслові згідно в літературній українській мові чи в лат. мові, а не так як це уживається в народній говірці.

При цьому звертається Отцям Душпастирям увагу на те, щоби при хрещенні були давані імена Святих а не чисто народні, дотого нераз поганського походження імена. Якщо батьки дитини стояли б на тому, щоби дитина була названа іменем, якого не має між іменами Святих, тоді Душпастир дасть при Св. Хрещенні ще й друге, християнське ім'я, щоби дитина мала свого небесного Покровителя.

Ч.: 4062/К.

14. Духовні справи для вірних.

Як в попередніх роках, так й у цьому році Отці Душпастирі повинні подбати про влаштування духовних справ для своїх вірних. При цьому, де важко спровадити окремого проповідника, там Всечесні Отці Душпастирі запросять для виголошення реколекційних наук Отця Душпастиря з найближчої Округи. Звіти про духовні справи перешлють Всечесні Отці Душпастирі до Генеральних Вікаріятів Апостольського Візитатора.

15. Обов'язок вписувати до метрикальних книг акти навернення іновірців прийнятих до нашої католицької Церкви.

Пригадуємо Всч. Отцям обов'язок вписувати до метрикальних книг уроджених акти навернення тих осіб, що з не-католицького віровизнання приступили до католицької Церкви формально тобто на основі повновласти уділеної Апостольським Візитатором, або дотичним Генеральним Вікарієм Апостольського Візитатора і зложили приписане ісповідання віри.

В тому випадку треба від даної особи зажадати метрику уродин виставлену не-католицьким Парохіяльним Урядом і вписати все точно до книги уроджених власного Душпастирства без порядкового числа зазначаючи в увазі, що дана особа зложила в означеному дні католицьке ісповідання віри згідно з рішенням Церковної Влади (навести дату й урядове число). Стару метричну посвідку треба переслати до архіву дотичного Генерального Вікаріяту Апостольського Візитатора, а даній особі виставити нормальну метрикальну посвідку з додатком в низу «формально примирений (а) з католицькою Церквою дня р»

Само собою розуміється, що вписаний акт примирення з Католицькою Церквою буде також мати (без порядкового числа) місце в копіях метрикальних, що їх пересилається правильно до Генерального Вікаріяту Апостольського Візитатора своєї області.

Ч.: 4357/К.

16. Опіка над дітьми в шкільному віці.

Українські діти, що ходять до чужих шкіл, виявляють великі спосібності й часто займають у своїх класах перші місця. Донедавна дуже мало з них ішли до шкіл і звичайно зараз по закінченні народної школи йшли до праці, чи в найкращому випадку — до професійної школи.

В останньому часі, завдяки поученню з боку наших священників, батьки таких спосібних дітей зачинають краще розуміти свій обов'язок дати дітям вищу освіту й віддають дітей до середніх шкіл, де вони також вчаться дуже добре. Але в деяких країнах світські державні школи є в руках вільнодумних учителів і наші діти наражені на втрату віри. Треба переконувати батьків, щоб віддавали своїх дітей до католицьких шкіл, які єдині забезпечать дітям і добру освіту й добре виховання.

Беручи до уваги, що багато батьків є незаможні і не мають змоги складати оплату за науку в католицьких школах, Отці Душпастирі подбають про знижки за науку й утримання. Місця в пансіонатах слід забезпечувати вже в третьому триместрі біжучого шкільного року на наступний шкільний рік.

Ч.: 4372/К.

17. Цьогорічна «писанка» на утримання нашої Малої Семінарії в Люрі.

З нагоди Світлого Празника Христового Воскресення доручаємо Високопреподобним і Всечесним Отцям Душпастирям як минулих літ так і цього року призначити 1. тацу на т. зв. «Писанку», що буде призначена на утримання нашої Малої Семінарії в Люрі.

Перед переведенням збірки Отці Душпастирі заохотять наших вірних до складання щедрих жертв на ту ціль, щоби запевнити утримання тієї нашої багатонадійної церковної установи у якій цього року виховується 52 хлопців як майбутніх кандидатів духовного стану.

Зібрані гроші слід переслати найпізніше до кінця травня ц. р. до каси дотичного Генерального Вікаріату Апостольського Візитатора.

Ч.: 4062.а/К.

18. Підготовка до створення вакаційних осель.

Дотеперішня практика влаштування вакаційних осель показала їх безсумнівний і то всебічний виховний вплив на українську дітвору, якщо Управа оселі попри виховання тіла дитини і попри національне усвідомлення дбає теж і то передусім про релігійне виховання. Це правда, що звичайно наші національні Організації уряджують оселю при діяльній участі Отців Душпастирів, та не завжди Отці Душпастирі присвячують справі оселі належну увагу й зацікавлення таке, що достаточна релігійна опіка була би забезпечена. Було би найвищою мірою вказане, щоби Отці Душпастирі в уряджуванні оселі мали радше провідну роллю, а національні Організації (Пласт, СУМ й інші) мали тільки допоміжну роллю, а то тимбільше, що звичайно наші національні Організації зглядно їхні Проводи засліплені партійною нетерпимістю намагаються перевести свою партійну тактику ще й на терен оселі. Наслідки з того є радше жалюгідні, бо оселі не охоплюють всієї дітвори і багато дітвори остається поза літними таборами.

Поручається Високопреподобним і Всесвітлішим Отцям Генеральним Вікаріям Апостольського Візитатора вже віднині змагати до того, щоби справу літних-вакаційних осель взяти в руки Церкви й доручити її нашій церковній Організації «Харітас», назначуючи при цьому одного з Отців Душпастирів відповідальним за вакаційну оселю, зокрема за релігійне виховання, що має доповнити виховання дітвори в наших четвергових чи суботніх школах. Само собою розуміється, що наша «Харітас» запросить до співпраці національні Організації, але з тим застереженням, що на терені оселі мусить бути виключене партійне освідомлювання дітвори.

Ч.: 4033/ГВ.

19. Похибка в пасхалії поміщеній у молитовнику «Господи воззвах» відносно святкування Празника Пасхи у 1954. р.

Празник Пасхи за старим стилем припадає в біжучому 1954 р. на день 12 квітня по юліянському численні, тобто 25 квітня за григоріянським календарем, значить на один тиждень пізніше від латинської Пасхи. Табличка пасхалії, поміщена в молитвеннику «Господи воззвах» подає правиль-

ну дату 12/25 квітня цьогогорічної Пасхи, але хибно додає, що наш Празник св. Пасхи припадає у цьому році разом із латинським.

Тому що згаданий молитовник досить поширений серед наших вірних на терені Західної Європи, зокрема в Німеччині, Отці Душпастирі звернуть вірним увагу на похибку в табличці пасхалії на 443 стор. згаданого молитовника.

Ч.: 3716/К.

20. Ювілейне видання книги „Документи Римських Архієреїв“ відносно історії України за літа 1075-1953.

Найкращим завершенням ювілейних торжеств з нагоди 700 ліття Коронації Короля Данила попри величаву прилюдну авдієнцію Українців у Святішого Вітця в місяці грудні 1953 р. було без сумніву намічене видання т. зв. Ювілейної Книги п. н. «Документи Римських Архієреїв відносно історії України за літа 1075—1953» під редакцією Високопреподобного Отця Дра Атаназія Великого ІСВВ, у рямцях наукового видавництва: «Записки Чина св. Василія Великого». Оце Ювілейне Видання має остатись на завжди як ювілейний пам'ятник на честь Великого Володаря України, що дістав королівську корону від св. Апостольського Престолу. Ювілейний Пам'ятник здвигнений зусиллями й коштами українців, що живуть поза границями Батьківщини, бо Батьківщина в кайданах неволі не має змоги виявити своїх правдивих почувань ані причинитись чимнебудь для тієї цілі. Кошти видання передбачені зразу на друк одного великого тому обчислені на близько яких 5.000 ам. дол. мала покрити українська спільнота розсіяна по всіх краях світу. Згодом вже підчас друку виявилась неможливість вмістити всі дотепер зібрані «Документи» в одному хоч би й як великому, але приступному томі, а вслід затим треба було рішитись на видання двох великих томів, що оба таки будуть досить великі обемом, бо кождий буде мати приблизно 700 сторінок друку великої вісімки. У слід затим кошти видання 1500 примірників Ювілейної Книги збільшились і враховуючи кошти пересилки на різні адреси досягнуть яких 6.000 дол.

Доці появилвся друком тільки І. том Ювілейного Видання і його один примірник в достойній оправі зложено в дарі Святішому Вітцеві, а один примірник Його Емінінції Кардиналові Євгенієві Тіссеранові, а також доручено або розіслано з відповідним письмом Апостольського Візитатора Іх Емі-

ненціям Кардиналам у Римі чи поза Римом, важнішим Церковним Достойникам, деяким науковим установам своїм і чужим, а також і поодиноким особам, що просили про ту книгу. На руки Високопреосвященішого Апостольського Візитатора надходять від обдарованих зачинаючи від Їх Еминенцій Кардиналів письменні вислови щирої подяки враз з висловами найкращих побажань щастя й волі для українського народу. Те все найкраще доказує велику доцільність нашого Ювілейного Видання.

Вже в найближчих днях появиться II том Ювілейного Видання і буде розісланий на ті самі адреси. Нажаль досі не сповнилися ще сподівання нашого Центрального Комітету на достаточні пожертви з боку української спільноти на чужині, щоби можна було покрити кошти Ювілейного Видання. Показується, що за великі сподівання ми привязували до жертвенності засібної заокеанської нашої еміграції, бо з дотеперішних звідомлень виявилось, що такі наші залишенці в Європі зложили на ту ціль більше як заокеанська еміграція. Не будемо тут проголошувати імен поодиноких жертводавців, бо це зробить наш «Християнський Голос» у своїх чергових числах. Але подаємо тут на основі дотеперішних списків стан загальний і приблизний в ам. дол. збірок чи пожертв з теренів наших Генеральних Вікаріятів Апостольського Візитатора чи з позаокеанських країв, а саме:

1) Генеральний Вікаріят Ап. Візитатора Німеччина	120.—	дол.
2) " " " " Франція	211.—	"
3) " " " " Вел. Брит.	670.—	"
4) " " " " Бельгія	66.—	"
5) " " " " Італія	52.50	"
6) Впливи з Півн. Америки	276.—	"
7) Впливи з Канади	180.—	"

Разом вплинуло 1.575.50 дол.

Та сума вистарчить ледви на покриття одної четвертини коштів видання і розсилки. Тому й поручається Отцям Душпастирям пригадати нашим вірним, щоби й далі складали свої лепти на ту ціль згідно зі зарядженням про продовження збірки впродовж першої половини цього року, цебто до кінця червня 1954. Отці Душпастирі призначають один раз в місяць одну «тацу» на ту ціль і перешлють збірку негайно до своїх Генеральних Вікаріятів АВ. При цьому заохотять заможніших наших людей, щоби самі чи в спілці з другими фондували то Ювілейне Видання для чужинецьких Бібліотек, світських чи церковних Достойників, Редакцій часописів — які радо приймуть дар і пізнають історичну правду про українську Церкву й український Нарід.

Канцелярія
Апост. Візитатора Українців
у краях Зах. Європи

—о—

Ч.: 4371/К

До Впр. і Всч. Отців Душпастирів про

21. Дослід в справі статистики й умовин життя українців у Зах. Європі і в Австралії.

Для успішної душпастирської релігійної й виховно-освітньої праці є потрібні точні дані про стан вірних та умовини їхнього життя. В тій цілі поручається Всечесним Отцям Душпастирям, поза обов'язковим звітним повідомленням про стан Душпастирства, що його подається в річному душпастирському звіті, — надіслати відповіді на питання вдолі поданого квестіонаря. Звертається увагу, що вимагається даних не тільки про число українців-католиків і українців-некатоликів, якогонебудь віровизнання, але також про їхнє розміщення, вік, пол, родинний стан, культурні й економічні умовини, а при цьому треба ствердити наскільки в даній українській громаді зберігаються звязки з нашими прадідними традиціями.

Щоб зібрані дані могли бути цінним матеріалом для наукового опрацювання проблем нашої еміграції в Західній Європі, доручаємо Впр. і Всч. Отцям зібрати як найточніші відомості, щоб обширно відповісти на заторкнені нижче питання, ілюструючи їх — по змозі — числами й фактами. Якщо було би вказане деякі проблеми представити ширше то Отці Душпастирі завдадуть собі труду, щоби в додатковому письмі те зробити так, щоби матеріал був як найповніший і тим самим пожиточний для наших цілей.

Виповнений квестіонар мають оо. Душпастирі надіслати до Канцелярії свого Генерального Вікарія Апостольського Візитатора найпізніше до 15 червня 1954 р., а Отці Генеральні Вікарії Апостольського Візитатора відішлють до нашої Канцелярії в Римі до дня 20 червня 1954.

1. **Осідок Душпастиря** (місцевість, повіт, край). Яка територія (повіти, край) входять в обсяг його діяльності?

Коли зорганізовано душпастирство?

Чи є власна церква?

Чи на терені укр.-катол. душпастирства, УАПЦ має своє

душпастирство і як називається дотичний священик?

Якщо священик УАПЦ доїздить, то звідкіля і як часто?

2. **Статистика вірних.** Яке є число українців: а) католиків, б) православних, в) приналежних до інших віровизнань і яких саме? (подавати за поодинокими місцевостями [групами]).

Який — приблизно — відсоток творять серед католиків і українців взагалі жінки в порівнанні з чоловіками?

Чи багато є неодружених і чому саме?

Чи українські чоловіки шукають подруг життя серед чужинок задля браку українського жіноцтва?

Чи українки виходять заміж за чужинців?

Який є приблизний відсоток неодружених серед дорослих українців?

Подати число мішаних подруж: а) українців-католиків з православними українцями, б) українців-католиків з неукраїнцями і з якими саме національностями?

Скільки в душпастирстві народилося, померло: а) католиків, б) всіх українців в 1950, 1951, 1952, 1953 рр.?

Скільки було українських подруж (в тому числі скільки мішаних)?

Чи всі вірні заключають церковні шлюби, чи є також такі, що обмежуються до цивільних шлюбів?

Від якого року ведеться в душпастирстві метрикальні книги?

Які братства і катол. організації є на території душпастирства?

3. **Історія поселення українців.** Від якого часу перебувають українці на території Вашого душпастирства?

З яких сторін України вони прийшли?

Яка історія поселення цих українців?

Чи на територію душпастирства прибувають нові українці й чому?

Чи відпливають (зокрема за океан) куди й чому?

Порівняйте сучасне число укр.-катол. і укр.-незед. з їх числом з 1950 р.

4. **Українські установи й організації** (все за поодинокими місцевостями). Число членства в кожній з них? Загальна характеристика їхньої діяльності (див. також точка б)?

Чи вони мають власні будинки?

5. **Дошкілля й школи.** Чи діють українські діточі садки — постійні, чи тільки сезонів? Скільки годин тижнево перебуває дитина в садку, хто їх веде? Число дітей в них?

Число дітей у віці, який надається для садку?

Якщо немає садку, то чому, і чи були спроби його зорганізувати?

Інформації про українські постійні чи теж доповнюючі школи. Число годин навчання тижнево.

Хто вчить і які педагогічні кваліфікації вчителя?

Яких предметів вчать?

Число і вік дітей, що ходять до школи.

Яка фреквенція в українських школах (чи радо ходять, чи опускають науку)?

Інформації про навчання релігії.

Чи українська молодь бере участь в українських літніх таборах? Якщо так, то в яких і яке число дітей з них користає?

6. **Позашкільна освіта й культурне життя.** Культурно-освітні українські організації й характеристика їхньої діяльності (назва, число членів, бібліотека, відчити, аматорські хори й вистави тощо).
7. **Господарсько-соціальні відносини серед українців.** Зайняття й соціальне положення загалу українців (самостійні хлібороби-фермери, сільсько-господарські й промислові робітники, домашня прислуга, вільні фахи тощо). Матеріальні відносини (загальна характеристика, заробітня плата кваліфікованого й некваліфікованого робітника). Число осіб нездібних до праці, що не є на удержанні родини (старці, немічні, інваліди). Безробітні й проблема праці. Харитативна діяльність в користь українців?
8. **Денаціоналізаційні процеси серед українців.** Представити фактори, які впливають на зменшення любови й ревности до свого обряду й мови. Зокрема денаціоналізаційні процеси серед молоді. Участь молоді в Богослужбах: її знання української мови в слові й письмі: зацікавлення українськими справами і почуття зв'язку з українством. Цю проблему представити ширше.

Х Р О Н І К А

3875/Гв.

Діаконські свячення

Дня 25. грудня 1953, на Празник Рождества Господа Нашого Ісуса Христа (за новим ст.) Високопреосвященіший Апостольський Візитатор в каплиці Папської Семінарії Святого Священномученика Йосафата в Римі поставив на діякона Преп. Теоктиста Божийдара Відова, схимонаха Студитського Уставу.

ІМЕНУВАННЯ

АНГЛІЯ

4154/Ос

Всесв. Отець Др. Іван Музичка грамотою з дня 10. лютого 1954 іменованій Душпастирем округи Ковентрі-Волвергемптон.

БЕЛЬГІЯ

4323/РЗ

Преп. Брат Павло Марія, ЧНІ в Лієж грамотою з дня 7. березня ц. р. одержав право (т. зв. канонічну місію) навчання релігії дітей в укр. народніх школах на терені Бельгії.

НІМЕЧЧИНА

3100/ГВ

Впр. Отець Іван Томашівський, Душпастир в Гамбург (Німеччина) грамотою з дня 31. VII. 1953 іменованій Деканом нашого Духовенства у Бритійській зоні Німеччини.

4062/К

Всч. Отець Ярослав Полянський, Душпастир табору Августдорф обняв додаткове душпастирство у Білефельді (Німеччина).

Доповнення й зміни в адресарі укр. Духовенства у краях Зах. Європи

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

Всв. о. Др. ДЗБОБА Володимир, Радник АВ —

Адреса:

21, Brideoak St., Cheetham, MANCHESTER 8, Lancs.

England.

Всв. о. Др. МУЗИЧКА Іван —

Адреса:

40, Oxley Lane WOLVERHAMPTON, Staffs. England.

ІТАЛІЯ

Впр. Отець ХОМЕНКО Іван —

Адреса:

Parrocchia, ANACAPRI (Napoli) Italia.

НІМЕЧЧИНА

Всч. о. ПРОСКУРНИЦЬКИЙ Мирослав —

Адреса:

DP-Siedlung, Bl. 4/I, SCHÖNBRUNN-LANDSHUT.

Рим, дня 13. березня 1954.

о. Др. Мирослав Марусин

Канцлер

† ІВАН, АЕпп.

Апостольський Візитатор

О. Колле Губерт ЧНІ (бельгієць), Душпастир українців католиків у Борінаж (Бельгія) помер дня 22. січня 1954 р. у Монс (Бельгія).

Покійний народився в січні 1892 р. у Гавеланж (Бельгія). В році 1912 вступив до Чину Найсвятішого Ізбавителя, а в році 1920 став священиком. Пять літ пізніше приїхав він на Україну, до Галичини. Від 1925-1939 був професором у гімназії Отців Редemptористів у Збоїсках коло Львова. В році 1940 під натиском большевиків Покійсий о. Колле мусів покинути Галичину і вернутись до Бельгії. Тут від 1940—1945 р. був вязнем німецьких тюрем. Від кінця війни аж до своєї смерти був невтомним душпастирем для українців копальняних робітників у Борінажі на терені Спархії Турне.

Душу Покійного поручається святим молитвам Духовенства й вірних.

Вічна йому пам'ять!

УРЯДОВИЙ ВІСНИК

АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА УКРАЇНЦІВ
У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Р. VI. КВІТЕНЬ—ЛИСТОПАД 1954 Ч. 2-3 (19-20)

Е Н Ц И К Л І К А

Святішого Вселенського Архирея з Божого Провидіння Папи Пія XII до Преподобних Братів Патріархів, Примасів, Архiepіскопів, Єпископів і всіх помісних Ординаріїв, що остаються в мирі об'єднані з Апостольським Престолом

Про царську гідність Пречистої Диви Марії і про встановлення Празника Цариці Вселенної

ПАПА ПІЙ XII

Преподобним Братам Патріархам, Примасам, Архiepіскопам, Єпископам і всім помісним Ординаріям, що остаються в мирі і в об'єднанні з Апостольським Престолом, привіт і Апостольське Благословення.

ДО НЕБЕСНОЇ ЦАРИЦІ, вірні християни вже від перших століть існування Католицької Церкви підносили покірні благання і похвальні пісні чи то серед радісних переживань, чи зокрема ще більше у хвилях тяжкого пригноблення і небезпек. І ніколи не заводили надії покладені на Матір

Божественного Царя, Ісуса Христа, ніколи не послабла віра, що вчить нас, що Пресвята Богородиця Діва Марія своїм материнським серцем царює над цілою вселенною так, як у небесному блаженстві увінчана вінцем царської слави.

Та й ми, після страшних руїн, що на наших очах знищили квітучі міста, місточка і села; на вид стільки й такого великого морального лиха, що як повині поширюється щораз більшими брудними хвилями, коли бачимо, що деколи є захитані навіть і самі основи справедливости, а бере верх моральне зіпсуття, великий біль стискає Наше серце серед тієї страшної та непевної ситуації; отже з довір'ям прибігаємо до Марії Нашої Цариці і складаємо у Її стіп Наші почування набожності враз з почуваннями усіх тих вірних, що величають себе християнським іменем.

З приємністю варто пригадати тут, що Ми дня Першого Листопада Святого Року 1950, у прियाві великого числа Іх Еміненцій Кардиналів, Преосвященних Єпископів, Духовенства і вірних християн, що прийшли сюди з усіх кінців світу, торжественно проголосили як правду віри науку про Внебовзяття Пречистої Діви Марії (гл. Апостольська Конституція «Всецедрий і Всемогучий Бог»), що Вона там перебуває з душею й з тілом серед хорів Ангелів і Святих і рівночасно царює враз зі своїм Єдинородним Сином. Крім цього з огляду на перше сторіччя, що цього року минає від хвилі, коли Наш Попередник незабутньої пам'яті Пій ІХ торжественно визначив правду віри, що Пресвята Богородиця й Мати Божа була зачата непорочно без ніякої плями первородного гріха, Ми заповіли Марійський Рік (гл. Енцикліка «Світлий Вінець»), а тепер, радіючи цілим Нашим Батьківським серцем, бачимо, що не тільки в цьому Вічному Місті, — зокрема в базиліці названій іменем Папи Ліберія численні маси народу постійно і прилюдно виявляють свою віру і свою гарячу любов до Небесної Неньки, — але й у всіх країнах світу набожність до Пречистої Діви Марії щораз більше процвітає, а до важніших Марійських відпустових місць плили і пливуть великі паломництва побожних християн.

Та й усі знають, що завжди, як тільки Ми мали змогу промовити до Наших в Христі синів чи то безпосередньо коли вони прийшли Нас відвідати чи то у промовах через радіо, коли Ми звертались з привітом навіть до далеких народів, Ми завжди напаминали усіх, що до них доходили Наші слова, щоби вони любили нашу вселаскаву і всемогучу Матінку ніжною, синівською любов'ю (так як діти люблять свою маму). У зв'язку з тим пригадуємо зокрема Наш привіт через радіо звернений до португальського народу, з нагоди коро-

нації чудотворної ікони Пречистої Диви Марії Фатімської. Цей привіт Ми таки назвали привітом для прослави Цариці — Марії.

А все ж, щоби завершити ті численні вияви нашої набожності до Матері Божої, а християнські народи так запопадливо пішли за Нами та й, щоби щасливо й з користю закінчити Марійський Рік, що вже зближається до кінця, а вкінці щоби піти назустріч наполегливим просьбам, що надійшли до Нас з різних сторін світу, Ми рішили встановити літургічне свято Пресвятої Диви Марії Цариці.

Не йдеться тут про нову правду віри, що в неї повинні вірити християни, бо підставу й докази на яких опирається правда про царську гідність Марії вже обильно усталено впродовж століть, як на те вказують старинні церковні документи і літургічні книги.

Оті докази віри у царську гідність Марії мило Нам пригадати в цій Енцикліці, щоби ще раз повторити ті похвали на честь нашої Небесної Неньки та й щоби оживити в серцях усіх, щораз більшу набожність до Неї, для більшої нашої користі духовної.

I.

Християнські народи не без причини, також і в минулих віках вірили, що Та, з якої народився Син Всевишнього, що «царюватиме над домом Якова во віки» (Лк. I, 32), «Князь мира» (Ісаія 9, 6), «Цар царів і Господь Господьствующих» (Об'явлення 19, 16), є обдарена понад усі Божі сотворіння особливими ласками і привілеями. А розважуючи ті тісні зв'язки, що об'єднують матір з дитиною, побожні християни самозрозуміло приписували Пресвятій Богородиці царську гідність.

Тому й не диво, що вже старинні церковні писателі, опираючись на словах св. Архангела Гавриїла, що предсказав вічне царство Сина Марії (Лк. I, 32—33), а також на словах Єлисавети, що вітаючи Марію з пошаною звеличала Її «Матір Господа мого» (Лк. I, 43); ті церковні писателі назвали Марію «Матір'ю Царя», «Матір'ю Господа», бажаючи так ясно зазначити, що ізза царської гідности Свого Сина, Марія має теж особливе вищення й почесть понад усіх.

Вже св. Єфрем, у своєму гарячому поетичному надхненні, вкладає в уста Марії такі слова: «Хай небо піддержує мене своїми обіймами, бо моя почесть більша, як самого неба. Та ж небо не було Тобі матір'ю, а тільки Твоїм тронем. Наскільки ж більше гідна прослави і почитання Мати Царя — від царського трону!» (св. Єфрем, Гімни про Пречисту Діву

Марію). А на іншому місці так молиться св. Єфрем до Марії: «... Пречиста Дівце, Госпоже, Царице, Владичице, під Твоім Покровом зберігай мене й охороняй, щоби не глумився наді мною Сатана, що сіє руїну та й щоби не побідив мене мій лютий ворог» (св. Єфрем, Молитва до Пресвятої Богородиці).

Святий Григорій Назіанзенський називає Марію «Матір'ю Царя Вселенної», «Дівственною Матір'ю, що породила Царя всесвіту» (св. Григорій Наз., Богословські поезії). А Пруденцій говорить про Матір, яка дивується, «що вона породила Бога, як чоловіка, що є також Найвищим Царем» (Пруденцій, Діттохеум).

Царську гідність Пречистої Диви Марії ясно і відверто визнають ті, що Її називають «Госпожею», «Владичицею», «Царицею».

Ось в одній гомілії, що її приписують Оригену, Єлисавета називає Марію вже не тільки «Мати Господа мого», але також «Ти Госпожа (Владичиця) моя» (Гомілія VII до Єв. св. Луки).

Те саме поняття виходить і з тексту св. Єроніма, що, подаючи різні толкування імені Марія, вкінці подає таку останню думку: «Треба знати, що Марія в сирійській мові означає те саме, що «Владичиця» (св. Єронім, книга про жидівські імена). По св. Єронімі, дещо певнішими словами твердить також те саме св. Хризольог, кажучи: «Єврейське слово Марія в латинській мові значить Владичиця. Отже Ангел називає Її Владичицею, тому, щоби Вона, як Мати Господа-Владики, не мала невільничого страху, бо ж з волі Сина Вона прийшла на світ і називається Владичиця» (св. Петро Хризольог, проповідь 142, на Празник Благовіщення Пречистої Диви Марії).

Св. Епіфаній, Єпископ Царгородський, пише до Папи Гормізди, що для збереження єдності Церкви треба благи «ласки від Пресвятої і єдиносущної Тройці через заступництво нашої Пресвятої Владичиці, Преславної Диви Богородиці, Марії» (св. Епіфаній, твори).

Один церковний письменник, з того самого віку що й св. Епіфаній, вітає Пречисту Діву Марію, що сидить по правиці Бога, такими словами: «Смертних людей Владичице, Пресвятая Богородице» і благає, щоби заступилась перед Богом за нас. (Проповідь на Успення, між творами св. Модеста).

Св. Андрій Критський часто приписує Пречистій Диві Марії достоїнство Цариці. Ось приміром так він пише: «(Ісус Христос) нині переносить зі землі на небо Свою Матір, Царицю людського роду, Присно-Діву, що в Її лоні, як Бог, при-

їняв людське тіло» (св. Андрей Критський, Гомілія на Празник Успення). А на іншому місці він каже: «Цариця цілого людського роду, бо згідно зі значінням свого імени, є понад усі ества, за винятком одного Бога» (там же, III Гомілія на Успення).

Св. Іван Дамаскин величає Марію: «Цариця, Госпожа, Владичиця» (св. Іван Дамаскин, I Гомілія на Празник Успення), а один старинний церковний письменник західньої Церкви називає Марію «Щаслива Царице», «Вічна Царице попри Свого Сина Царя», а Її «сніжнобіла голова прикрашена золотим вінцем» (Похвали Марії, між творами Венанція Фортуната).

Вкінці св. Ільдефонс з Толеда всі ті почесні назви немов зв'язує в такому привіті: «Владичице моя, Володарко моя, Ти володієш мною, Мати мого Господа... Володарко між слугами, Царице між сестрами» (Ідельфонс з Толеда, Про Приснодівицтво Пречистої Диви Марії).

На основі тих вище наведених та й інших майже безчисленних і від давна переданих свідоцтв — богослови Христової Церкви називали Пресвяту Діву Марію Царицею всіх сотворінь, Царицею світу, Володаркою вселенної.

А Верховні Пастирі Христової Церкви, вважали своїм обов'язком набожність християн до Небесної Неньки і Цариці своїми похвалами і заохотою потвердити і побільшити. Поминаємо вже документи найновіших Вселенських Архієреїв, але хочемо пригадати, що вже в сьомому сторіччі Наш Попередник св. Мартин I називає Марію «Нашою Преславною Володаркою, Присно-Дівою» (св. Мартин I, Лист. XIV). А св. Агатон в збірному посланні до Отців VI-го Вселенського Собору сказав: «Наша Владичиця правдива й дійсна Богородиця». У восьмому сторіччі Папа Григорій II в своєму листі до св. Германа Патріярха, а того листа прочитано на VII Вселенському Соборі, під оклики радості всіх Отців Собору, називає Богородицю: «Володаркою всіх і правдивою Матір'ю Бога», а попри те «Владичицею всіх християн».

Також мило Нам пригадати, що Наш Попередник блаженної пам'яті Сикст IV в Апостольському Посланні, що зачинається словами «Коли найдостойніша...», зазначає свою прихильну поставу до науки про Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії і на самому початку вживає таких висловів, що називають Марію «Царицею», «що постійно чуває і вставляється за нами у Царя, що Його породила». Так само і Папа Венедикт XIV в своєму Апостольському Листі, що зачинається словами «Славній Володарці», називає Марію «Ца-

рицею неба і землі», а рівночасно твердить, що Найвищий Цар, до деякої міри, навіть передав Їй своє володіння.

Тому й св. Альфонс Лігорій, маючи на увазі ті свідoctва давних віків, так міг написати з найбільшою набожністю: «А що Діва Марія була піднесена до такої знеслої гідности, що була Матір'ю Царя царів, то св. Церква справедливо і заслужено звеличала Її назвою Цариці».

II.

А вже ж свята Літургія є вірним відблиском науки, що її передали Отці Церкви, повіряючи її християнам, ота свята Літургія впродовж століть співала і безустанно співає, на Сході, чи на Заході, похвальні пісні на честь Небесній Цариці.

Оце зі Сходу лунають такі палкі слова: «Мати Божа, ніні Тебе принесли на небо херувимські колесниці, Тобі служать Серафими, Тобі поклоняються небесні сили» (з вірменської св. Літургії, на Празник Успення).

І ще так: «Праведний і блаженний (Йосифе), завдяки твому царському походженню ти був вибраний зі всіх на Обручника Пречистої Цариці, що в невимовний спосіб має породити Ісуса Царя». І знова: «Заспіваю пісню Матері Цариці і з радістю звернуся до Неї, щоби весело опісвувати Її славу... Владичице, бракує слів, щоби Тебе гідно величати, бо Ти, що породила Христа Царя, є вища від Серафимів... Радуйся Царице світу, радуйся Маріє наша Владичице» (з Акафісту візантійського обряду).

В етіопському Служебнику читаємо: «Маріє, Ти осередок цілого світу... Ти більша від многоочитих Херувимів і від шестокрилих Серафимів... Небо й земля повні святости Твоєї слави».

Разом зі Східними Церквами й латинська Церква своєю старинною і найніжнішою молитвою величає Марію, співаючи: «Радуйся Царице» і милими антифонами «Царице небес», «Царице неба веселися» та й іншими молитвами, що їх співається в Богородичні Празники: «По Твоїй правиці стояла Цариця в золоченому одязі, ріжнородно прикрашена» (Римський Часослов). «Тебе могутню Царицю величає земля й небозвід». «Нині Марія вознеслася на небо, радійте, бо Вона царює во віки з Христом» (Римський Часослов).

До тих пісень попри інші треба додати ще й т. зв. Лоретанські Літанії (привинання), що захочують побожних християн щоденно й частіше звертатись до Марії Цариці. Християни вже від століть, відмовляючи вервичку і розважуючи над п'ятим радісним таїнством Марійської вервички, що є

немов таїнственным вінцем Небесної Цариці, пригадують собі правду про царство Марії, що обіймає небо і землю.

Вкінці мистецтво, що спирається на засадах християнської віри і надхнене тими правдами, а вслід за тим як вірний вислів щирої й невимушеної християнської набожності вже від часів Ефезького Собору, звичайно представляє Марію як Царицю Володарку, що сидить на троні прикрашена царськими відзнаками, з царським на голові діядемом, окружена хорами Ангелів і Святих, бо Вона має владу не тільки над силами природи, але й силу проти злбних напастей Сатани.

Іконопись також відносно зображення царської гідности Пресвятої Диви Марії, збагачувалась впродовж віків творами високої артистичної вартости і дійшла навіть до того, що змальовано нашого Божественного Спасителя, як вкладає світлий вінець на голову Своєї Матері.

Вселенські Римські Архиереї погоджуючись і похваляючи ту набожність вірних християн часто самі своїми руками або через делегованих на те Єпископів прикращували царським вінцем ікони Пресвятої Диви Богородиці, що були у великому почитанню серед народів.

III.

Як Ми вгорі згадали, Достойні Братя, головною підставою, на якій ґрунтується царське достоїнство Марії, як виходить ясно зі свідощів найвидатнішого передання і зі св. Літургії, є Ї Боже Материнство. Якщо у Святім Письмі, про Сина, що Його зачне Діва, кажеться: «Він буде великий і Синоу Вишнього назветься, й дасть йому Господь Бог престіл Давида, вітця його, й царюватиме над домом Якова повіки та й царству його не буде кінця (Лк. I, 32—33), а попри те Марію називається «Мати Господа» (там же, I, 43). З того виходить, що Марія є Царицею, бо Вона породила Сина, що від хвилі зачаття, через гіпостатичну злуку в одній особі Божій людської природи з другою Особою Божою — Словом, був також і як чоловік Царем і Паном всесвіту. Тому й слухно міг писати св. Іван Дамаскин: «Справді Марія стала Царицею всіх сотворінь, як тільки стала Матір'ю Творця» (св. Іван Дамаскин, Про православну віру). А все ж можна сказати, що першим вістуном, що небесними устами звістив царську гідність Марії, був таки Архангел Гавриїл.

То ж Пречисту Диву Марію треба називати Царицею не тільки із-за Божого Материнства, але також і тому, що з волі Божої Вона має особливу участь в ділі нашого вічного спасення. «Яка ж думка могла б бути для нас миліша й со-

лодша — писав Наш Попередник бл. п. Пій XI — як не та, що Христос є нашим Царем не тільки тому, що Він Син Божий, але і через те, що Він придбав Собі царський титул ціною нашого відкуплення? Нехай би тільки пригадали собі ті всі люди, що забувають на те, скільки то коштувало нашого Божественного Спасителя наше спасення: «не золотом тлінним або сріблом ви були відкуплені..., але дорогоцінною кров'ю Христа, як непорочного і чистого Агнця» (І. Петр. I, 18—19). Ми вже не наші, бо Христос купив нас «дорогою ціною» (І. Кор. 6, 20).» (Пій XI, Енцикліка «Найперші»).

А Пречиста Діва Марія була, без сумніву, найтісніше зв'язана з Христом в довершеному ділі відкуплення. Тому й слухно співається у св. Літургії: «Під Хрестом Господа Нашого Ісуса Христа стояла страждуча Пресвята Марія, Цариця неба і Владичиця світу» (свято Страждучої Диви Марії). Вже в середньовіччі побожний ученик св. Анзельма так писав: «Як... Бог, через сотворення всею своєю всемогучістю є Отцем і Паном всіх сотворінь, так Пречиста Діва Марія, обновляючи все своїми заслугами, є Матір'ю і Владичицею всіх сотворінь; Бог є Господь, бо своєю волею сотворив поодинокі сотворіння з їх питомою природою, а Марія є Володаркою всіх сотворінь, бо привернула їх до первісної гідності тою ласкою, що її сама заслужила» (Еадмар, Про гідність Диви Марії понад усіх). Бо «як Христос через те що нас відкупив, особливим титулом є нашим Царем і Господом, так і Пречиста Діва Марія є нашою Царицею і Владичицею, бо в особливий спосіб причинилась до нашого відкуплення, добровільно жертвуючи Себе цілу і свого Сина за нас, прагнучи, благаючи й досягаючи в особливий спосіб нашого спасення» (Суарез: Таїнства життя Христа).

З того то вищенаведеного розумовання виходить таке заключення: Якщо Марія з волі Божої, в досягненні нашого духовного спасення була так тісно зв'язана з Ісусом Христом творцем нашого спасення, подібно як Ева була тісно зв'язана з Адамом винувником нашої смерті, то можна сказати, що діло нашого відкуплення було довершене по правилам деякої «рекапітуляції» (повторення засад) (св. Іриней, Проти ересей), а саме як рід людський через жінку попав під кару смерті, так і через жінку — Діву є спасений: а якщо попри те можна сказати, що та Преславна Владичиця наша була вибрана на Матір Христа, «щоби була співдіятелькою відкуплення людського роду» (Пій XI, Апостольський Лист з 1933 р.) і якщо Вона, як вільна від усякої гріховної плями чи то особистого, чи унаслідженого первородного гріха, була завжди найтісніше злучена зі Своїм Сином і жертвувала

Його на Голгофті Небесному Вітцеві враз зі жертвою своїх материнських прав і своєї материнської любови, як нова Ева за всіх потомків Адама, сплямлених його нещасним упадком» (Пій XII, Енцикліка Про Містичне Христове Тіло), то можна, без усякого сумніву, заключити, що як Христос, новий Адам, є нашим Царем не тільки тому, що є Божим Сином, але й тому, що є нашим Відкупителем; так і Пречиста Діва Марія є нашою Царицею не тільки тому, що є Божою Матір'ю, але й тому, що Вона, немов нова Ева була об'єднана з новим Адамом.

А вже ж тільки Ісус Христос, Бог-чоловік є Царем, в повному, властивому й досконалому значінні того слова, але й Марія, як Мати Христа Бога, як об'єднана з Божественним Спасителем в ділі відкуплення, в Його боротьбі з ворогами нашого спасення і в Його побіді над ними є учасницею царської Його гідності, хоч в обмеженій мірі і тільки в подібний спосіб. Бо з тієї злуки з Христом Царем Марія досягає такого блиску й величі, що перевищає велич інших сотворінь. З тієї самої злуки з Христом походить царська повновласть Марії, силою якої Вона може роздавати скарби Царства Божественного Спасителя. Вкінці з тієї самої злуки з Христом йде теж ніколи невичерпна успішність Її материнського заступництва перед Сином і Вітцем.

Отже немає сумніву, що Пречиста Діва Марія своєю гідністю перевищує всі сотворіння, вслід за тим займає перше місце по Своїм Сині. «Ти Діво й Мати — каже св. Софроній — безмежно перевищила всі сотворіння . . . що ж може бути кращого понад ту радість? Щож могло би бути більшого від тої ласки, що Ти її дістала від Бога?» (Св. Софроній, на Празник Благовіщення Пречистої Диви Марії). Святий Герман додає до того звеличування Марії таку похвалу: «Твоя честь і достоїнство перевищає всі сотворіння, а Твоя велич більша від величі Ангелів» (св. Герман, II гомілія на Празник Успення Пречистої Диви Марії). А св. Іван Дамаскин доходить до того, що не вагається сказати: «Між Матір'ю Бога і слугами Божими є безконечна різниця» (св. Іван Дамаскин, I гомілія на Празник Успення Пречистої Диви Марії).

Щоби зрозуміти цей найвищий ступень гідності Пресвятої Богородиці, що перевищає всі сотворіння варто розважити над тим, що Мати Божа вже в першій хвилі свого зачаття, була наповнена такою обильністю благодатей, що перевищала благодать усіх Святих. Тому — як каже Наш Попередник бл. п. Пій IX в Апостольському Листі — Невимовний Бог «так чудно обдарував Марію обильністю небесних дарів, взятих з божественного скарбу, що Вона є далеко вища від

Ангелів і всіх Святих, щоби Вона, як вільна від усякої тіни гріха, у цілій Своїй красі й досконалості мала таку повноту невинности і святости, що більшої святости нижче Бога не можна собі уявити, а поза Богом ніхто не вміє поняти (Пій IX, Булля Невимовний Бог).

Крім цього Пречиста Діва Марія по Христі, не тільки досягнула найвищий ступінь величі й досконалости, але також деяку участь в тій владі, якою, як слушно й справедливо кажеться, Її Син і наш Відкупитель панує над душами й серцями людей. Якщо Слово — Син Божий через прибрану людську природу творить чуда й роздає благодати, якщо послуговується св. Тайнами і Святими якби знаряддями для спасення душ, чому ж не мав би ужити послуг і трудів Своєї Найсвятішої Матері, щоби нас обдарувати овочами Відкуплення? «Обіймаючи нас материнським серцем — каже наш Попередник нез. п. Пій IX — Марія займається справою нашого спасення і журиться долею цілого людського роду. Поставлена Богом як Цариця вселенної, вивищена понад хори Ангелів і Святих небесних, пристойть по правиці свого Єдинородного Сина, Господа Нашого Ісуса Христа і своїми матірними молитвами завжди успішно вимолює те, про що просить та й не може бути невислухана» (тамже). Відносно цієї справи інший Наш Попередник бл. п. Лев XIII висловився, що Пречиста Діва Марія дістала «майже безмежну» владу у роздаванні благодатей (Лев XIII, Енцикліка «Помічниця народові»), а св. Пій X додає, що Марія сповняє цей свій уряд «якби материнським правом» (Пій X, Енцикліка «На той день»).

Нехай же всі вірні християни з радістю підчиняються під владу Пресвятої Богородиці, бо Вона і царську владу має і горить материнською любов'ю до нас.

Та у цих всіх питаннях, що відносяться до Пречистої Діви Марії нехай вважають богослови і проповідники Божого слова, щоби оминати деякого схиблення від правильного шляху та й щоби не попасти в подвійний блуд; з одної сторони нехай стережуться перед думками, що не мають підстав, або перед пересадними висловами, що переходять межі правди. При цьому нехай бережуться перед надмірним обмеженням в розважуванні тієї особливої, справді величньої, бо майже божеської гідности Пресвятої Богородиці, бо ту гідність, як вчить нас св. Тома з Аквіну, треба Марії признати, «бо вона (та гідність) походить з безконечного добра, а тим добром є Бог» (св. Тома, Сумма Богословська, I частина, питання 25, арт. 6).

Зрештою як у інших справах християнської науки, так і в цій справі, «найвищим і загальним правилом правди» для

всіх є живий Учительський Уряд Церкви, що його установив Ісус Христос «також на те, щоби пояснити і висвітлити ті правди, що містяться в скарбниці віри тільки невиразно зазначені» (Пій XII, Енцикліка «Людського роду»).

IV.

Ми зібрали голоси з пам'ятників християнської старовини, з літургічних молитов, з вродженого християнам релігійного зміслу й набожності, вкінці з творів мистецтва, які стверджують, що Пресвята Богородиця визначається царською гідністю, Ми вказали також, що ті розумовання, що їх виводить св. Богословія зі скарбниці св. віри, вповні потверджують ту правду віри про царську гідність Марії. Зі стільки наведених свідоцтв створюється гармонія, що її відгомін лунає далеко й широко у звеличуванні найвищого царського достоїнства Матері Божої й Матері людей, що «вивищена понад ангельські хори» до гідности небес Цариці (Римський Часослов, На Празник Успення Пречистої Діви Марії).

То ж коли Ми, по зрілій і розважній застанові прийшли до переконання, що для Церкви буде дуже корисне якщо ця правда (про царське достоїнство Марії) так основно доказана, зясніла б ще наглядніше перед усіми людьми, немов блискучий світильник на свічнику, то Нашою Апостольською Властю рішаємо й устанавляємо Празник Марії Цариці і цей Празник треба святкувати по цілому світі дня 31 травня кожного року. Рівночасно заряджуємо, щоби **того самого дня** відновлювано посвяту людського роду Пренепорочному Серцю Пречистої Діви Марії, бо на цьому акті **посвяти** спирається велика надія, що прийде ясний і щасливий вік побіди для релігії і для справжнього християнського мира.

Тому нехай усі прибігають до престолу милосердя і благодати нашої Цариці і Матері з благанням про поміч в різних труднощах, про світло в темряві, про потіху в смутку і в горю і то ще з більшим, як дотепер, довір'ям нехай благають, а що найважливіше нехай стараються звільнитись від неволі гріха, щоби заявити, царському скиптрові нашої улюбленої Матері, нашу непохитну вірність, просякнену гарячою синівською набожністю. Нехай вірні християни численно відвідують Марійські храми, нехай (торжественно) святкують Богородичні Празники; а благословенна вервичка (чотки) нехай буде в руках усіх, щоби злучити разом в церквах, в домах, в шпиталях, у в'язницях чи то в менших гуртах, чи в організованих рядах вірних для спільного прославлення Марії. Ім'я Марії, солодке від нектару, дорожче від найціннішого само-

цвіту, нехай буде в найбільшій пошані. Проти того імені, що прикрашене такою величністю і пошани гідне ізза материнського чару, хай ніхто не важиться вимовити якого безбожного прокляну, бо це вказувало би на погане серце. Хай ніхто не посміє щонебудь сказати без належної пошани для імені Марії.

Хай усі намагаються, відповідно до своїх спромог, уважно і пильно наслідувати в своїй поведінці і в своїм серцю великі чесноти нашої улюбленої Матері й Небесної Цариці. А з того вийде, що всі християни, почитаючи і наслідуючи таку велику Царицю і Матір, будуть почуватись як справжні братя, збридять собі ненависть і захланність та й будуть плекати суспільну любов, пошану для прав убогих людей і полюблять мир. Нехайже ніхто не уважає себе сином Марії, гідним скритись під Її могутнім покровом, якщо за Її приміром не покаже себе справедливим, лагідним і чистим, і не буде змагати до правдивого братерства причиняючись до скріплення його, а уникаючи того що нарушує то братерство.

В деяких країнах світу люди за те, що є християни несправедливо терплять переслідування і є позбавлені людських і божих прав до свободи. На усунення цього лиха нічого дотепер не помагають ані слухні домагання ані часті протести. Нехай же на тих невинних і мучених синів зверне свої милосердні очі, що своїм блиском приносять спокій і усувають грізні хмари і бурі, могутня Володарка всіх сотворинь і всіх віків, що вміє здусити насилля своєю дівачою ногою. Нехай виеднає їм ласку, щоби вже скоро тішились належною їм свободою, щоби вони могли явно сповняти свої релігійні обов'язки так, щоби на службі для поширення св. Євангелії спільними зусиллями і світлими чеснотами, що блистять на зразок для других серед труднощів, причинились до зміцнення і поступу людської спільноти.

Також вважаємо, що свято, установлене цею Енциклікою, щоби всі ясніше пізнали і з більшою вервою почитали лагідну і материнську владу Пресвятої Богородиці, багато причиниться до збереження, до закріплення і до увіковічення того **мира серед народів**, що майже щодня є zagrożений випадками повними тривоги. Чи ж Марія не є тою веселкою, що на **хмарах** звернена до Бога, як знак мирного завіту (Битія 9, 13). «Гляди на веселку і благослови того, що її створив; вона дуже гарна своїм сьйвом: обіймає небо своїм кругом, руки Всевишнього простерли її» (Сірах 43, 12—13). Кожний хто почитає Царицю неба і землі — а ніхто не сміє вважати себе звільненим від тої данини вдячності і любови — нехай призиває Її, як могутню Царицю, як посередницю мира: нехай

шанує і боронить мир, бо мир це не безкарна несправедливість, ані якась рознуздана свобода, це є добре впорядкована згода з Божої волі і під Божою владою. До збереження і зросту такої згоди спонукують нас материнські напімнення і зарядження Пречистої Діви Марії.

Так дуже бажаємо, щоби Цариця і Мати християнського народу прийняла ці наші побажання та й щоби потішила своїм миром ті країни заворушені ненавистю, а нам усім, щоби показала, по тім вигнанні, Ісуса, що буде нашим миром і нашою радістю на віки. На завдаток всемогучої Божої помочі і на свідoctво нашої любови Вам, Достойні Браття і Вашим вірним, даємо зі серця Апостольське Благословення.

Дано в Римі при Храмі св. Петра, в Празник Материнства Пречистої Діви Марії, дня 11 жовтня 1954, Нашого Вселенського Архирейства Року 16.

Пій Папа XII.

Ч. 5642/М.Ю.

Високопреподобним і Всечесним Отцям Душпастирям до відома

Передаючи український текст Окружного Письма (Енцикліки) Святішого Вітця Папи Пія XII про Царську гідність Пресвятої й Пренепорочної Діви Марії, поручаємо відчитати ту Енцикліку нашим вірним замість проповіді під час Богослуження з нагоди закінчення Ювілейного Марійського Року в Празник Пренепорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в нашому обряді дня 22 грудня. Ще краще буде, коли Отці Душпастирі по прочитанні собі тієї Енцикліки вироблять дві проповіді, одну на підставі уступів I—III про загально прийняту в Церкві віру в найвищу царську гідність Пречистої Діви Марії, а другу на підставі уступу IV про обов'язок і спосіб почитання Цариці Вселенної, про наші почування любови і безмежного довір'я та й про постанову окремого Празника Пречистої Діви Марії Цариці Вселенної, що його будемо святкувати враз з цілим католицьким світом щороку в останній день місяця травня. Ті дві проповіді виголосять Отці Душпастирі під час двох чергових торжественних Богослужб перед закінченням Ювілейного Марійського Року, а в сам Празник Непорочного Зачаття виголосять проповідь на тему правди віри про Непорочне Зачаття Пречистої Діви Марії.

З огляду на те, що ми ще далі тримаємося т. зв. старого календаря, а вслід за тим цього біжучого року Празник Непорочного Зачаття Пречистої Диви Марії дня 22 грудня припадає в середу, цебто в день коли більшість наших вірних мусить бути зайнята працею і не може взяти участь в Богослуженні, поручаємо Отцям Душпастирям призначити на закінчення Марійського Року цілий тиждень від неділі дня 19 грудня до неділі дня 26 грудня з тим, що впродовж того тижня в поодиноких осередках своїх душпастирств Отці Душпастирі будуть відправляти щодня в пополудневих годинах Молебень на честь Пренепорочної Цариці Вселенної. Одну зі згаданих вгорі двох проповідей виголосять Отці Душпастирі в неділю дня 19 грудня, а другу в неділю дня 26 грудня. Одної і другої неділі по проповіді Отці Душпастирі відмовлять разом з вірними Молитву Святішого Вітця Папи Пія XII на Марійський Рік.

Дано в Римі, дня 27 листопада 1954.

† ІВАН, Архiepіскоп,
Апостольський Візитатор

СЛОВО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОГО АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА

до Впр. і Всч. Духовенства й Вірних у краях
Західньої Європи на десяту річницю смерті
ВЕЛИКОГО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ

«І даже до віка пам'ять его
во благословеніє» (І. Мак. 3, 7)

Високопреподобні і Всечесні Отці Дорогі в Христі Браття і Сестри!

Вже від 10 років зі світлою річницею незабутнього, історичного Листопадового Зриву сходиться в той сам день 1 листопада сумна-пресумна річниця смерті одного з найбільших синів України, Великого Митрополита Андрея. Ось за кілька днів прийдуть до нас ті обі річниці, а в наших серцях будуть чергуватись почування радості на згадку про світлий національний Зрив перед 36 роками з почуваннями жалю й смутку на згадку про ту ще одну величезну й найболючішу втрату, що її з Божого Провидіння прийшлося нам понести тому 10 років.

1. Тяжка втрата для нас і для цілої Церкви

Та й не тільки наша Церква й наш нарід відчуває тяжку втрату Митрополита Андрея. Можна сміло сказати, що це була дуже тяжка втрата для цілої вселенської Христової Церкви, бо хоч він був тільки нашим Митрополитом, то став справді окрасою й гордощами цілої вселенської Церкви.

Милосердний Господь забрав нам на віки нашого найдостойнішого й найліпшого Пастиря і Владику, що був правдивим Володарем мільйонів українських сердець. Ми таки переконані, що Він найбільшим Митрополитом, що його знає наша історія. Він був і останеться вінцем і славою нашої Церкви й нашого народу, а рівночасно був і останеться одним з найбільших подвижників Христової вселенської Церкви, що змагалась за привернення релігійно-церковної єдності від часів злочасного розколу-схизми. Щойно майбутня історія дасть належну оцінку Великого Митрополита Андрея, прецінних скарбів його великого духа й широкої його діяльності. Але вже нині можна почути найвищі похвали у найкращих висловах про нього від усіх тих світліших, навіть

чужинецьких людей, що мали нагоду і вважали собі за щастя стрічатись з ним, а дехто й співпрацювати в його вселюдських змаганнях, подивляти його великі прикмети ума й серця а часом проникнути в тайни його святого боговгодного життя, прикрашеного досконалими чеснотами.

2. Избранный от людей Господних (Псал. 88,20)

Милосердний Господь дав нам його і забрав його від нас і то в такому часі, коли здається, не тільки наша Батьківщина-Україна далі потребувала його, але й ціла Європа, чи радше весь християнський світ потребував людей такої міри, як він, у тому змагу на життя й смерть, що йде на наших очах між Царством Христовим, а Царством Сатани. «Бог дав, Бог взяв, хай буде ім'я Його благословенне» повторім за праведним Іовом (I, 21). Взяв його до Себе, щоби його надгородити вічною надгородою за всі його подвиги праведного й добродійного життя; взяв його від нас в таку тяжку, найтяжчу хвилину нашої історії напевно також на те, щоби ще раз повчити нас, щоб ми не покладали наших надій на людей, але на Милосердного Бога Єдиного. Нікого й нічого не потребує Бог до переведення Своїх завжди найліпших намірів супроти нас, бо всі людські й пекольні сили поконає Він Своїм всемогучим словом, бо «Хто — яко Бог початок і кінець, сий же бі і грядий Вседержитель» (Откр. 1,8).

Правду казати, то наш нарід ще за життя Митрополита Андрея був свідомий його величі і при різних нагодах виявляв йому свою найглибшу пошану, бо вважав його не тільки найдостойнішим князем нашої Церкви й найліпшим Пастирем, але просто догадувався, що це вибранець Божий, як каже Псальмопівець (Псал. 88,20) «избранный от людей Господних» даний нам в дарі від Бога на тяжкі часи нашої неволі, а ще тяжчі, мабуть, часи релігійно-церковного роздору, що так глибоко вкоренився в нашому народі завдяки лихим намірам сусідів. Та й годі було не добачувати того, що Всемогучий Бог, даючи нам його в дарі, дав мудрість його думкам, шляхетність його намірам і силу його діям. Вибрав його Господь ще заки він прийшов на світ, виховував і стеріг його як зіницю ока перед усяким згіршенням, прикрасив його знаменитими природними дарами, умудрив і очистив допустами, одушевляв у подвигах, зробив його радістю і щастям народу за життя і можна сміло сподіватись, що в хвилині смерті увінчав його вінцем безсмертної слави.

3. Наш Мойсей

А по його смерті ми ще краще пізнали ціну й велич Митрополита Андрея, чим він був для нас і для цілої вселенської Церкви, чи навіть для всього людства. Не раз за життя називали ми його Нашим Мойсеєм, що впродовж майже пів століття провадив свій нарід, як той «світільник горяй і світій» через пустиню неволі, пониження й насилля до найвищих ідеалів релігійно-церковних і національних. Тією назвою ми немов хотіли висловити наше довір'я до Всемогучого Великого Бога, що колись в такий пречудний спосіб перевів свій плян визволення вибраного єврейського народу з єгипетської неволі, отже й нас вирятує з тяжкого ярма під проводом нашого Мойсея. Аж надто впадає в очі подібність гіркої долі єврейського народу в єгипетській неволі до нашої неволі. Як же чудесно Всемогучий Господь перевів плян визволення євреїв. Вибирає хлопчика, що призначений на смерть, рятує його від загибелі, заносить його на царський двір Фараона, виховує в мудрості того народу, з яким колись він мусітиме розправитись, наповняє його серце любов'ю для народу, з якого вийшли деякі його предки, але покинули його, і переймає його серце обуренням на ту тяжку кривду, що її дізнає той нарід під чужим ярмом. Вкінці Бог скріплює його сили непоборною небесною силою і ми бачимо Мойсея вправді без світової зброї, але побідоносного Вождя єврейського народу, бо вивів його з тяжкої неволі і провадив впродовж сорок років через пустиню до обіцяної землі, хоч і з Божого Провидіння не дано було йому здійснити свої мрії і зажити радости і щастя з посідання тієї обіцяної землі, а тільки зда- лека поглянути на неї.

Оттак Господь Бог, хоч і карає, то не відкидає своїх людей, Він сам «возстає і їм судей і спасаєт люди своя от руки врагов своїх» (Суд. 2, 18), Він завдає рани але вже перед тим приготував і лікаря, щоб лікував ті рани.

4. Апостол релігійно-церковного об'єднання

Не судилось біблійному Мойсеєві довести свій нарід і передати в посідання обіцяну землю, не судилось і нашому Митрополитові Андрееві радіти зі сповнення задушевних мрій про висвободження українського народу не тільки з тієї національної неволі, але також і, то передусім, з того пониження й незрозуміння своїх великих християнських завдань і можливостей. Він же ж мріяв про свободну Україну, що, в розквіті своєї рідної культури й духовости, була б Божим знаряддям в руках Божої Премудрости, а українська нація, свідома свого великого післанництва як зразкова східно-

католицька спільнота, сповнила б почесне завдання поєднуючого мосту поміж Заходом і Сходом, поміж нез'єдиненими східними народами і тими західними народами, що щасливо осталися вірні Апостольському Престолові в Римі, а вслід за тим вірні християнському ідеалові єдиної, святої, соборної — вселенської й апостольської Церкви. Для тієї святої справи він посвятив себе цілого, ціле своє життя, всі свої бажання й мрії, всю свою невтомну діяльність, всі свої правдиво героїські подвиги й терпіння, рад би був і тисячу разів вмерти смертю мученика, щоби тільки причинитись бодай до влечення й промощення шляху для повернення релігійно-церковної єдності серед усіх християн, а серед українського народу зокрема.

Своїм глибоким умом, просвіченим особливою Божою благодаттю, він проглянув наскрізь і зрозумів то велике нещастя, що сталось у Христовій Церкві перед 900 роками через завершення злочасного роздору-схизми й відірвання східної Церкви від св. Апостольського Престолу в Римі, на якому з волі Христа збудована єдина, свята, апостольська, вселенська Церква зі своїм непомильним осередком в справах віри і християнської науки про моральність в особі кожногочасного наслідника Верховного Апостола Петра. Вселенські Архіереї — Римські Папи й багато інших людей святих життям, достойних та вчених з обох боків, боліючи над тією **тяжкою раною Містичного Тіла Христового**, намагались впродовж 9 віків лікувати ту страшну рану, що ятріла й поглиблювалась та й викликала в наслідках щораз тяжчі недуги. Вправді деякі спроби лікування тієї рани досягли деяких успіхів, та вони, на жаль, були тільки частинні, нетривалі ані не загальні так, як того бажав собі гарячо Христос Спаситель, щоби було «одно стадо й один Пастир» (Ів. 10, 16). Впродовж 9 віків так уже розшаліли протиривенства по обох боках, а земські людські згляди, упередження й інтереси так уже стали мішатись до тієї святої справи, що дехто, слабої віри, не вагався назвати її безнадійною справою.

5. Боже покликання — окреме післанництво

Та наш Великий Митрополит Андрей не був слабої віри, не був маловіром. Вихований від дитини в зразковому християнському житті знав добре основні правди християнської віри й розумів, що остаточна Богом призначена ціль людини це служити Богу й прослава Бога своїм життям, жертвою самовіддання, щоби колись як живий пам'ятник Божої безконечної любови продовжувати ту прославу Бога через цілу вічність. Бог говорив до його людського серця, так як гово-

рить до багатьох молодих сердець, і кличе їх на свою службу. Його шляхетне серце відповіло притакуюче без застережень на Божий поклик, бож на те тільки ми й сотворені Богом, щоби Його волю сповняти, скоро тільки почуємо Його голос. Та попри те Бог піддавав його розважанню, його думкам, його любові ще одну мету, мету окремого післанництва в українському народі, а може й радше в світі, мету посвяти для вселюдських ідеалів, для праці й страдання за привернення релігійно-церковної єдності, і на цей визов він відповів щиро й відважно з цілою напругою своєї душі: «так, приймаю, хочу для тієї справи посвятити ціле моє життя, це буде мій життєвий шлях». А відповідаючи «так», настрій свою сильну волю, щоби йти тим шляхом, хоч і не передбачував, що на тому тернистому шляху прийдеться йому пережити стільки непорозумінь, невдач, перешкод, переслідувань, а навіть кайданів, як царський в'язень.

6. Тяжкі умовини української Церкви

Він знає, що Бог вимагає від нього жертви й самовідречення, вернутися до того поневоленого народу, з якого вишли його предки, але покинули його. Для того поневоленого народу, має віддати всі свої здібности, всю свою діяльність, ціле своє життя. Він знає, що той нарід хоч і на своїй землі, то понижений і потоптаний, без ніякого значіння в світі, і присуджений лихими сусідами на загладу. Він знає, що той великий, багатомільйоновий нарід розбитий на різні займанщини, а ще й через те, і то передусім, через те нещасний і просто в безнадійному положенні, бо його величезна більшість остається під тяжким ярмом могутнього північного сусіда, що вживав віками всіх засобів підступу й насилля, щоби відорвати той нарід від релігійно-церковної єдності, щоби закріпити назавжди своє ярмо неволі над ним, щоби не допустити до свідомости національної гідности й національної єдности. Але й нелегка доля тієї західньої вітки народу, що з ласки Божого Провидіння осталась в єдности з правдивою вселенською Христовою Церквою, бо й західній сусід, може не такими насильними засобами, але не менше підступними, до тієї самої цілі змагає, а саме до повної його заглади, бо тільки в той спосіб може закріпити за собою посідання багатої української землі.

Признатися до народу в такому незавидному положенні, віддатися йому на беззастережну службу, щоб двигнути його до свідомости великого почесного післанництва на європейському слов'янському Сході, щоб той нарід відіграв найпочеснішу роллю в цілій вселенській Церкві, причиняючись до

привернення церковної єдності — було справді з боку молоді людини геройським актом віри, надії й любови до Всемогучого Бога й любови до того народу, що «як той паралітик на роздоріжжі» лежав безпомічний, а може й без надії на зміну чи поправу свого тяжкого положення. Правда, вже від деяких десятків літ можна було завважити серед того народу пробіски, а навіть повільний зріст національної свідомости, але зате в релігійно-церковній ділянці йшло радше до гіршого. Царське, московське православ'я по останньому насильному, кривавому знищенні української католицької Церкви в Холмщині 1875 р., не могло спокійно дивитись на те, що західня вітка українського народу надалі остається в єдності з вселенською Церквою. А не маючи змоги знищити насиллям того святого Об'єднання, бо воно є у чужій державі, царський уряд, використовуючи жалюгідні українсько-польські відносини в галицькій області, проголосив себе опікуном й оборонцем руського народу галицької землі, бо це ж, в його імперіялістичній пропаганді, один і той сам нарід, що і т. зв. великий руський нарід. Враз із тією заявою приходили ще правильно величезні «пособія» на москвофільську пропаганду про єдність руського народу, а поширюване москвофільство несло зі собою і схизмофільство серед непросвічених мас.

З другого боку, зростаюча національна свідомість під впливом західніх волелюбних кличів несла зі собою на західні українські землі вільнодумство (лібералізм), незацікавлення релігійно-церковними справами, радикалізм, а часто й ворожу поставу до Церкви й духовенства і то не тільки з боку т. зв. інтелігенції і студіюючої молоді, але й з боку деякої частини селян. Духовенство зі своїми перестарілими методами душпастирювання з тяжким трудом ставило опір проти-церковній агітації радикалів. Нові часи, нові кличі, нові засоби боротьби проти Церкви вимагали нових методів душпастирювання, вимагали обнови-реформи духовенства і то так само чернечого, як і світського. Апостольський Престол вже зарядив реформу монашого Чину оо. Василіян, а світське духовенство чекало на свою чергу. От такий був, не дуже потішний, стан нашої Церкви у західній вітці українського народу у хвилині, коли Милосердний Господь кликав дозрілого вже молодця, з набутим світським знанням, завершеним докторатом прав, на велику й тяжку службу для народу його великих предків. Ми вже знаємо, яка була його відповідь на той поклик.

«Тогда рих — се іду, еже творити волю Твою, Боже» (Євр. 10, 7).

7. Жертва самовіддання

Захоплений гарячою любов'ю до Христа Спасителя й щирим бажанням бути вірним до смерти своєму покликанню наш «ізбранний молодець» вступає до славного колись і заслуженого в історії нашої Церкви, але зубожілого в тих часах монастиря Чину св. Василя Великого. Бо для такого післанництва, яке він має, треба не абиякої підготовки, треба за приміром Ісуса Христа й за Його радами та й за взором давних Святих Отців і подвижників на дорозі до досконалости і святости, відокремитись від світу й світового гамору, замешкати в убогій монастирській келії, жити життям євангельських рад убожества, чистоти й послуху, змагати в праці і в молитві до видосконалення християнських чеснот і до набуття богословських наук та й до сталення характеру, щоби колись гідно виконати Богом призначене завдання. Здивувались убогі ченці, духовні сини св. Василя Великого, як побачили між собою молодого 23-літнього гарного молодця аристократичного роду, обдарованого такими незвичайними вже природними дарами, що міг би легко, жиючи на світі, відграти велику роллю і досягнути вершків кар'єри у світському чи духовному стані, без ніякого самовідречення. Та скоро побачили вони вже тільки з перших його кроків, що він мусів мати особливе Боже покликання, щоби прийти туди на те, щоби за мудрими правилами св. Василя Великого змагати до християнської досконалости, якої у світі не так легко досягнути. Може бути, що дехто й догадувався про його особливе післаництво й роллю, яку він має сповнити в українському народі, а може у цілій вселенській Церкві, як колись великий Київський Митрополит Йосиф Рутський, чи св. Йосафат. А він сам у своїх покірних думках про одне тільки мріяв, щоби Богу волю найдосконаліше сповнити і то так як Бог схоче і тільки тому, що Бог так хоче. Напевно не мріяв про ніякі гідности церковні, ані про яку славу й розголос у світі, а радше мріяв про те, якби то по приміру св. Павла (I Кор. 9, 22) «статись всім для всіх, щоби всіх для Христа позискати».

8. Смиренний Єромонах Отець Андрей ЧСВВ

По щасливому завершенні приписаної проби монашого життя, під час якої заяснів наглядними й гідними подиву чеснотами, віддається на приказ монастирських настоятелів філософічним і богословським студіям і закінчує їх з блискучим вислідом, додаючи до набутого ще передтим докторату прав, ще два нові докторські дипломи з філософії й Богословії. Піднесений в 28 році життя до гідности священства стає

поруч, а скоро висувається й на чоло цілого ряду знаменитих, зреформованих уже оо. Василіян-місіонарів і кидається у вир праці новими методами в народі і для народу, щоби спинити занепад релігійно-церковного життя й «обновити все в Христі» (Єфес. 1, 10). Ділянки його праці таки насправду безмежні, але здається, ніхто понад нього не має такої всесторонньої підготовки, ніхто понад нього не має більшого запалу до апостольських подвигів, нікому він не дасть себе перевищити у витривалості. Зразковий монах-аскет з рідкими досконалими чеснотами і прикметами характеру, учений богослов, філософ і правник, а при тому з наглядним Божим даром проповідати найвищі правди в приступний спосіб, навіть для найпростіших народних мас, ще й самою своєю зовнішньою появою захоплював народні маси під час проповідування св. Місії, а Боже благословення супроводило його сійбу і дало не раз стократні плоди його апостольським змаганням. Проповідував св. Місії й духовні вправи для всіх кругів нашої спільноти, по цілій Галичині, по містах і селах, по Духовних Семінаріях, для питомців і священиків, по монастирях для монахів, чи монахинь, а при тому сповідав, потішав і давав ще й кожній душі зокрема поучення й поради відносно поправи життя. Стрічаючись з народними масами під час св. Місії і з різними кругами нашої спільноти під час духовних вправ, мав нагоду пізнати ближче той добрий, але нещасний український нарід і його потреби, вглубитись і відчутти його болі, та й ще більше скріпитись в любові до того народу і взугалі до жертвенної праці серед нього. Напевно вже й тоді відчував тяжкий біль серця, що він не сміє й не має змоги заглянути і до наших Братів, придніпрянських українців, щоби й їм голосити Боже слово, щоби й їх потішити в їхній неволі, щоби й їм сказати про те велике щасливе майбутнє, що їх чекає, якщо об'єднаються з нами в одній вірі і в одній правдивій Христовій вселенській Церкві, бо в єдності сила й змога сповнити то високе й почесне післанництво українського народу на Сході Європи. Може вже й тоді в тому болю дозріла в тайні його серця думка й бажання, що для досягнення тої єдності варто принести й найтяжчу жертву, жертву власного життя так, як те зробив св. Йосафат. Тож не щадив себе, не вдовольявся сповненням тільки звичайних обов'язків, а використовував кожную нагоду, кожную хвилину вільного часу, щоб проповідувати Боже слово на св. Місіях по найдалших закутках галицької землі.

Попри проповідування Божого слова виконує ще й тяжкі й відповідальні монастирські обов'язки настоятеля, учителя-виховника монаших новиків, професора Богословії та й інші

доручення своїх Отців Настоятелів, а те все мусіло спричинити деяке обмеження його місіонарської діяльності. Щоби тому обмеженню зарадити, закладає й редагує незабутнього популярно-релігійного місячника під назвою «Місіонар», що-би ще й письмом поширювати в народі Божу науку.

9. Преосвященніший Архиерей Кир Андрей

Слава про апостольські подвиги і прегарні успіхи Отця Андрея розійшлась широко по цілому Краю і дійшла скоро й до св. Апостольського Престолу в Римі. Зрадів Святіший Отець Папа Лев XIII, що такого незвичайного робітника має Христовий виноградник на українській землі, тож з особливим вдовolenням дав виразний приказ молоденькому, бо тільки 34-річному смиренному Єромонахові Андрееві зайняти опорожнений 1899 р. єпископський престіл наймолодшої Станиславівської єпархії, а вже по одному році його архипастирської праці в Станиславові призначив його 1900 р. на престіл галицьких Митрополитів у Львові, щоби тут він заяснів повним блиском своїх великих християнських чеснот, своєю мудрістю і второпністю, своїми великанськими подвигами й страданнями не тільки, як добрий найліпший Пастир повіреного собі стада, але й великий подвижник на вселенську міру релігійно-церковної єдності. І справді був він таким добрим Пастирем, що душу свою кладе за свої вівці. Виростав він ті вівці свої й доглядав їх та й захищав їх перед лютими хижаками, годував їх найліпшою поживою, що її приготував для них під час своїх довгих невсипущих розмов сам на сам з Господом Богом, а з надмірної любови до своїх овець готовий був для їхнього добра своє життя на мученичу смерть віддати, щоби тільки Бога прославити, щоби тільки сповнилось то гаряче бажання Христове «да вси єдино будуть» (Ів. 17, 21) «і будет єдино стадо і єдин пастир» (Ів. 10, 16). Його діяльність і подвиги на львівському Митрополитичому престолі вже не обмежувались тільки до границь Львівської Архиепархії, чи Галицької Митрополії, ані навіть тільки до границь цілого Рідного Краю, поділеного на 4 займанщини, а що страшніше ще поділеного на два християнські непримиримі віроісповідання. Ділянка його діяльності така широка, така безмежна як ціла вселенська Церква, що не має меж, бо має обняти ціле людство.

10. Особливе завдання

Годі було б в нинішньому нашому «Слові» з нагоди десятої річниці його смерті оповісти Вам, Дорогі в Христі Браття й Сестри, про всі його великанські подвиги і заслуги, на-

світлити їх примірами з його праведного життя, висловами взятими з його мудрих пастирських листів, відкрити бодай деякі тайни його серця. Якщо ми спинились перед тим дещо довше над першими його кроками, відколи він пішов за Христовим візванням «Іди за мною» (Ів. 21, 19), то тільки з тією ціллю, щоб на його світлому примірі показати, що попри загальне й обов'язуюче всіх людей завдання сповнити Божу волю і прославляти Бога своїм життям кожна людина має ще й окреме для себе Богом призначене особисте покликання — завдання для більшої Божої слави і для добра своїх ближніх. Милосердний Господь дав людині повну свободу так, що може рішитись Богу служити і Його святу волю сповнити, або волю Божу знехтувати. Христова притча про таланти (Мат. 25, 14-30) оповідає нам, якої долі треба сподіватись в одному й другому випадку. Митрополит Андрей прийняв на себе призначене йому завдання, мимо найтяжчих умовин, що могли його відстрашити від того. Сповнив то завдання на більшу Божу славу й на добро людей так, як тільки може людина, співпрацюючи з Божою благодаттю, виконати Боже доручення. Корячись Божому Провидінню покладав на Бога свою надію й відвагу, з Божої всемогучости черпав свою силу, в Божій славі бачив велич свого завдання.

Про нашого Великого Митрополита написано вже цілі поважні книжки, безліч статей і споминів про нього на різних мовах світу. Ще більше споминів про нього переходується в усній традиції. Багато ще напишуть грядучі покоління, бо й є за кого й за що писати і вчитись. Це ж історична особа, що створила епоху у найважливішій справі Христової вселенської Церкви, цебто у вікових змаганнях за привернення релігійно церковної єдності. Він не тільки найбільший в історії Львівський Митрополит, що своєю багатогранною діяльністю й заслугам в ділянці церковній і в ділянці національній здобув незрівнянний авторитет, признання і вдячність цілого народу і перше місце у проводі всіх народних змагань, але він при тому найвірніший спадкоємець, сторож і опікун наших найсвітліших традицій, пересемник обновленого Берестейського Церковного Об'єднання, слави і блиску Київської Митрополії давних століть.

11. Велич і значіння Митрополита Андрея у вселенській Церкві

Та те все обмежувало б велич і значіння Митрополита Андрея тільки для свого українського народу, а тимчасом його велич і значіння таки на правду міжнародне не тільки то-

му, що Святий Папа Пій Х найліпший його приятель наділив його найвищими повноваженнями Патріярха північного Сходу для Московщини й Білорусі, і він виконав досконало доручене йому завдання, підготовуючи і створюючи там вкінці церковну Ієрархію об'єднану з вселенською Церквою. Митрополит Андрей був також дійсним основником-ініціатором нового напрямку унійних змагань серед католиків і некатоліків різних націй. Вистарчить сказати про славні Велеградські З'їзди, з яких перший відбувся в 1907 р. під особистим провідом Митрополита Андрея при участі багатьох учених духовних і світських унійних діячів різних національностей і різних віровизнань. У своїх письмєнних чи усних доповідях, виголошених на тих З'їздах, Митрополит Андрей захоплював усіх своїм колосальним богословським знанням і загальною освітою, великим зрозумінням різниць, що ділять з'єдинених від нез'єдинених, ясним і різким представленням страшної злоби церковного роздору, і того всього лиха, що йде вслід за роздором, отже й ніяка жертва не повинна бути за велика, щоб тільки виправити те лихो і зробити все можливе, щоб привернути церковну єдність. На усіх тих унійних з'їздах Митрополит Андрей представляв собою традицію й майбутнє Католицького Сходу з усіма дорогоцінними скарбами тієї традиції.

Признання для його міжнародного авторитету не мало меж. Дехто з чужинців не вагався назвати його генієм, не один сказав, що такого другого тяжко знайти б у наших часах, а треба би шукати хіба між давніми Святими Отцями, як Атаназій, Василій, чи Золотоуст. І перед св. Апостольським Престолом в Римі авторитет і заслуги нашого Великого Митрополита мали найвище признання, як це стверджує щира приязнь Святого Папи Пія Х і найвищі церковні повновасті дані Митрополитові Андрееві на терен величезної царської імперії. Щойно майбутня історія дасть належну оцінку Митрополита Андрея і скаже слово про його велике значіння й вплив на створення нової епохи у змаганнях за привернення єдності у вселенській Церкві, а може й про вплив у інших ділянках людської культури.

12. Правда велич людини

Звичайно світ оцінює велич якоїсь епохальної людини по зовнішніх світлих подвигах і блискучих досягненнях, а брак таких досягнєнь враховує на зменшення величі. Світ не звертає уваги на внутрішнє життя людини, життя надприродне Божої благодати, без якої людина взагалі ніякої вартости не має. Дійшов би хто тут на землі до найвищих гідностей, став

би президентом, чи імператором великої держави, а вкінці вмер би без освячуючої Божої благодати, він мав би вправді величавий похорон, в торжественних промовах промовці величали б його великі подвиги й заслуги, наряд будував би пам'ятники, підручники історії чи й окремі твори звеличували б його визначне історичне ім'я, а тимчасом його душа проклята і на віки відкинена від Бога. Бо «що ж pomoже чоловікові, хоч й цілий світ міг би назвати своєю власністю, а втратив би свою душу» (Мат. 16, 26).

Правдива велич людини, що не минається, а остається на віки, не залежить від зовнішнього величного вигляду, ані від багатства, ані від титулів і гідностей, ані навіть від зовнішніх подвигів і успіхів, але залежить виключно від досконалого сповнювання Божої волі у святості життя. Все, що робимо з Божої волі і з наміром Богу подобатись, без огляду чи є успіх, чи нема, побільшує ту нашу велич і помножує наші заслуги. Знаємо з біблійної історії і з історії Церкви про Святих, що за свого земського життя доконали на Божу славу великих діл, але не в тих великих ділах причина їх святости. Є великі Святі, що дуже мало, або й цілком не визначались великими голосними подвигами, а заслужили собі на назву великих Святих за свою безмежну жертву самовіддання Богові на службу і найдосконаліше виконання Божої волі. Зрештою й сам Христос Божий Син доконав найвизначнішого діла для прослави Бога не величавими чудами, але жертвенною смертю на Хресті.

13. Наше недостаточне звеличування Митрополита Андрея

І ми також, звеличуючи при всяких нагодах добру пам'ять про нашого Великого Митрополита, чи колись ще за його життя, чи зокрема по його смерті, підносимо його велич у наших промовах чи статтях, у часописах при різних нагодах, зачинаючи від його величного зовнішнього вигляду, його аристократичного походження, його високих гідностей, а кінчаючи його великанськими заслугами у службі для української Церкви й народу. Ми з найглибшою вдячністю здаємо його добре ім'я як одного з найбільших українських патріотів, правдивого Провідника й найліпшого Пастиря, Мужа Провидіння, що в хвилинах всенародної скорби був для народу як той «світильник горяй і світ'яй» (Ів. 5, 25), що був правдивим Батьком народу, Вождем національного й релігійного відродження, знавцем і меценатом української культури, науки й мистецтва, творцем наших національних надбань, приятелем і опікуном студіючої молоді, добродієм всіх потребуючих, зокрема вдів, сиріт і т. д. і т. д.

Справді за те все він гідний найвищих похвал і вдячності з боку всієї української спільноти, та те все не тільки не вичершує, але навіть обмежує його велич, до українського національного загумінку, а тимчасом, як уже вище сказано, велич Митрополита Андрея має вселенське значіння.

Вправді дехто з розумніших і відважніших українських промовців чи авторів статей про Митрополита Андрея натякає з деякою стриманістю про його широку діяльність для привернення церковної єдності і серед українського народу і в світі, але при цьому звичайно додає таку свою оцінку тих найкращих змагань, що їх треба назвати невдалими, а самого Митрополита треба би назвати невдачником.

14. Надприродна вартість людини

Рідко, дуже рідко дотепер можна було почути на наших академіях чи торжественних поминках на честь Митрополита Андрея гідну згадку про ті його змагання оцінені на вселенську міру, а при всіх славословіях на його честь майже завжди бракувало й бракує відповідного заключення з надприродної точки зору, що вся його широка діяльність, всі подвиги й страдання це була дія Божої благодати в ньому, бо він правдивий Божий чоловік, що найвірніше співпрацював з Божою благодаттю і згідно зі своїм покликанням тільки те робив, що має вийти на Божу славу і на добро людей. Ніколи не шукав себе, ні своєї слави, з Божої волі прийняв на себе також церковні гідности враз з найтяжчими наслідками відповідальности перед Богом і перед історією. Зрозумів відразу своє покликання як Богом призначене післанництво для сповнення особливих завдань не тільки в українським народі і в українській Церкві, але і в цілій вселенській Церкві і без ніякого вагання вступив на правильний шлях підготовки до того завдання, а відтак до виконання за всяку ціну, навіть за ціну життя. Знав, що людські сили обмежені і навіть при таких великих природних даруваннях, які він мав, ніколи не довіряв собі, бо добре знав, що без помочі Божої благодати не можна доконати навіть звичайного, буденного, доброго вчинку, а тим менше виконати якогось важного, особливого завдання, що вимагає тяжкого труду й посвяти. Знав, бо вірив Божим словам, що Бог, призначуючи людині якесь особливе завдання, відразу й приготовляє відповідну поміч Божої благодати й нічого більше не очікує від людини, як тільки безмежного довір'я до Його безконечної Любові і батьківського Божого Провидіння. Навіть на наші успіхи не чекає Господь Бог, бо успіхи в Його руках і тільки від Нього залежить, коли й які ті успіхи будуть. Якщо треба буде

успіхів, Він дасть їх зараз в даній хвилині. Від людини вимагає Бог тільки одної речі, а саме самовіддання Його святій волі і сповнення обов'язку, мимо всіх перешкод, труднощів і допустів, якими Бог досвідчає вірність людини, щоби вже тут на землі довести її до вершин святости, а колись в небі надгородити якнайвищою вічною надгородою.

І ми бачили, як наш Митрополит Андрей досконало зрозумів своє, Богом призначене завдання, як радо взявся до його виконання завжди в найтіснішому об'єднанні з Богом і витримав у вірності своєму покликанню до смерті. На шляху виконання свого завдання поривався й на найтяжчі подвиги, щоби тільки щораз більше Бога прославити і людям добро творити. Ніколи не приставав на малих речах, чи в особистому приватному житті, чи в прилюдному житті або радше в прилюдній діяльності; все змагав до високих, найвищих цілей, усіх спрямовував до однієї остаточної цілі можливо найбільшої прослави Бога. Кожна інша ціль була для нього замала.

15. Християнська досконалість

Тому у змаганні до набуття християнських чеснот і святости — а кожна людина має обов'язок змагати до святости, бо як каже св. Павло (I. Сол. 4, 3) «воля Божа святость ваша» — він не вдоволяється тільки пересічною побожністю, для якої вистарчає боятися гріха й заховувати Божі й церковні заповіді. Його змагання йде, щоби набути дійсну християнську досконалість, досконалі християнські чесноти і то навіть в геройському степені, бож він як Архипастир має світити приміром для своїх вірних, щоби міг їм кожної хвилини за св. Павлом (I. Кор. 4, 16) сказати: «Молю же вас — подобні мні бивайте, якоже аз Христу» (Благаю Вас, наслідуйте мене так, як я наслідую Христа). А якщо вже кожний чоловік, що хоче бути спасений має відбити на собі подобу Христа (Рим. 8, 29) то це має зробити насамперед Архиерей, що має ще й других привести до вічного спасення. Тож було самозрозуміле в нашого Митрополита Андрея, що він найпильніше приглядався тому Божественному взорові, студював його, перебував з Ним на довгих розмовах сам на сам, питався Його, як колись св. Павло (Діян. 9, 6) «Господи, що мя хочеш ти творити» (Що Ти, Господи, хочеш, щоби я робив). Контролював себе безнастанно наскільки поступає в досконалість і святості, благав в Бога Отця ласки, щоби бути найвірнішою відбиткою Його воплощеного Сина, що «умалив Себе самого, прийняв на Себе вид раба-слуги, ставши чоловіком, був послушний аж до смерті і то смерті хресної» (Фил. 2, 8). А щоби якнайбільше зблизитись до не-

досяжного взору Христової досконалості він приглядався і щільно студював найвищу святість життя Пресв. Богородиці нашої Небесної Неньки і життя Святих, що були вірними відбитками Христовими. А з усіх Святих найбільше любив і подивляв Великого Апостола народів св. Павла, читав його надхнені св. Духом листи і старався поступати його слідами, настроюючи свою душу на найвищі акорди його подвигів.

І знов і оді було би в тому нашому «Слові» оповісти Вам, Дорогі в Христі Браття і Сестри, про всі ті християнські чесноти, що ними прикрасив свою душу наш Великий Митрополит Андрей. Дещо з того вже сказано в попередніх розділах хоч і не насвітлено прегарними примірами з його життя. Можна би писати цілі книжки про його чесноти Божі: віру, надію й любов до Бога й до ближнього, про його чесноти моральні: мудрість (второпність), справедливість, мужество (відвагу) й здержність, про головні добрі діла: молитву, піст і милостиню, про діла милосердя для душі і для тіла ближнього, про дари Святого Духа, що так наглядно виявились в цілій його діяльності.

Вся його широчезна діяльність, усі його подвиги і страдання наглядно вказують на досконалисть його чесноти. Св. Павло (Кол. 3, 14) каже: що любов — це союз усіх чеснот всієї досконалості. Любов зв'язує всі чесноти в одно, доповнює їх і удосконалює їх. Це той важний союз, на якому полягає ціла християнська досконалисть. Всі християнські чесноти і покора і лагідність, милосердя і щедрість, здержність і чистота, послух і ревність, всі містяться об'єднані в любові як в осередку і то так, що як нема любови то й вони пропадають. Щось так, як душа в тілі об'єднує, доповнює й удосконалює всі члени тіла. Возьми з тіла душу, то й ціле тіло розпадеться.

16. Апостол церковного об'єднання

Любов Бога й ближнього була пружиною всієї діяльності нашого Митрополита Андрея, бо тільки з любови до Бога й до свого нещасного народу прийняв до серця Боже покликання й піднявся виконати наложене завдання. З любови до Бога, з любови до людських душ, щоб їх рятувати і до Бога привести, пішов на подвиги, у яких заяснив найкращими чеснотами. З любови до Бога, з любови до св. Церкви Христової, з любови до людства взявся за злагоду і найтяжчої справи змагання за повернення церковної єдності і в своєму українському народі і в цілیم людстві згідно з Христовим гарячим бажанням. І змагався за ту справу впродовж цілого життя не раз геройськими подвигами все з надією, хоч не

раз у безнадійних обставинах. І в тій справі заслужив собі на назву **великого Митрополита Андрея**, бо був справді великим апостолом церковного об'єднання. Для тієї справи зносив з героїською витривалістю всі труди, всі перешкоди й труднощі, а навіть переслідування й кайдани, як царський в'язень. Милосердний Господь щораз випробовував його вірність, не щадив йому терпіння, недуг, упокорень, напастей людських не тільки від чужих, але бувало й від своїх таки людей, що може під впливом ворожої пропаганди не всіли зрозуміти його високих ідеалів. Та він те все зносив з подиву гідним спокоєм і звичайно з усмішкою на погідному лиці, бо сповняв своє високе завдання, хоч для добра людей, але не для людської слави, а єдино на славу Бога. Така зрештою доля усіх великих людей усіх часів була й буде, як довго Бог дозволяє Сатані в цьому світі панувати й зводити боротьбу проти Христового Царства. Та цей Божий дозвіл, чи допуст має завжди тільки вищу ціль, досвідчувати як велике наше довір'я до Нього, які високі наші чесноти, бож тільки серед труднощів і хрестиків ми маємо нагоду показати Богові, що ми на правду Його любимо, не заломлюємося, не падаємо духом, не покидаємо наших добрих змагань, йдемо все вперед, бо ми переконані, що Бог все знає, все передбачив від віків, ніщо не може нас стрінути без Божої волі. А до того той Премудрий і Всемогутчий Бог любить нас більше, як ми самі себе любимо, отже якщо й допускає дещо противне нашій людській природі то тільки для нашого більшого добра і для Своєї більшої слави в нас. Оттаке глибоке знання Божих справ мав наш Митрополит Андрей, тому не заломився ніколи, не тратив відваги, не покидав діяльності для святих великих ідей, навіть не шукав якстій успіхів, бо знав, що успіхи будуть щойно тоді, коли Бог схоче їх дати, а тимчасом гарячі бажання хоч би тільки однієї душі, тихі молитви і страдання, добровільно прийняті, мають неоцінену вартість для успіху справи, бо мають непереможний вплив на Божу любов безконечну і досягнуть у Бога більших успіхів, як наймогутніші голосні подвиги. Тому й любов терпіння й хрестики і ті, що їх Бог на нього так щедро зсилав, але бажав їх ще більше, а й сам завдавав собі терпіння, уникаючи навіть дозволених вигод і приємностей, вмертвляючи своє тіло, щоби відбити на собі образ Розп'ятого за нас Христа Спасителя.

17. Тайни життя Митрополита Андрея

В нинішньому «Слові» з нагоди десятої річниці його смерті можемо ще для кращого Вашого збудування зрадити Вам деякі тайни з його боговгодного життя, тайни, про які він не

любив говорити нікому так як не любив ніколи сказати дещо про свої тяжкі терпіння в недугах, чи про свої страдання в царській тюрмі. А все ж його фізичні терпіння з приводу постійного важкого запалення усіх суглобів і частинного параліжу ніг і рук і болів в хребетному стовпі не раз мимоволі зраджував бодай нервовим відрухом. Але про тяжкі переживання в царській тюрмі та про те, що його — українського Митрополита на приказ московського Єпископа викинено, як невірного поганина з православної церкви в Курську під час «Літургії оглашених», ми були б не знали, якщо московський часопис «Колокол» не був би похвалився тим, що добре зробив православний Курський Єпископ, що не дозволив Митрополитові Шептицькому бути в храмі не довше, як до Літургії оглашених, бо на Літургії вірних «могут присуствовать только православно-верующіе». Можна догадуватись, що Митрополит Андрей не оповідав про те не тільки, щоб заховати в тайні свої прикрі переживання, але також тому, що встидався за того православного Архієрея, що в своїй безмежній нетерпимости вважав за вказане аж в такий спосіб знуцатись і мститися на католицькому Архієреєві.

Тайни життя Митрополита Андрея, про які хочу Вам, Браття і Сестри сказати, це тайни його величі, величі його духа й святости його життя. Тільки мимоходом в приватній розмові зі своїми найближчими ненароком, говорячи про красу мученичої смерті за віру і за вічне спасення других, згадав, що такої смерті завжди собі бажав і про таку смерть Бога благав. А що воно дійсно так було, на те є важний його **власноручний документ-просьба** до св. Апостольського Престолу в Римі додана до потайного звідомлення з дня 26 грудня 1939 про страхіття большевицького панування під час першої окупації західно-українських земель. Оце слова його повіреної просьби, що її повторює в письмі до Свящ. Конгрегації для Східної Церкви: «Додаю ще раз мое прохання, що я його вже передтим предложив Святішому Отцеві, і ще раз благаю, щоб Святіший Отець зволив своїм апостольським, батьківським благословенням призначити мене, уповноважити й делегувати на смерть за віру й за Єдність Церкви. Я не маю смілости предложити (ще раз) цю просьбу просто Святішому Отцеві; нехай Його Святість зволить розважити те, що Церква через мою смерть нічого не втратить, а може тільки мати зиск. Таж треба, щоб хто один став жертвою тієї інвазії. А я, як Пастир того бідного народу, що стільки страждає, чи ж не мав би я якого права вмерти за його добро і кращу долю?» Не знаємо, яка була на те відповідь Святішого Отця. Знаємо, що Господь не дав йому нагоди на мученицьку

смерть, але дав йому мученицький шлях життя, як про те ми натякнули вже вгорі.

18. Жертва покаяння і примирення

Ще з однією тайною скривався Митрополит Андрей і тільки мимоволі зрадився при нагоді однієї розмови зі своїми найближчими. А саме, що він давно вже віддав своє життя Богові на покайну жертву, жертву задоситьучинення і примирення за ті гріхи людські, що довели до церковного роздору і той доздор утвердили надалі. А були хиби з обох боків, що закріпили роздор. Своім жертвенним життям бажав він Богові відплатити за ту всю злу волю й за упередження наших нез'єдинених Братів, супроти св. Вселенської Церкви, за брак любови, за нетерпимість, за незрозуміння, провинене незнання й східньої вітки Вселенської Церкви, цебто східнього обряду, за гріхи свого народу і за все лихо, що тільки гріхи накоїли. Одним словом, бажав статись тим біблійним «жертвенним козлом», що його жертвував жидівський Архидіакон в судний день за гріхи народу і клав на козла обидві руки, визнаючи рівночасно ті гріхи так, якби хотів перенести гріхи народу на те звіря, виганяв відтак козла в безвісті в пустиню на знак, що він забрав зі собою гріхи народу з-перед лиця Господнього (Левит 16, 10). Рад був би і наш Митрополит Андрей взяти на себе всі провини народу і терпіти за ті всі провини, тому й повторював за св. Павлом слова, написані до Колосян (1, 24): «Тепер я радію в стражданнях моїх за вас і доповнюю в моїм тілі те, що недостає страданням Христовим за Його тіло (містичне), цебто Церкву». Вартість і ціна Христового життя і страстей вправді безконечна і аж надто вистарчална і для вічного спасення людей і для їх повного щастя на землі. Але у Своїй безконечній любові Божественний Спаситель не хотів позбавити нас можности терпіння, боротьби, покус, бо через те ми були б позбавлені нагоди прославляти Бога в особливий спосіб. А слава Божа тимбільша — чим тяжча жертва самовіддання. З любови до нас Христос оставив нам боротьбу й терпіння. Тому й зарядив, що Його Пресвята Мати стояла під хрестом, хоч міг так зробити, щоб вона під час Його страстей перебувала в Назареті, або ще перед Його страстями померла. Тому й зарядив, щоб всі Апостоли були віддані на муки — з любови. Тому й допустив, щоб цілими століттями над молоденькою Церквою шаліли переслідування та й те все, що нині діється, допускає Господь на Свою Церкву, Своє Містичне Тіло, щоб і з боку Його Церкви Отець Небесний дізнав більшої слави. Тому й праведники усіх часів мусіли так багато терпіти і бажали ще більше страждати, щоби в особливо почесний

спосіб принести Богові жертву самовіддання й прославити Його щораз більше, а то називає св. Павло щастям у своїм тілі доповнювати недостачу страстям Христовим за Христову Церкву — Містичне Тіло Христове.

За таке щастя вважав собі і свої терпіння наш Великий Митрополит Андрей, правдивий велетень християнського духа, бо не тільки прийняв радо усі болі й терпіння, хоч і болючо їх мусів відчувати, але бажав собі ще більше терпіти, благав Бога, щоб післав йому більше терпінь. А Милосердний Господь вислухував його благань, бо як з одного боку бачимо, що авторитет нашого Митрополита Андрея при тому особистому чарі, що промінював від нього і постійно зростає, так з другого боку трудно знайти когось на такому становищі, як він, що зазнавав би стільки кривди, недовір'я, упереджень, фальшивих наклепів, а навіть насилля з боку царської чи польської влади. Вистарчить вкінці ще додати ту дивну останню відповідь, яку він отримав від наших українських православних Владик і від української православної інтелігенції на своє найцінніше письмо в найважливішій загальній справі нашого збірного життя. Напевно майбутня історія дасть належну оцінку обом сторонам, та можна сподіватись, що автори відповіді не дістануть великого признання. Тяжкий удар і гіркий біль серця з того приводу переніс Великий Митрополит з подиву гідним спокоєм, без гніву й жалю на когонебудь. На людське око це була тяжка невдача, але в Божому Провидінні це була нова його чергова заслуга за найважливішу справу, для якої діяв, подвизався і страдав. І в тсму випадку знову зясніли його великі чесноти, його великий дух.

19. Гідний спосіб звеличення Митрополита Андрея

Приготовляємося до торжественного обходу десятиріччя його смерті й будемо намагатись звеличити його й ще раз усвідомити собі велич нашої втрати, яку ми понесли з його смертю. Напевно не буде бракувати великих славословій на його честь з підкреслюванням наших національних гордоців із того, що саме з нашого роду вийшов такий Великий Митрополит Андрей, бо навіть чужинці схиляють голови перед тим велетнем духа. Та на цьому не сміють закінчитись наші звеличування. Бо найкраще звеличення Митрополита Андрея буде тоді, якщо ми будемо змагати до того, щоб перейняти його духом, його ідеалами, його ідеями, якщо бажання його — Батька народу — стануть і нашими бажаннями, а його зразкове, святе життя і діяльність стане дороговказом для нашого життя і діяльності, у рамцях завдання, призначеного Богом для кожного з нас. Оце й було б достойне зве-

личення нашого Митрополита Андрея, якщо б ми бодай при нагоді святкування його річниць намагались проникнути справжню його велич і спитали себе наскільки ми перейняті тими ідеями, для яких він жив, діяв і страдав та й захопились ними так, щоб йти його слідами так, як він ішов завжди за Христом. Оце й був би найкращий вислів і сплачення довгу нашої вдячності супроти нашого Митрополита Андрея, а згадка про нього не скінчилася б на словах і звеличуваннях, але мала б і тривале значіння для наших безсмертних душ.

В нашому нинішньому «Слові» ми нарочно не згадували про багато дивних речей, про деякі особливі дари, що ними Бог вивінував його ще за земського життя, щоб помагати душам на життєвому шляху до пізнання Божої правди.

Знаємо також деякі дивні речі, що діються по деяких краях серед наших людей, а навіть серед чужинців, що переконані про святість життя Митрополита Андрея і про його прославу в небі, не вагаються призивати його заступництва в різних своїх потребах і дізнають бажаних ласк від Бога. В деяких краях вже навіть видруковано й поширено, за дозволом Церковної Влади, образки Митрополита Андрея з окремою молитвою до Всемогучого Бога, щоб зволив прославити ще й на землі свого смиренного раба Андрея. Св. Церква дозволяє на такі приватні молитви, але рівночасно найпильніше досліджує цілу справу з усіх боків. Отже й Ми, дозволяємо Вам радо, Дорогі в Христі Браття й Сестри, а навіть заохочуємо Вас цілим серцем, щоб Ви молились в тому наміренні. Згідно з церковними приписами в тій справі Ми вже установили з нашого боку окремого т. зв. Постулятора для підготовки потрібних матеріялів у тій справі. За дозволом Найвищої Церковної Влади буде створений окремий Трибунал для досліду справи. Зокрема дає нам привід до того ще й сумна цьогорічна 900 (дев'ятсотна) річниця злочасного роздору-схизми. Роздумуючи над усіми страшними наслідками церковного роздору, зокрема в нашому українському народі, скріпляймо віру нашу у слова Христові про одно стадо й одного Пастиря і благаймо гарячо, щоб зволив прославити чужими одного з найбільших подвижників для усунення церковного роздору і повернення церковної єдності, смиренного раба Божого Андрея Шептицького.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа й любов Бога й Отця і спільність Святого Духа нехай буде зо всіми Вами. Амінь.

Дано в Римі, в Празник Покрова Пресвятої Богородиці дня 14 жовтня 1954 р.

† ІВАН, Архієпископ
Апостольський Візитатор

Подяка Святішого Вітця за II том Ювілейного Видання «Документи Римських Архієреїв...»

Через Й. Ем. Кардинала Тіссерана Секретаря Свяц. Конгр. для Сх. Церкви ВПреос. Апостольський Візитатор зложив у стій Святішого Вітця II-ий том Ювілейного Видання „Документи Римських Архієреїв...“ з нагоди 700-ліття коронації Данила Романовича Галицького. Святіший Отець прийняв з правдивим батьківським вдоволенням ту цінну збірку документів оправлену як і перший том у білий пергамен з витисненою золотою папською емблемою і глибоко зворушений цим виявом синівської відданості й любови з боку українських скитальців переслав через Секретаріат Стану Свою особливу подяку:

Секретаріат Стану

Його Святости

З Ватикану, дня 7 вересня 1954

Ч. 333502

Ваша Ексцеленціє,

Святіший Отець з великим вдоволенням прийняв в дарунку другий том Збірки «Документи Римських Архієреїв, що відносяться до історії України», що його Ваша Ексцеленція передали Святішому Вітцеві за ввічливим посередництвом Його Емінінції Кардинала Секретаря Священної Конгрегації для Східної Церкви.

Його Святість підкреслюючи високу вартість цієї збірки документів для пізнання славних подій в історії України і її плідних звязків зі Святим Апостольським Престолом, висловлює особливе признание Отцям Василянам св. Йосафата за їхню пильну працю, а рівночасно бажає заохотити добрих і знаменитих монахів до продовження з похвальною витривалістю так добре розпочату працю.

В надгороду за вислови синівської відданості Святіший Отець передає Апостольське Благословення.

Користаю з нагоди, щоби заявити себе у висловах особливої пошани

Його Ексцеленція

Високопреосвященніший Архієрей

Кир Іван БУЧКО

Архієпископ тит. Левкадський

Апостольський Візитатор для Українців у Зах. Європі

Рим.

Вашій Ексцеленції

відданий

І. Хр. Монтіні

Вислови признання від Священної Конгрегації для Східної Церкви з нагоди посвячення церкви в Манчестер

Дня 29. серпня ц. р. в неділю по Празнику Успення Пресв. Владичиці нашої Богородиці і Вседіви Марії ВПреоств. Апостольський Візитатор торжественно посвятив у місті Манчестер (Англія) храм закуплений нашими вірними і перебудований на честь Святого Успення Пресвятої Богородиці, вкладаючи у св. трапезу Моці св. Священномученика Йосафата, Архiepіскопа Полоцького.

Святіший Отець зволив з цієї нагоди передати для Отців Душпастирів і для вірних округи Манчестер Своє особливіше Апостольське Благословення.

На звідомлення про відбуте посвячення церкви в Манчестер надійшло окреме признання від Священної Конгрегації для Східної Церкви в наведеному нижче письмі такого змісту:

Священна Конгрегація

Східної Церкви

Ч. 256/54.

Рим, дня 22 вересня 1954

Ваша Ексцеленціє,

в листі з 31 серпня ц. р. Ваша Ексцеленція зволили повідомити оцю Священну Конгрегацію про посвячення церкви на честь Успення Пречистої Діви Марії в Манчестер.

Дуже радію wraz з Вашою Ексцеленцією, що могли щазливо довершити, при незвичайно великій кількості вірних, цього великого торжества.

Крім цього хочу підчеркнути символічне значіння цієї події, а саме, що опущена протестантська святиня, завдяки Вашій Ексцеленції і Ваших вірних, сталась католицькою святинею осередком релігійного життя.

Дав би Бог, щоби вірні українці-католики, під проводом Вашої Ексцеленції, могли створити на тій англiканській землі розчин для повороту нез'єдинених братів до спільного релігійного життя в правдивій Христовій Церкві.

Користаю з нагоди, щоби повторити Вам вислови моєї глибокої пошани, цілуючи св. Перстень та й щоби заявитись

Його Ексцеленція

Вашій Ексцеленції

Високопреосвященніший Архиерей

відданим до услуг

Кир Иван БУЧКО

А. Кусса

Асп. Апост. Візитатор

Ассессор

Рим.

ПОДЯКА

ВПреоств. Апостольського Візитатора Українців у Зах. Європі
за привіти й побажання з приводу 25-річчя Архиерейських
Свячень

З нагоди Срібного Ювілею мого Архиерейства наспіло на мої руки звідусіль безліч цінних і милих листів з найкращими привітаннями і зі сердечними виявами любови й прихильності для мене та й зі запевненням святих молитов.

Найцінніше зі всіх писем було без сумніву власноручне письмо самого Христового Намісника й Верховного Пастиря нашого Святішого Вітця Папи Римського, що зволив з тієї нагоди найкращими висловами батьківської любови найласкавіше привітати мене, висловити признання враз з найкращими побажаннями на майбутнє і з Апостольським Благословенням для мене і для всіх наших Братів Українців і тут по краях Європи і там у Рідному нашому Краю.

Враз з найціннішим письмом Святішого Вітця наспіла також довша привітальна телеграма від Його Емінінції ВПреосвященнішого Кардинала Євгенія Тіссерана з особистими побажаннями як теж побажаннями від цілої Священної Конгрегації для Східної Церкви. Попри те наспіли ще й телеграфічні чи письменні привітання від високих Церковних і світських Достойників чужих і своїх з різних країв світу, а також від численних наших українських церковних і світських Установ і Організацій, від Впр. і Всч. Духовенства та й від вірних, збірно чи поодинокі.

А вже особливо милою несподіванкою для мене був збірний вияв любови і прихильності з боку української спільноти в Західній Європі, що під проводом Впр. Отців Генеральних Вікаріїв А. В. зорганізувала окреме чисельне паломництво до Риму, зложене з представників різних кругів нашого збірного, зорганізованого життя, для участі в Міжнародному Марійському Конгресі. Згадане паломництво враз з українською громадою в Римі незабутнього дня 30. жовтня ц. р. зібралось в домівці Української Папської Семінарії ім. св. Йосафата в Римі, щоби устами Всесв. і Впр. Отців Генеральних Вікаріїв і Вельмишановних Представників наших найвищих церковних і світських Установ і Організацій привітати мене з моїм Срібним Ювілеєм, висловити побажання, а до того ще й обдарувати мене деякими навіть тривалими дарами, що остануться не тільки для мене милим спомином про ювілейні торжества, але вони стались вже й цінним збагаченням римської збірки пам'яток високої

української культури. Глибоко зворушений тими всіми виявами пошани й любови, зокрема тими, що були висловлені устами Вельмишановних Представників православного віросповідання висловив я всім усно і прилюдно мою найсердечнішу подяку, а всеж відчуваю потребу серця щераз оцим письмом подякувати всім нашим Дорогим Паломникам зокрема Всесв. і Впр. Отцям Генеральним Вікаріям і Вельмишановним Представникам і Бесідникам за ласкаві привіти і побажання, а зокрема за цінні дари.

Відносно письменних привітів то маю здавна звичай відповідати завжди висловами подяки на кожний привіт і тепер мав я щире бажання те зробити, а дещо вже таки зробив в тому згляді, зокрема в письмах до Високопоставлених Осіб, до Проводів і Управ наших Установ і Організацій, а також і до поодиноких людей. Та цим разом наспіло до мене дуже багато письм зібраними привітами від українських церковних і світських Установ чи Організацій з багатьома підписами і я не всілі відповісти і подякувати кожному підписаному на збірному привіті, хоч як дуже бажав би я кожному зокрема висловити мою вдячність за добру пам'ять і цінні побажання. Тож оцим прилюдним письмом хочу запевнити щераз всіх разом і кожного зосібна про мою вдячність. Намагаюсь постійно виявити ту вдячність в моїх скромних молитвах у стіп Евхаристійного Ісуса, через руки нашої Пресвятої і Пренепорочної Небесної Матінки і Цариці Вселенної, благаючи о стократну відплату для всіх разом і кожного зосібна найбагатших дарів Божої Безконечної Любови. А на завдаток найобильнішого Божого благословення пересилаю щераз оцим письмом для всіх разом і для кожного зосібна мое з цілого серця Архиерейське Благословення.

Дано в Римі, дня 27. листопада 1954 р.

† Іван Архiepіскоп
Апостольський Візитатор

Ч. 5147/К.А.

1. Журнал «Наша Церква» стає Органом Католицької Акції серед вірних Українців в Європейському Ексархаті

Організація вселенської Католицької Акції серед вірних Українців по Краях Західної Європи від початку своєї встанови відчула брак окремого відповідного пресового органу, що був би присвячений виключно справам світського апостольства так, як це буває серед інших католицьких народів світу. Такий пресовий орган має важне завдання вишколювати кандидатів на світських апостолів, усвідомлювати їх у важних питаннях християнського релігійного й суспільного життя не тільки на те, щоби вони, світські апостоли, самі були свідомі християнських засад в тих питаннях, але щоби ту свідомість ширили серед свого оточення.

Як уже знаємо, то Католицька Акція це співпраця організована світських людей в апостольстві Церковної Єрархії під верховним проводом Христового Намісника й видимого Голови Христової Церкви Святішого Вітця Папи Римського. Вона по суті від самого початку в Христовій Церкві обов'язкова для всіх вірних християн, а знаємо з історії Церкви, що та тісна співпраця світських вірних у виконуваних апостольських завдань Церковної Ієрархії в міру потреб часу й обставин завжди мала місце, хоч і не мала нішніх організаційних форм чи рямців. В останніх часах з огляду на виїмкові потреби Христової Церкви по всіх краях світу для оборони Христового Царства перед зорганізованим на всіх ділянках наступом Царства Сатани, Католицька Акція мусіла прийняти нові організаційні форми, достосовані до вимог часу, щоби не тільки стримати генеральний ворожий наступ, але також щоби перейти до протинаступу й відзискати ті кольосальні втрати понесені в безустанній боротьбі зі Сатаною та й щоби за всяку ціну здобути світ для Христового Царства. Вправді потреби Церкви, загалом говорячи, є все і всюди ті самі, цєбто продовжати діло Відкуплення людського роду і забезпечити спасення душ відкуплених Найсв. Кров'ю Христа Спасителя, а все ж на деяких ділянках чи в поодиноких краях, як серед поодиноких національних спільнот виринають особливі завдання співпраці світських людей в апостольських завданнях Церковної Єрархії. Тому й буває, що організаційні форми Католицької Акції, або й деякі окремі завдання тієї Організації мо-

жуть бути дещо відмінні серед тієї одної, чи другої національної спільноти, але завжди мусять бути достосовані до одної й тої самої цілі, для оборони найвищих прав Христа Царя над людством на всіх ділянках людського життя, для поширення й закріплення Христового Царства в світі. Тому й назва організації світського апостольства цебто назва «Католицька Акція» (по нашому можна би сказати: вселенська дія) є одна й та сама у всіх католицьких народів світу. Вже через св. Тайну Хрещення й Миропомазання чоловік, стаючи членом Христової вселенської Церкви і вселенським воїном Христовим, має обов'язок цікавитись справами вселенської Церкви і то так, щоби діяльно тих справ, на випадок якої загрози боронити навіть з нараженням свого життя, як це виходить вже зі самого поняття «воїн». Та, нажаль, не багато християн пам'ятає на той свій священний характер вселенського воїна Христового, а велика більшість християн просто затрачує того вселенського духа, а цікавиться передусім своїми особистими чи родинними справами, або що найвище справами своєї нації і то тільки земськими проминаючими справами.

А саме організація Католицької Акції має на цілі оживити в християнських душах вселенського духа цебто зацікавлення справами цілої вселенської Христової Церкви, а хоч не заборонює цікавитись і справами особистими чи родинними, чи справами нації, то звертає увагу передусім на цілі непроминаючі, вічні, супроти яких земські цілі хоч і важні й дуже важні, то все таки тільки другорядні.

Тому головне завдання пресового органу Організації Католицької Акції чи світського апостольства серед Українців у Краях Західної Європи має за головне завдання плекати апостольського вселенського духа, зацікавлення справами вселенської Церкви, а якщо звертає окрему увагу на потребу апостольської діяльності серед нашого українського народу то завжди по думці заряджень, поучень і уваг Найвищого Проводу Католицької Акції цебто Святішого Вітця чи Апостольського Престолу й своєї Церковної Єрархії.

Отже завдання пресового органу Католицької Акції є передусім те, щоби інформувати своїх читачів зокрема зорганізованих членів світського апостольства про голос Святішого Вітця, що дуже часто при різних нагодах дає напрямні у важких актуальних справах, що доторкають незмінного християнського світогляду і діяльності світських апостолів по цілому світі. Передаючи при цьому ще й дотичні зарядження чи поучення своєї Церковної Єрархії, пресовий

орган Католицької Акції має також подавати вістки про організоване життя й діяльність поодиноких Кружків Католицької Акції по наших українських церковних громадах, а час до часу й вістки про розвій й діяльність католицьких організацій серед інших католицьких народів, що в тому взгляді поробили вже дуже великі поступи і можуть послужити нам на зразок. В такий спосіб пресовий орган Католицької Акції стає немов би зв'язковим звеном для нашої Української Католицької Акції, а рівночасно затісне зв'язок поміж Кружками нашої Католицької Акції, а навіть поміж поодинокими світськими апостолами, що діють по різних краях Західної Європи.

Впродовж останніх трьох літ (від 1952—1954 р. включно) завдання такого органу Католицької Акції сповняв наш католицький тижневик «Християнський Голос», але тільки до деякої міри, бо попри те завдання мусів сповняти свою ролю одинокого українського католицького інформативного тижневика в Європі, забирав голос у різних справах навіть політичних, а тимчасом, як відомо — Католицька Акція як така політичними справами не займається, хіба тільки тоді, якщо політичні справи доторкають релігійних справ, цебто коли політичні партії діють на шкоду Христової Церкви, легковажать або й допчуть християнські засади у своїй діяльності. проголошують свою неутральність супроти християнської релігії, а це на ділі те саме значить, що поборювання християнської релігії, бо Христос сказав: «Хто не зі мною той проти мене» (Мат. 12, 30), тоді Католицька Акція хоч і не зачіпає політичних цілей даної партії мусить створити фронт проти такої партії і вівзвати всіх християн до боротьби на фронт, на оборону Христових суверенних прав над людством отже й над всіми партіями і над кожною людиною. Кожний віруючий християнин мусить тоді покинути всі людські згляди, позбутися всякого страху і стати в обороні Христових прав, а вже перед усіми мають те зробити організовані ряди Католицької Акції.

Само собою розуміється, що в таких справах мусять співпрацювати з Католицькою Акцією також всі інші християнські організації зокрема ті, що в своїх статутах виразно признаються до християнських засад. З досвіду знаємо, що майже всі українські організації ставлять в основу своїх статутів християнський світогляд, та нажаль, сумний досвід, зокрема останніх літ нашого життя на скитальщині, показує нам наглядно, що збірне життя нашої української спільности зокрема тієї зорганізованої по різних політичних

партіях чи угрупованнях, щораз далі відбігає від християнських засад, особливо від тої головної й найважливішої засади християнської любови ближнього, а те саме є доказом, що вигасла також любов Бога Отця нашого Небесного. Згадка про християнські засади вправді надалі осталась у статутах, але з правдивого християнства майже нічого не осталось. Та й нічого дивного, бо за словами св. Павла брак любови це злочин, що нищить правдиве християнство; без любови на ніщо не придадуться навіть найбільші геройські жертви, хочби хто ціле майно своє роздав, а навіть тіло своє віддав на спалення то ніякої користи з того не буде ані для нього, ані для Батьківщини (гляди I Кор. 13, 4).

Наша Католицька Акція має тяжке завдання у співпраці з Церковною Єрархією привернути й оживити християнські засади, зокрема засаду любови Бога й ближнього.

Нажаль організаційні рямці Католицької Акції для більшости української спільноти з різних і то безпідставних пересудів виглядають за-вужькі або навіть занадто тісні, бо ваяють ту організацію з Церковною Єрархією. А всеж багато українців католиків здає собі справу з тяжкого, загрозливого положення, в якому Церковна Єрархія навіть при помочі нашої початкуючої вселенської організації світського апостольства не встигає вплинути на зміну настроїв української спільноти згідно з правдивими християнськими засадами. Від кількох літ вже виринула думка серед деяких наших кругів створити ще й окрему Християнську Організацію на зразок організацій західних християнських народів і назвати ту організацію «Християнським Рухом», що не був би так тісно зв'язаний з Церковною Єрархією як це є у випадку Католицької Акції, але змагав би до досягнення тих самих цілей на всіх ділянках громадського українського життя не виключаючи і політичної ділянки. Останні пресові звідомлення принесли вістки про зацікавлення тим шляхетним почином серед ширших кругів українського громадянства по краях Західної Європи, а навіть про створення клітин «Християнського Руху» по деяких краях. Вже в найближчому часі можна сподіватись скликання Установчого Збору делегатів від поодиноких клітин для завершення статуту для «Християнського Руху» і започаткування діяльності. Благословляючи цілим серцем той шляхетний почин і благаючи найбільнішого Божого благословення для всіх, що схочуть співпрацювати з «Християнським Рухом», ми вповні розуміємо, що для тієї організації треба буде відповідного пресового органу, на якого

початкуюча організація в наших тяжких скитальчих умовах покищо не спроможеться. Тому радо відступаємо з днем 1. січня 1955 р. на ту ціль наш дотеперішній орган Католицької Акції, а саме тижневик «Християнський Голос» у Мюнхен, редагований Колегією Редакторів.

Натомість на орган Католицької Акції цебто світського апостольства зі завданням, як подано вище з днем 1 січня 1955 р. призначаємо журнал «Наша Церква» в Лондоні, що дотепер появлявся як місячний додаток до часопису «Християнський Голос» для обслуги української католицької спільноти на терені Великої Британії.

У слід за тим журнал «Наша Церква» як орган Католицької Акції редагований Колегією Редакторів під проводом Всеч. Отця Івана Шевціва, Церковного Ассистента Католицької Акції на терені Генер. Вікаріату Апост. Візитатора у Великій Британії й Ірландії буде обслуговувати наше Духовенство й Вірних по всіх краях Західної Європи. Його передплата є обов'язкова передусім для кожного нашого Отця Душпастиря, що є з уряду призначений як Церковний Ассистент Кружків Католицької Акції на терені свого Душпастирства, відтак для кожного Кружка поодиноких галузок Католицької Акції, а вкінці для кожного вірного християнина, що свідомий свого важкого обов'язку виконувати світське апостольство.

Фінансування видання журналу «Наша Церква» попри передплату, що в початках може бути тільки з деяким трудом зорганізована, доручаємо нашій Організації «Харітас» у Великій Британії, а то з того згляду, що наша тамошна еміграція мабуть найкраще матеріально забезпечена, на всякий випадок краще, як по інших краях Європи. Не сумніваюсь, що також Кружки нашої «Харітас» по інших краях в міру спромоги причиняться до забезпечення видавництва журналу «Наша Церква». У зв'язку з тим поручаємо нашим Отцям Душпастирям, зокрема у Великій Британії, щоби помножили в своїх проповідях чи в розмовах і при всяких нагодах серед наших вірних заохоту до складання жертв для цілей нашої благословенної «Харітас». Слід пригадати нашим вірним, що добродійність нашої «Харітас» обіймає не тільки діла милосердя, щодо тіла, але що важніше і щодо душі ближнього, щоби невіжу навчити християнської правди, щоби стримати занепад християнського життя, щоби обновити й запалити християнського духа в серцях наших скитальців не тільки тут в Європі але й в інших краях, зо-

крема там, де наші скитальці не мають своєї Церковної Єрархії.

Дано в Римі, дня 27. листопада 1954 р.

† Іван, Архиепископ,
Апостольський Візитатор.

Ч. 1095/К.

2. Збірка пожертв на Малу Семінарію.

Українська Мала Семінарія під проводом Отців Салезіян щасливо закінчила третій шкільний рік з 52 хлопцями-питомцями і зачала IV шкільний рік 1954/55. Кошти утримання інтернату й Середньої школи зросли в останньому році особливо високо, бо до Малої Семінарії прийнято 15 хлопців з табору збігців у Трієсті, які не могли нічим причинитись до удержання, а крім цього треба було для них справити найкращі речі. Наші засоби черпані зі щедрої руки Святішого Вітця не вистарчають на покриття всіх видатків, наш Генеральний Вікаріят у Франції, що безпосередньо з доручення Апостольського Візитатора опікується тією нашою школою зачав в останньому часі збіркову акцію серед своїх і серед чужинців на потреби нашої Малої Семінарії.

В тій цілі видруковано спеціальні коверти з французьким текстом всередині, щоб їх розіслати до чужинців-католиків на терені Франції, Бельгії і Голляндії. Наші Отці Душпастирі дістануть також деяку кількість таких коверт з проханням розіслати їх на відомі адреси чужинців на терені їхнього душпастирства.

Незалежно від цього ззиваємо всіх Впр. і Всч. Отців по всіх краях Європи використовувати кожен добру нагоду і заохотити наших вірних, щоби поспішили з допомогою цій єдиній школі, з якою всі зв'язуємо стільки надій. Це ж слушно, бо удержання нашої Малої Семінарії, це не тільки справа Церковної Влади, але це справа всіх наших вірних на скитальщині, щоби забезпечити доріст кандидатів до духовного стану, а вслід за тим і духовну опіку для нашої скитальщини.

Кошти розсилання коверт та кореспонденції чи оплати грошових переказів слід покривати з церковної каси душпастирства.

Ч. 1097/К.

3. Ювілейні святкування Марійського Року.

Пригадуємо Впр. і Всч. Отцям Душпастирям зарядження, щоби всі душпастирства подбали про те, щоби Ювілейний Марійський Рік був відзначений з'їздами, академіями та концертами в честь Пречистої Діви Марії. Але при цьому Отці Душпастирі звернуть увагу на збереження належної поваги такої релігійної маніфестації. Якщо свято чи академію влаштовує яка світська установа, дотичний Отець Душпастир повинен задалегідь вглянути в програму торжества і подбати, щоби зміст програми і обставини, в яких торжество відбувається не ображували релігійного настрою, що супроводить свято на честь нашої Небесної Неньки.

Тому й подбають Отці Душпастирі через клітини Католицької Акції, щоби свято на честь Преч. Діви Марії не лучити з якимись світськими торжествами, що звичайно відбуваються в супроводі танців та музики.

Ч. 1096/К.

4. Про побороювання сектанства.

У зв'язку з проголошенням Ювілейного Марійського Року і з виявами збоку вірних особливого почитання Пренепорочної Божої Матері протестантські секти всіх відтінків видали і поширюють беліч брошур, в яких стараються понизити нашу Небесну Матір.

Поручається Впр. і Всч. Отцям Душпастирям застосувати всі доступні засоби осторожності, щоби ця отруя не продиставалася поміж наших вірних. Якщо в якій місцевості поширюються сектантські видання, Отці Душпастирі в своїх проповідях вияснять вірним правди віри про Непорочну Божу Матір, щоби не тільки утвердити в вірі своє стадо, але й заохотити їх до ще більшого і ревнішого почитання Небесної Цариці.

На ворожу діяльність сект добре буде відповісти (зокрема на загрозованих теренах) ревнішим поширюванням католицьких видань, виданих в честь Пречистої Діви.

Ч. 1609/ГВ.

5. Душпастирські відвідини вірних.

Пригадується всч. Отцям Душпастирям, що одним з переважних душпастирських обов'язків — це відвідини вірних по домах. Кожний Отець Душпастир повинен хоч раз у рік відвідати всіх своїх вірних, за яких відповідає перед Богом. Такі відвідини потрібні не тільки для доповнення статистичних даних про поодинокі родини, але також для піддержання сталих душпастирських зв'язків. Вони дають нагоду Душпастиреві дізнатися про релігійний стан родин, звернути приватно увагу на моральні хиби, на конечність читання католицької преси, на добре виховання дітей і т. д.

Отці Душпастирі зазначають у своїх піврічних звітах, чи вив'язались із цього обов'язку в цьому році та при якій нагоді, евентуально, коли в найближчому часі задумують сповнити цей обов'язок.

Ч. 5010/С.

6. В справі прохань про розрішення від су- пружжї перепони мішаного віровизнання або нерівного Богопочитання.

Католицька Церква строго забороняє вірним заключувати подружжя з особами, що є нехрещені а навіть з хрещеними, що не є католицької віри. Та заборона є слушна, бо в таких випадках буває для католицької сторони деяка небезпека затратити правдиву віру, щобільше та небезпека є й для потомства, що не буде виховане в катол. вірі. Зрештою вже сам Божий закон забороняє таке подружжя, що несе зі собою небезпеку затрати віри (КПК кн. 1060). Правдоподібність такої небезпеки можна зменшити, жадаючи від некаатолицької сторони відповідних гарантій, а тоді Церковна Влада, розважуючи ріжні причини, що їх подає католицька сторона, дає дозвіл на заключення такого подружжя з мішаним віровизнанням чи нерівним богопочитанням. А все ж Церковна Влада мусить мати моральну певність, що гарантії-запоруки збоку некаатолицької сторони є поважні й совісні та й будуть виконані, інакше й сам дозвіл на такі подружжя був би неважний.

Вважаємо за вказане ту справу пригадати нашим Отцям Душпастирям, що вони обтяжують також свою власну со-

вість, коли прекладають прохання католицьких женихів про розршення від подружжя перепон, зокрема від перепони, про яку тут бесіда. Отці Душпастирі є обов'язані в совісті розважити причини, що промовляють за дозволом, а рівночасно є зобов'язані в совісті подбати, щоби гарантія (запорука) збоку некатолицького жениха дана на письмі при двох свідках обіймала не тільки повну свободу релігійних практик для католицького жениха, але й для потомства, що воно буде хрещене й виховуване в катол. вірі. Якщо Отець Душпастир мав би який сумнів відносно тої письменної запоруки, чи вона буде совісно додержана, то повинен до того ще від некатолицького жениха зажадати акту присяги при двох свідках. Католицька сторона мусить зобов'язатись і то заявити на письмі, що буде старатись позискати некатолицьку сторону до прийняття католицької віри.

Без вищесказаних запокрук (гарантій) підписаних в прийві двох свідків не сміє Отець Душпастир предкладати Церковній Владі прохання про розршення від перепони мішаного віровизнання чи нерівного богопочитання. Але сама запорука ще не є вистарчаюча на те, щоби можна було просити про розршення. Як сказано вгорі попри письмєнну запоруку (гарантію) у проханні про розршення треба ще навести канонічні причини, що промовляють за дозволом на заключення подружжя чи то з мішаним віровизнанням чи нерівним богопочитанням. Таких канонічних причин може бути багато (підручники канонічного права нараховують їх до 18), але на практиці треба навести три а бодай дві канонічні причини, що склєнили б Церковну Владу до уділення розршення. Само собою розуміється, що причини мають бути правдиві, хоч і нечесні, як прим. те, що женихи вже заключили т. зв. цивільне подружжя (подати дату!) або живуть разом, а з того грішного співжиття вже є потомство (подати скільки є дітей і чи ці діти охрещені в католицькій Церкві!).

Одержану грамоту від Ординаріяту Апост. Візитатора з розршенням від перепони мішаного віровизнання чи нерівного богопочитання Отці Душпастирі мають переховувати в Архіві Душпастирства.

При заключенні мішаних подружж Отці Душпастирі звернуть особливішу увагу на передшлюбну підготову женихів, а то тимбільше, бо серед наших скитальчих умовин бувають випадки, що наші вірні женяться з чужинцями-некатоликами просто з конєчности а й з тою думкою, що тільки на час їхнього побуту на чужині. Особливій опіці Отців Душпастирів поручається молоді родини, що постають з таких міша-

них подруж, щоби зобов'язання відносно виховання потомства в католицькій вірі були додержані.

Ч. 5008/Обр.

7. Святе Миро.

Впр. Отці Генеральні Вікарії АВ одержали посилку Святого Мира, посвяченого у Великий Четвер у часі св. Архієрейської Літургії для розподілу його між Отців Душпастирів. Тому то при нагоді найближчих Соборчиків чи відвідин у Генеральних Вікаріятах АВ Отці Душпастирі попросять про приділ нового св. Мира для уділювання св. Тайни Миропомазання. Святе Миро слід зберігати у відповідних срібних, хрустальних або принайменше посріблених посудинах, замкнене у відповідному місці в церкві, звичайно у святиниці. У виїмкових наших умовах душпастирювання, коли Отець Душпастир не має власної церкви або перебуває у душпастирській поїздці, може св. Миро мати при собі, але в хаті повинен його ставити чи зберігати на достойному місці. Тільки в наглих випадках Отець Душпастир може користуватися св. Миром посвяченим в латинській Церкві, а це з того мотиву, що розділення св. Мира між священиків є й символом того духовного зв'язку, що його має Архієрей зі своїми вірними, які через св. Миропомазання стають правдивими воїнами Христа. При тому у Східній Церкві такий звичай, що навіть не всі Єпископи мають право посвячувати св. Миро, а в нас на Україні посвячував його тільки Київський Митрополит. Дотепер наші Отці Душпастирі, з огляду на невідрадне їхнє матеріальне положення, не мали обов'язку складати пожертви за Святе Миро. З цим роком вважаємо за вказане відновити цей обов'язок і заряджуємо як належну оплату за св. Миро добровільний доток, який Отці Душпастирі перешлють до Канцелярії дотичних Генеральних Вікаріятів АВ з зазначенням, що це за св. Миро.

Ч. 2040/К.

8. Торжественне св. Причастя дітей.

Похвальний звичай уряджування торжественного св. Причастя для дітей вже здавна прийнявся серед католиків у Франції чи в сусідних країнах. Цей побожний звичай приймається також серед наших поселенців у Зах. Краях Європи,

бо й вони бажали б своїм дітям урядити величаве торжество першого св. Причастя.

Немає сумніву, що добра підготовка дітей в катихизмі, як теж торжественні обряди попри св. Літургію в якій беруть участь діти зі своїми батьками, витискають в душах дітей глибокий слід. Навіть ті діти, що в пізнішому житті під впливом релігійно збайдужілого або й безбожного оточення занедбують релігійні обов'язки, зберігають в своїй кімнаті не тільки гарну знімку з першого св. Причастя, але wraz зі знімкою ще й милий спомин в душі про той святий день.

Гарячо поручаємо Всч. Отцям Душпастирям підтримувати гарний звичай уряджування торжества першого св. Причастя і доложити всіх зусиль, щоби перше св. Причастя було для дітей найкращим спомином на ціле життя, а при тому й закріпленням їхнього звязку з своєю рідною Українською Церквою й з рідним обрядом.

Вже заздалегідь від тепер треба вести евіденцію тих дітей, що в наступному 1955 р. прийматимуть торжественне св. Причастя. В часі найближчих душпастирських відвідин Отці Душпастирі присвятять тим дітям та їхнім родинам де-що більше часу й більше уваги. Треба намагатись, щоби збагатити їхнє знання про український обряд та Укр. Катол. Церкву. Зокрема слід повчити батьків, що їхні діти мають обов'язок прийняти св. Причастя в рідному обряді. Також треба часто пригадувати родичам, що вони мають тяжкий обов'язок совісті подбати, щоби їхні діти що скінчили сямий рік життя були достаточо обучені в катехизмі, щоби могли приступити до першої св. Сповіді і св. Причастя. Нехай знають родичі також і те, що й вони самі можуть особливо причинитись до піднесення торжества першого св. Причастя, як-що разом з дітьми й вони приступлять до св. Сповіді і до св. Причастя.

А що батьки особливо дуже дорожать тим, щоби їхні діти брали участь в спільному св. Причастю з усіми місцевими дітьми, а головно, щоби брали участь у величавих походах з тієї нагоди, треба старатись, щоби Богослуження в рідному обряді відбулося по можности перед місцевими торжествами.

Ч. 2044/К/54.

9. Замкнені реколекції для молоді.

Часто трапляється, що торжественне перше св. Причастя остається останнім або одним з останніх виявів духовного життя дитини. Два-три роки після того дитина виходить зі

школи, а вслід за тим дуже часто затрачує звязок зі священником-катихитом, а може й з церквою та й взагалі з релігією. Поволеньки забуваються катихизмові правди. Нищівний вплив безбожного оточення робить справжнє спустошення в молодій душі.

Щоби перешкодити завмиранню духовного життя, щоби скріпити в серцях молоді правди Христової віри й утвердити її у вірності християнським чеснотам та й відновити в душах надприродне життя благодати, Всечесні Отці будуть старатися кожного року в часі шкільних вакацій чи річної відпустки (для молоді професійних шкіл і робітничої молоді) влаштувати короткі замкнені реколекції. Проповідувати можуть сусідні українські священники, яких треба завчасу запросити. В організації реколекцій треба користуватися порадами місцевих священників — духовних провідників молоді, які мають у тому великий досвід.

Ч. 2043/К.

10. Практичне виховання української дітвори.

Усі наші Отці Душпастирі оправдано турбуються тим, що діти українських батьків, уроджені і виховані на чужині, поволеньки відчужуються від свого рідного, а згодом покидають свій обряд, а вслід затим і звязок з прадідними традиціями. Правда, в тяжких умовах нашої скитальщини годі буде врятувати кожду українську душу, бо нажаль не маємо змоги забезпечити всім українцям достаточну релігійну опіку. А всеж маємо обовязок шукати всіх засобів, щоби українській дітворі уможливити звязок з релігійно-народними традиціями. Треба використовувати кожду сприятливу нагоду, щоби зацікавити і прив'язати дітей до рідної Церкви, обряду й матірньої мови. Нагодою для цього може теж бути наш різдвяний «вертеп», що тут на чужині, згідно зі звичаєм відбувається разом з роздаванням дарунків «св. Миколаєм», а цеж знане, що дітворі радо бере в тому участь. Взагалі треба було би притягати дітей до діяльної участі в рідних імпрезах, що мають зміст наших релігійно-народних звичаїв, щоби діти могли пізнати ті звичаї й поглибити їх, а при цьому навчилися також своєї мови і релігійних пісень.

Ч. 5007/Обр.

11. Форма церковних ризів.

Церковний устав приписує точно, яких ризів має уживати священник при відправі богослужень. Сам Бог установив у Старому Завіті окремі священні ризи для ереїв і левітів (Ісх. 13, 10), в Новому Завіті Церква подає точні приписи так відносно форми й краски як і відносно матеріялу, з якого вони мають бути зроблені. Яка ціль тих приписів найкраще каже молитва, що її читається при благословленні церковних ризів: «Услиши (Господи) милостивно нині моленія наша і одежди сія в честь і славу Пресвятого імене Твого, во украшеніє же і благоліпіє служителем святого Твого олтаря і святих Твоїх Тайн уготовання, мною смиренным і недостоїним рабом Твоїм благослови... яко да і священним служителем Твоїм тімі одіваючимся будут во избавленіє і покров от всіх козней і соблазнов вражіїх, во Твое же благоугожденіє і служеніє святым Твоїм тайнам...»

Священні ризи мають окрему символіку, як це в нашому обряді гарно висловлюють молитви, що їх відмовляє ерей при вбиранні, зокрема ті молитви, що говорять про страсну символіку і що до сьогодні збереглися у нас в Архієратиконі. Священник, вдітий в ризи, представляє собою Божого слугу, посередника між небом і землею.

У Рідному Краю, при відомій жертвенності наших вірних, Отцям Душпастирям не тяжко було подбати про гарні й цінні церковні ризи, що були не тільки естетично виконані, але й відзначались деколи й мистецькою вартістю. Серед наших скитальчих умовин нажаль нелегко можна здобутись на справлення дорогоцінних ризів. А всеж Отці Душпастирі мусять звернути увагу на те, щоби церковні ризи, хоч і не з найціннішого матеріялу, були зроблені згідно з приписами нашого українського обряду і мали прийняту вже в нас форму, краску, орнаментуку, хрести, символи, тощо.

В першу чергу звертаємо увагу Отцям Душпастирям на форму стихаря, що в нашому обряді може бути не тільки білої, але якої-небудь краски. Стихар повинен бути зроблений відповідно до висоти священника, що його уживає. Долон повинен бути прикрашений вишивками, гафтом або просто нашитими пасками з гарною орнаментикою (т. зв. гальонами). На плечах може мати невеликий рівнораменний хрестик грецької чи слов'янської форми. Отці Душпастирі не повинні уживати, а тимбільше справляти для церкви стихарів об-

шитих широкими коронками, що виглядають як латинські альби.

В нашому обряді є засада, що дякон вдягає тільки довгий по п'яти з дорогої матерії стихар, а на рамя вкладає орар. Цей дяконський стихар в нас неправильно деякі називають дальматикою, а вже рішуче проти припису нашого обряду було б уживати ще другого стихаря, білого, як це є в латинському обряді.

Форма нашого фелона розвинулась з грецької з тим, що в нас фелон зпереду є коротший, а це з чисто практичних зглядів. Тому й у нас в Рідному Краю була в ужитті й стара грецька форма фелона, що й сьогодні є апробована нашими богослужбним Книгами виданими Святим Апостольським Престолом, де «в рубриках» говориться про те, що «священик спускає фелон». Зате чужа для нас є форма московських фелонів, яка радше розвинулась з боярських плащів, а не старої грецької форми. Фелон повинен бути прикрашений на плечах рівнораменним хрестом грецької або слов'янської форми, може мати замість хреста ікону, але не повинен мати символів або великого хреста латинської форми.

Відносно фелонів чорної краски, уживаних при відправі заупокійний служб, то треба пам'ятати, що чорні ризи появились не тільки на Сході але й на Заході не дуже давно. Ще й сьогодні Святиший Отець відправляє заупокійні Богослужби не в чорних, але в червоних ризах. Тому й Отці Душпастирі, коли справлятимуть нові церковні ризи, радше повинні справляти червоні ризи і тільки в червоних ризах відправляти богослужби заупокійних днів, похорони, парастаси, панахиди, тощо.

В нас завівся гарний звичай, що при відправі богослужень послугують священикові крім «старших братів» ще й малі хлопці. Для цих останніх добре було б справити малі стихарі, на взір стихарів дяконських, тільки з легшої матерії.

Х Р О Н І К А

СВЯЩЕНИЧІ СВЯЧЕННЯ

Дня 25 березня 1954, в Празник Благовіщення Пресвятої Богородиці, Високопреосвященіший Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі в часі св. Літургії відправленої в каплиці Папської Семінарії св. Священомученика Йосафата в Римі рукоположив на священників двох діаконів, питомців тієї ж Семінарії:

1. о. Баран Александер
2. о. Іванчо Микола.

Дня 18 квітня 1954, в Празник Воскресення Господа Нашого Ісуса Христа, Високопреосвященіший Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі поставив на **четців і піддіаконів** трьох монахів, членів Салезіянського Згромадження, а саме:

1. Гринишин Володимир
2. Лихач Константин
3. Пришляк Михайло.

Того самого дня 18 квітня 1954 підчас торжественної св. Літургії Високопреосвященіший Апостольський Візитатор поставив на діакона Льва Гайдуківського, члена Салезіянського Згромадження.

В неділю, дня 4 липня 1954, Високопреосвященіший Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі в часі торжественної Архієрейської св. Літургії, відправленої в Українській Малій Семінарії в Люрі коло Орлеану (Франція) рукоположив на священника діакона Льва Гайдуківського, члена Салезіянського Згромадження св. Івана Боско.

В неділю, дня 14 листопада 1954, Високопреосвященіший Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі підчас торжественної св. Літургії, відправленої в каплиці Папської Семінарії Св. Священомученика Йосафата в Римі посвятив на діакона Михайла Пришляка, члена Салезіянського Згромадження св. Івана Боско.

ІМЕНУВАННЯ

АНГЛІЯ:

Ч. 5370 с/ГВ

Всесв. Отець Др. Степан Вівчарук грамотою з дня 19. серпня 1954 іменованій Душпастирем в Ковентрі. Тимчасова адреса:

143, Saffron Hill, 143, LONDON, E. C. 1.

Ч. 5146/О.

Всесв. Отець Др. Антін Михальський грамотою з дня 22. листопада 1954 іменованій ЦЕРКОВНИМ АСИСТЕНТОМ для Товариства Українських Студентів «Обнова» і для Укр. Католицького Академічного Об'єднання «Обнова» на терені Великої Британії.

Нова адреса:

Всесв. о. д-р Іван Музичка
25, Derby Rd., NOTTINGHAM.

БЕЛЬГІЯ:

Ч. 5530 а/ГВ

Впр. Отець Григорій Фуканьчик, Радник Апостольського Візитатора грамотою з дня 6 листопада 1954 іменованій Деканом нашого Духовенства на терені Бельгії.

Нова адреса:

16, rue de la Paix, LIÈGE.

Ч. 5530 б/ГВ

Впр. Отець Іван Кіт, Душпастир в Шарльєра грамотою з дня 6 листопада 1954 іменованій Радником Апостольського Візитатора, Референтом і Членом Церковної Ради (Консисторії) в Бельгії.

Зміни в розподілі душпастирств:

1. Впр. Отець Бульс А., ЧНІ дістав до обслуги нове душпастирство ВАМ-ГОРНЮ т. зв. Борінаж, що його раніш обслуговував покійний о. Коллет, ЧНІ.

Нова адреса:

17, rue de la Grande Triperie, MONS.

2. До душпастирства в Шарльєра (Душп.: Впр. Отець Іван Кіт, Радник АВ) долучено весь терен бувшого душпастирства Впр. Отця Бульса, а саме терен провінції бельгійської Люксембург, Намюр з Таміном.

3. Впр. Отець Курилас Богдан, ЧНІ затримав своє душпастирство Монс, а крім того додано йому місцевість Глен з давнішого душпастирства Вам-Горню.

НІМЕЧЧИНА:

Ч. 1705/І.

Всеч. Отець Ігор Сендецький — душпастир в Ганновері, дістав тимчасове доручення, сповняти душпастирські обов'язки й в Окрузі Августдорф-Білефельд.

Всеч. Отець Ярослав Полянський — душпастир Округи Августдорф-Білефельд, з днем 20. травня ц. р., з причини недуги, дістав відпустку до часу виздоровлення.

Зміни адрес:

Всч. о. Степан Дмитришин, П. Душп.
Crailsheim, Hardtstr. 29.

Всч. о. Діонізій Кульчицький,
Kriftel/Ts. über Frankfurt, Paul Dudenstr. 6.

ФРАНЦІЯ:

Ч. 53 д/ГВ.

Всеч. Отець Петро Лісовський грамотою з дня 19 серпня 1954 іменованій помічним Душпастирем в Парижі, призначений тимчасово як помічний Душпастир в Ліль (Франція). Адреса: 3, rue Pharaon de Winter, Lille.

Зміни адрес:

2235/К.

Всеч. о. Каричек Богдан
Camont, St. Martin de Valgagues (Gard)
Впр. о. Радник Нарожняк Зиновій
3, rue Pharaon de Winter, Lille (Nord).

УВАГА! Через недогляд Канцелярії видруковано й розіслано останніми днями ч. 2 (19) «Урядового Вісника», в якому поміщено деякі вже давно неактуальні зарядження. Те хибне видання «Урядового Вісника» треба вважати за неіснуюче. Нинішнє видання «Урядового Вісника» має порядкове число 2-3 за місяць квітень-листопад 1954. При кінці місяця грудня 1954 появиться «Урядовий Вісник» ч. 4.

Рим, дня 27. листопада 1954.

о. Мирослав Марусин,
Канцлер.

† ІВАН, Архiepіскоп,
Апост. Візитатор.

УРЯДОВИЙ ВІСНИК

АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА УКРАЇНЦІВ
У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Р. VI.

ГРУДЕНЬ 1954

Ч. 4 (21)

Р І З Д В Я Н Е С Л О В О

Високопреосвященнішого Апостольського
Візитатора Українців по краях
Західньої Європи

*Високопреподобні і Всечесні Отці,
Дорогі в Христі Браття і Сестри!*

Христос раждається — Славіте Його.

Мило нам привітати Вас усіх тим нашим прегарним християнським Різдвяним привітом зі Світлим Празником Христового Різдва й висловити Вам усім згідно з нашим прастарим звичаєм наші найкращі побажання й найсердешніші благословення. Це справді гарний християнський звичай обмінюватись сердешними побажаннями, що їх висловлюємо коротко кількома словами, бажаючи один одному веселих і щасливих Свят, додаючи при тому ще й окремі побажання здійснення всіх мрій в приватному чи громадському життю. Правду сказати, що обмінюватись такими побажаннями можна б і щодня, а навіть добре було б та й треба було б завжди і всім без виїмку людям всього доброго бажати, а ніколи нікому, навіть ворогові, не бажати нічого

злого, бо того вимагає заповідь Божа про християнську любов ближнього. А добрий християнин ніколи не забуває на ту Божу заповідь.

Але зі Світлим Празником Христового Рождества прийнявся здавен давна звичай висловлювати собі найкращі побажання в деякій особливий і торжественний спосіб поміж Рідними, Друзями й знайомими і то навіть на далеку віддаль, на знак взаємної доброї пам'яті й любови.

1. Окремиий гарний український звичай

Ми знаємо, що серед нашого українського народу був гарний звичай у Свят-Вечір Христового Рождества вітати святочними побажаннями й гостити сердешно навіть стрічних чужинецьких людей, бо так глибоко була в нас вкорінена правда про вселюдське братерство, цебто основна правда християнської віри, що її навчив нас Ісус Христос не тільки словом, але й приміром. Щобільше, ми знаємо, що наш нарід мже й одинокий в світі у своїм виімковім добросердю у Свят-Вечір, з особливою ніжністю й любов'ю трактував навіть німу господарську тварину, щоб й вона відчула нашу любов у Свято Христового Рождества, коли ми перейняли тим найбільшим таїнством Божої Любови, що ціле небо здивувалось, як то Предвічний Бог міг аж так полюбити світ, що прийняв на себе подобу людини і таки стався чоловіком, прийшов на світ як маленька Дитинка зовсім подібна до нас. А прийшов на те, щоб тут на землі жити, трудитись терпіти і вмерти за нас, щоб нас відкупити від кари вічної загибелі, що нам слушно належалась за наші гріхи. З любови до нас грішних і нікчемних людей, бунтівників проти Його заповідей, всемогучий Бог Пан над Панами і Цар над Царями так знизився до нас, так умалив себе, такий дивний спосіб вдумав у Своїй Премудрости, щоб дати людям пізнати Свою безконечну Любов, що навіть німа, нерозумна тварина — як то бачимо не раз на іконах Христового Рождества — віл і осел, що були у Вифлеємській стаєнці, немов би відчуваючи подив для тієї безмежної любови Бога, впали на коліна, щоби віддати поклін своєму Творцеві. Правда, у св. Євангелії нема нічого записано про того вола й осла, що вони хоч нерозумні, а пізнали свого Господа й Творця, але християнська ява бачила їх у стаєнці Вифлеємській у хвилині народження Божої Дитинки. А що звірята, як це знаємо з досвіду, мають деякий інстинктовний дар пізнання (пізнають легко свого господаря, а бояться і втікають від чужої людини) отже християнські мистці, чи писателі представляють

нам образowo, як то та німіна, зворушена близькістю Бога-Творця, паде на коліна і чується щаслива, що може віддати славу Богові. Саме та християнська уява так глибоко вкорінилася в нашому народі той гарний звичай у Свят-Вечір давати відчуті навіть німій тварині дещо з тієї ніжності й любови, що їх приніс з неба на землю Божий Син передусім для людей, а відтак для всего земського сотворіння. А що Син Божий, Бог Предвічний, Всемогучий Володар неба й землі з Рождеством Своім приходить на землю не на те, щоби з людьми порахунки робити й карати їх, але щоби обдарувати їх найбагатшими дарами Своєї безконечної Любови, тому й слухний такий гарний звичай висловлювати собі можливо найкращі побажання всего доброго. Бо можна бути певним, що той Вселаскавий Бог, якщо у своїй безконечній любові дав нам себе цілого, дасть нам і те все чого бажаємо, якщо тільки воно вийде нам на добре.

2. Наші пастирські побажання

Не маємо слів, щоби висловити Вам, Дорогенькі Браття й Сестри, ті наші найсердешніші побажання, що їх постійно носимо в серцю для Вас, часто повторюємо їх у стіп Евхаристійного Ісуса, а зокрема тепер у стіп Вифлеємської Божої Дитинки, що лежить в яслах на сіні з простертими руками, щоби нас всіх пригорнути до Свого Пресвятого Серця і просить нас: (Мат. XI, 28) Прийдіть до мене всі струджені, затривожені, з тягарем на серці, зі слезами в очах, а я заспокою Ваші потреби, отру Ваші слези, потішу вас, зі мною будете щасливі, бо я з вами також щасливий, що можу вас любити і добро вам творити. Ми могли б без кінця множити ті наші сердешні побажання для Вас усіх разом і для кожного окремо, для цілої нашої любої Батьківщини, але й не має потреби висловлювати того всего в тому нашому Різдвяному Слові до Вас. Зрештою шкода було би зуживати стільки слів, коли Ви хіба не можете сумніватися, що наші батьківські й Пастирські побажання для Вас можуть бути тільки найкращі і то такі, що ми не вагалися б повторити за св. Павлом (Рим. 9. 3): «Молилбихся сам аз отлучен бити от Христа по братії моєй, сродниціх моїх по плоти». Так любив свій жидівський нарід св. Павло, що не завагався благати Бога, щоби його самого виключив від вічного щастя, аби тільки його нарід, колись Богом вибраний, пізнав Христа і був щасливий на віки.

3. Найгорячіше побажання

А всеж таки не можемо закінчити нашого Різдвяного Слова до Вас на тій заяві особливої нашої пастирської любови до вас, Дорогі в Христі Браття й Сестри, і не згадати саме про те наше найгорячіше побажання для вас, що його часто повторюємо вам чи то в наших пастирських посланнях, чи при нагоді милих зустрічей з вами при щорічних апостольських відвідинах.

Бо таки з Празником Христового Рождества мусимо знова повторити за св. Павлом те, що він колись писав до своїх любих Коринтян (2 Кор. 6, 11). «Уста наші відкрились до вас, Коринтяне, серце наше розширене». Св. Павло хоче багато сказати, щоби показати Коринтянам свою любов, але не може того висловити, бо хоч би й найкращих висловів добирав, то вони будуть за слабі і не зможуть виявити тої великої любови, якою горить його широке серце до Коринтян. Так і в нашому Різдвяному Слові до вас, мої Браття й Сестри, хочемо попри всі загальні й найкращі побажання для вас саме те найгорячіше наше побажання для вас підчеркнути з особливою наполегливістю, бо здається воно під теперішню хвилю найважніше. Воно таке важне для нас усіх українців, що без сповнення того побажання на ніщо нам не придалися всі інші побажання. Навіть якщо всі наші побажання мали б сповнитися, а тільки те одне не сповнилося то шкода тих всіх наших мрій, наших змагань, трудів і терпінь, що їх ми перенесли в останньому часі, бо з того не буде ніякої користі ні для нас, ні для нашої любої Батьківщини.

4. Боже Благословення

Щож то за побажання таке дуже важне, що його постійно носимо в серцю для вас, Дороженькі Браття й Сестри, часто повторюємо вам, а тепер хочемо підкреслити в особливий спосіб з нагоди Світлого Празника Христового Рождества? Ви певно вже схочете догадуватися, що найважливіше й найкраще побажання для нас усіх було б те, щоби сповнилися наші мрії про свободу й незалежність нашого любого українського народу, про свою українську державу, бо тоді скінчилася б наша скитальщина, наша безмежна туга за Рідним Краєм, бо на чужині ані жити не можемо, ані вмерти не хочемо. Це слушне, Дорогі Браття й Сестри, що те побажання дуже важне і ми запевнюємо вас, що з цілого серця прагнемо того для вас усіх і для себе самих. Але щоб те побажання сповнилося, то є необхідне Боже благословення, що його також цілим серцем постійно благаємо для вас в Милосерного Бога, через всемогуче заступництво

нашої Небесної Неньки Цариці Вселенної і Цариці України. Ми певні також, що всі ви, Браття й Сестри, не перестаете благодіяти в Бога благословення, щоб то наше бажання сповнилось і то як найскорше. Ми ж знаємо з науки св. віри християнської і навіть не сміємо сумніватись, що Милосердний Господь як найліпший наш Отець Небесний слухає наших блгань, а зокрема блгань нашої Пресвятої Матінки Небесної і хоче нам дати не тільки царство небесне, але й усі дочасні добра, про які просимо Його. Ісус Христос запевнює нас про те у св. Євангелії кажучи: «Просите і дасться вам, іщите і обряцете, толците і отверзеться вам... Аще оубо ви лукави суще, умієте даянія блага даяти чадом вашим, кольми паче Отец ваш небесний дасть блага просящим у него?» (Мат. 7, 7—11).

5. Наперед Царство Боже

Але ми також знаємо, що Божественний наш Учитель Христос відносно наших потреб сказав (Мат. 6, 33) «Шукайте вперед царства Божого і його справедливости, а все решта додасться вам». «Все решта» це ті всі земські річі, хоч би і були такі важні як свобода й незалежність української держави прийде сама собою, буде нам без сумніву дана, якщо ми вперед будемо змагати до досягнення вічного щастя в славі небесній, якщо будемо жити праведно, згідно з Божими заповідями, а з тих заповідей найбільша й найважливіша це заповідь любови Бога й ближнього свого.

6. Заповідь про любов ближнього

Та заповідь любови ближнього така важна, що перед нею здається навіть любов Бога уступає в тінь, бо саме по любови ближнього найкраще й найпевніше можна пізнати чи хто любить Бога. Надармо хтонебудь запевняв би себе, що він любить Бога, якщо рівночасно не любив би свого ближнього. Св. Іван Євангелист виразно вчить: «Якщо хто говорить, що любить Бога, а свого брата ненавидить, то він брехун. Бо як це він може любити Бога, що його не бачить, якщо не любить свого брата що його бачить?». Без любови ближнього всі наші змагання й жертви не мають ніякої вартости, ніякої заслуги, просто є нічим. Св. Павло ще виразніше каже (1. Кор. 13), що навіть віра в Бога без любови є ніщо. Якщо хто мав би таку віру, що навіть гори переносив би з місця на місце, то всоно не має ніякої вартости, якщо не має любови ближнього. Що більше св. Павло каже, що як би хто був такий щедрий, що цілий свій маєток роздав би бідним, або навіть тіло своє віддав на муки, а не мав

любови — то воно не має ніякої вартости, якщо той чоловік не має любови ближнього.

Слухайте добре, Браття й Сестри, тих слів св. Павла, бо то Дух Святий подиктував йому ті слова, щоби люди знали, що без любови в серцю до свого ближнього всі заяви про патріотизм про любов до України понад все, то пустий згук слів без ніякої вартости. А навіть геройські діла і муки перенесені для Батьківщини, але з ненавистю в серцю до ближнього нічого не варта і нічо не допоможуть ані тим героям, ані самій Батьківщині. Такий то важний обов'язок християнської любови ближнього, а тим ближнім є кожда людина, навіть ворог тяжкий, бо навіть ворога треба любити і не вільно його ненавидіти.

Нераз вже пригадували ми вам, Браття й Сестри, на ту важну науку християнської віри в наших Пастирських Посланнях і в наших проповідях, нераз ви вже чули про те з уст ваших добрих Отців Душпастирів, нераз може й застановлялися над тою наукою та й билися в груди й калялися, якщо замітили в своїм серцю яку крихітку ненависти до якогонебудь ближнього. Здавалося б, що та наука про християнську любов ближнього така ясна для всіх, так виразно підкреслювана в св. Письмі, зокрема в св. Євангелії, що немає потреби часто пригадувати християнам на той вправді тяжкий обов'язок, але такий самозрозумілий зокрема в нинішних лукавих часах, коли ціле людство так діткливо відчуває страшні наслідки із потопання тої найважнішої Божої заповіді про любов ближнього. А вже таки здається ніхто більше як наш український нарід не відчуває так болючо тих страшних наслідків зникну любови ближнього в світі.

7. Любов це рішальний знак, щоби пізнати хто є християнин

На кожному кроці стверджуємо з жалем, що сатана в хитрий-прехитрий спосіб вспів різними засобами загасити подекуди до центру той вогонь братньої любови, що його приніс Ісус Христос з неба на землю, а Дух Святий запалив в серцях людських в день св. П'ятьдесятниці. Вправді ще сотки мільйонів людей признаються до Христа й Його науки, устроюють великі християнські маніфестації, ходять часто до св. Сповіді й до св. Причастія, а навіть організують Союзи Милосердя й добродійности для тих, що в потребі, але вже рідко можна стрінути людей, що мали б таку християнську любов, що її вимагає св. Павло, а саме таку, що є терпелива, милосерна, не завидує, не надувається, не гордиться, не шукає свого, не огірчується і т. д. (1 Кор. 13, 4.).

А все ж Христос сказав, що попри всі знаки по яких можна пізнати Христового ученика, цебто християнина найважніший знак, рішальний знак це любов. «Осем разуміют вси, яко ученици мої есте, аще любов імате между собою» (Ів. 13, 35). Того знаку не заступить ніякий інший знак, як то вже ми бачили зі слів св. Павла.

Оце ми, Браття й Сестри, стрічаємо торжественно Світлий Празник Христового Рождества і слушно, бож ми не погани, а правдиві християни і гордимось тим, що ми потомки Славного нашого й Рівноапостольного Князя Володимира, що охрестив тому яких тисячу років цілу Русь-Україну, і ми вже не поклоняємось перед божками Перуном, чи Дажбогом, а почитаємо Бога в Тройці Пресвятій Єдиного і визнаємо християнську віру, що її навчив нас Син Божий Ісус Христос.

Але ж по чім пізнати, що ми правдиві християни, чи може по тому, що ми хрестимось, молимося час до часу, часом і до церкви заглянемо а навіть до св. Таїнств приступаємо? Правда ті всі знаки дещо вказують на нашу приналежність до християнської громади та й що ми Христові ученики, але ми вже чули Христові слова про те який то найважніший і рішальний знак, по якому можна пізнати Христового ученика. Цей знак то братня любов. Ану, спитаймо себе час до часу бодай кождий у своїй совісті, наскільки є в нас той знак більше або менше вкорінений, а може й зовсім його немає.

8. Страшні наслідки зникну любови ближнього серед українців

Здається, що багато з нас мусить таки добре вдаритись в груди і не один з нас мусить сказати собі, що просто не має права називатись християнином, бо любить тільки себе самого, а до ближнього не тільки що не має любови, але має ще й завзяту ненависть. Кажемо «здається», але радше треба сказати, що напевно і то дуже багато серед нас буде таких, що не мають права на почесну назву християнина, бо з того, що діється серед нашої скитальщини чи серед наших поселенців в Європі і по інших краях світу виходить ясно, що Сатана може справді ликовати над нами. Там у Рідному Краю поневолив нас в найтяжчому ярмі, а тут на чужині серед скитальщини погасив вогонь братньої любови і посіяв на то місце таку ненависть і нетерпимість, що й між поганами такого не стрінеш. Партійна гризня, взаємні наклепи, посуджування, підозріння, прилюдні свари на сторінках часописей, виявлюванн~~я~~ речей, що повинні би остати навіки

в тайні між нами, бо вони падуть пятном ганьби не тільки на деяких осіб чи груп, але на цілий нарід, отже й нам усім треба стидатись того, що було, вкінці щораз більше роздріблювання спільної енергії так дуже потрібної у наших визвольних змаганнях — те сповняє серце таким жахом, що ми змушені оцим пастирським письмом гейби «вдарити в дзвін на тривогу».

Звертаємося в першій мірі до тих Провідників політичних партій, організацій, чи груп і до тих усіх, що їм лежить на серці краща доля нашого українського народу і закликаємо на любов Бога і любов нашої Батьківщини та й благаємо, щоби опам'ятались і сказали вкінці собі й своїм: Досить того! Далі не може так бути. Таж через той спосіб жалюгідної поведінки нашої на чужині ми стались вже приточною поміж народами світу. Ніхто, абсолютно ніхто не бере поважно наших заяв про наші визвольні змагання, бо ж кожда і найдурніша людина повинна знати, що визвольні змагання вимагають одного проводу й єдності дії.

9. Фарисейське бажання єдности

Правда, ми самі свідомі того, що треба нам єдности, благаємо Бога про ту єдність і здається ніяка пісня в нашому всенародному співі не виходить так торжественно як пісня «Боже нам єдність подай», але наше поняття про єдність дуже баламутне, або й зовсім фалшиве. Наше поняття єдности, це поняття про соборність, про об'єднання всіх українців в одній політичній партії, в одній якійнебудь релігії хоч би та релігія навіть не була правдивою християнською, ми погодились б на якунебудь хоч би й штучну єдність аби тільки здобути свободу й незалежність українського народу. Здається навіть, що кождий з нас співаючи пісню про єдність розуміє ту єдність на свій власний спосіб, тому й не диво, що та благальна пісня про єдність хоч є всенародня пісня, бо таки на правду цілий нарід її співає, вона не висловлює бажання й благання цілого народу, тому й не має успіху перед Богом.

10. Штучна єдність без вартости

В нашому попередньому пастирському письмі з 17 грудня 1949 р. ми вже звернули вашу увагу на те, що з благанням про таку єдність, що її кождий по свому розуміє, цебто про штучну єдність треба би радше звертатись до Організації Об'єднаних Націй, або до Президента Америки або навіть до правління Советського Союзу і здається, що Советський Союз найрадше послухає наших благаць і дасть нам таку

єдність прикроєну на свій спосіб, бо він тільки й того хоче, щоби об'єднати всі народи світу під одним червоним — безбожним прапором. Від Советського Союзу дістанемо й Соборну Україну і державний український прапор і державний український гімн, одним словом таку єдність проводу, таку єдність партії й карности, що більше дістанемо навіть релігійно церковну єдність під проводом Московського Екзарха для України в Києві та й ще багато інших єдностей, що нам і в сні не приснилось. Але здається аж тоді як закоштуємо всі як один такої советської єдності, аж тоді ми зрозуміємо якої правдивої єдності ми повинні бажати й благати про неї.

11. Правдива єдність

Бо нам треба насамперед такої єдності, якої сам Бог хоче бачити в нас і яку нам напевно дасть, а з нею все інше буде нам дане, тобто такої що до неї св. Апостол Павло заохочував своїх любих Ефесян (Еф. 4) коли остерігав їх перед дво-поділом і сказав рішуче: «Молю вас, браття, щоби ви поступали так, як годиться вашому (християнському) покликанню, з усякою покірною думкою про себе і з лагідністю і з терпеливістю зносили один одного в любови і старались зберегти єдність духа в союзі миру: будьте якби одно тіло й один дух». В такий самий спосіб великий Апостол народів св. Павло упоминає і своїх Филипян, яких здається найбільше зі всіх християнських громад любив, а довідався, що між Филипьянами назрівають деякі роздори з важких і трудних причин. Він просто благає своїх любих Филипян такими словами: «Якщо є в Христі яка потіха (з вашого боку для мене) якщо є яка відрада, якщо є яка спільнота Духа, якщо є яке милосердя і співчуття (у вас) то доповніть ви мою радість, майте одну любов, будьте однодушні й згідливі, не робіть нічого зі сварливости, або для пустої слави, але в покорі уважайте один одного за більшого від себе» (Филип. 2, 1—3). Слухайте, Браття й Сестри, що каже Апостол, якої немалої покори вимагає від Филипян отже й від нас усіх, бо каже щоби кождий з нас всіх других уважав за вищих від себе.

Отже для досягнення єдності треба насамперед мати покірну думку про себе самого, не треба виноситись понад другого й казати, що тільки по моїй стороні правда, а кождий другий помиляється. Тільки в релігійних справах і то тільки в таких, що їх Бог об'явив, а св. Церква вчить їх — тільки в таких справах є абсолютна правда і в тих справах є обовязкова беззастережна єдність. Але в справах, що їх нема в Божому об'явленні в святих книгах чи в церковному

переданні і Церква не вчить їх — то кождий має свободу, може думати як хоче і ніхто не має права обмежувати другому свободу думки. Якщо ти, Брате, маєш іншу думку, то не накидайся на другого з лайкою, не називай дурним, або ще гірше, але з лагідністю й любов'ю докажи, що твоя думка правильна, а інша думка хибна. Тільки тоді можна досягнути і зберегти єдність умів і сердець в союзі мира як каже Апостол, бо той союз мира як ланцюг зв'язує всіх в одно.

Таж ми саме переживаємо часи, що всі галасують про мир, а зокрема одна велика світова потуга, що називається Советським Союзом організує по цілому світі т. зв. міжнародні з'їзди для миру в світі, а того миру нема й не буде, бо всі знають добре, що розуміє під миром той нібито найбільший миролюбець і миротворець. Може бути, що той миротворець таки на правду прагне миру під теперішню пору, але на ділах показує, що це тільки пуста пропаганда для своїх скритих цілей, бо такі ні на один крок він не відступив від своєї зловіщої програми опанувати світ і накинати своє безбожницьке ярмо. А з тої пропаганди за миром виходить радше те, що наближається загроза найстрашнішої війни. Дещо так само виглядають і наші благання про єдність, бо що сильніше ту пісню співаємо, тим більше розеднання маємо серед усієї нашої еміграції на всіх ділянках громадського життя. Бо не може бути єдності в народі, якщо потоптана головна заповідь Божа про любов ближнього.

12. Потреба застанови

З Рождеством Христовим станьмо, Браття й Сестри, в куточку Вифлеємської стаєнки й подивімся очима нашої душі на ту маленьку Дитинку, що лежить в яслах і спитаймося: Хто ця бідна дитинка?, що то за бідні ті родичі, що навіть не мають даху над головою, і на таку важну хвилю, як народини першої дитинки не могли постаратись, бодай винаймати яку теплу кімнатку. Наше віруюче серце дасть нам відповідь таку, що наші коліна таки зігнуться і ми припадемо лицем до землі, щоби віддати найглибший поклон тій чудесній Дитинці і тим вбогим родичам. Бо та Дитинка то Син Предвічного Бога, Пана над Панами й Царя над Царями, це Передвічне Боже Слово, що Ним все сталося, це Творець і Цар неба й землі. Його земська Матір також з царського роду, а й прибраний батько Йосиф також з царського Давидого роду. Єдинородний Син Предвічного Царя всесвіту так полюбив людей, отже й нас усіх, що взяв на себе нашу подобу і таки стався чоловіком, народився з Пре-

чистої Дівичі Марії і прибрав собі опікуна Йосифа. Він зійшов на землю не на те, щоби тут показатись, зазнавати пошестий. Ні, не на те. Він щасливий в небі невисказаним щастям від віків, мав на свої послуги міріяди ангелів, що безнастанно співали Йому пісню слави й величали Його як Свого найліпшого Господа й Творця. Але Він не дбає про Своє щастя, Він хоче всіх зробити щасливими, поділитись Своєм безмежним вічним щастям також з людьми. Він так від початку був вирішив як тільки сотворив першого чоловіка Адама — взяти всіх людей на віки до свого небесного Царства, але нажаль Адам збунтувався проти Бога, стратив право до неба і стягнув на себе Боже прокляття. Та й не тільки на себе самого стягнув прокляття, але й на всіх своїх потомків, на цілий людський рід так, що всі люди замість дістатись до вічного небесного щастя стали присуджені на вічну загибель в пеклі. Але безконечна Божа любов зараз таки з тим смертельним присудом вирішила й рятунок для людей і то в такий дивний, неймовірний спосіб, як оце сталося у Вифлеємській стаєнці, а колись по 33 роках закінчиться на Голгофті.

Багато людей, роздумуючи над тим усім зворушуються до глибини серця і не мають слів щоби висловити свій подив, свою вдячність і любов до тої Божої Дитинки. І слушно, бо за любов тільки любов'ю можна відплачуватись. Але є й такі, що слухаючи, або згадуючи оповідання про Христове Рождество не то що не відчувають ніякого зворушення серця, але навіть слухають того як старої байки, що її вже знають від дитинячих літ. Багато, дуже багато є таких людей, що їм навіть на гадку не прийде застановитись над тою найбільшою й найважливішою історичною подією, що відбулась вправді тому коло 2000 літ, але вона важна на всі віки вічні, вона обходить всіх людей без виїмку, отже кожного з нас, бо кождий з нас скористав і на віки буде користати з того, що Син Божий стався чоловіком і вирятував кожного з нас від вічної загибелі. Щож було б з нами, якщо Син Божий своїм життям і смертю не був би спокутував наших гріхів і ми позбавлені якої-небудь надії були б тільки певні, що на нас тяжить вічне прокляття? Які ж ми щасливі нині, що Син Божий привернув нам право називатись і бути на правду Божими дітьми з правом до вічного щастя з Богом у небесному царстві. Син Божий Ісус Христос це наш найбільший Добродій, бо не тільки нас сотворив з нічого, але й відкупив нас ціною своїх мук і смерти на Хресті, а при цьому своїм життям і своєю Божою наукою навчив нас, як

маємо жити щоби того права до неба більше не втратити, бо тоді ми пропали б невдклично на віки. Він дав нам свої докладні Заповіді, як ми маємо поступати, а з тих Заповідей найважлиша це Заповідь любови ближнього. Вона, та Заповідь, така важна і така корисна для нас, що вже навіть земське життя стає щасливе при заховуванні тієї Заповіді, але найважлише це те, що хто її заховує той заховує всі Божі заповіді і запевнює собі вічне щастя в небі. Ми були б обовязані заховувати заповідь про любов ближнього вже з того титулу, що так хоче і так наказує Христос наш Бог — Творець і наш Цар небесний. Але Він ще й наш Спаситель, що в такий чудесний дивний просто неймовірний спосіб показав нам Свою любов до кожного з нас і каже нам: «Дітоньки любіться взаємно так як я вас полюбив» (Ів. 13, 34). Чи знайдеться хто такий, що поважився б сказати: А я таки не можу, або не хочу так поступати! Нехай буде що хоче. Радше я вирікаюся Христа аніж мав би силуватись заховувати таку тяжку заповідь. Це вже хіба божевільний чоловік, що стратив всякий глузд, міг би так сказати і просто відрікатись Христа, а наражати себе на найтяжчі наслідки й то на віки. Щоби ще глибше застановитись над тою правдою пригляньмося Браття й Сестри, такий притчі.

13. Притча про земського царя

Якщо знайшовся б на світі який могутній Цар, що так полюбив би якого бідного чоловіка, що дав би йому до розпорядимости всі свої скарби й палати, всю свою силу й могутність, а сам пішов би мешкати до бідної хатинки і заявив би, що бере на себе всю нужду й терпіння того бідака, аби тільки той бідак був щасливий — який же вдячний був би той бідак для того великодушного Царя. Як величав би його, як оповідав би другим вже не про своє щастя, але про велич тієї царської любови. Дехто з людей сказав би може, що той Цар зійшов з ума, бо якже ж можна Цареві так знзитись до бідака та ще й такого, що нераз бунтувався проти Царя. А той Цар тимчасом почував би себе щасливий, що міг бідакові показати свою великодушну любов, не жадаючи від нього ніякої відплати, а тільки крихітку серця, тільки яку маленьку згадку вдячності. Трудно собі уявити, що той бідак не був би вдячний за таку любов Царя. Напевно й кожний розумний чоловік, що довідався б про те з подивом і пошаною згадував би про такого Царя, вважаючи це за просто недосяжний зразок любови ближнього. Просто не було б кінця звеличуванню того земського царя. Часописи, радія, телевізії не переставали б цікавитись

тим царем, появилися б цілі книги з описом його життя до найменших подробиць, батьки й мами оповідали б своїм дітям, що то за предиво, що колись знайшовся такий цар, що так любив свого збунтованого підданого бідака й жебрака і за ту любов нічого нічогосінько не жадав, бо хотів тільки дати примір своїм підданам, аби й вони один одного любили безкорисно не чекаючи на відплату, чи прославу, бо вже та сама любов, згода й мир були би найбільшим щастям для всіх. Здається, що кожний батько чи кожна мама сказали би своїм дітям: Дивіться дітоньки, який то добрий був той цар! Не дбав про свої вигоди, про своє щастя, та й не міг мати спокою, як довідався що в його царстві є якийсь бідачисько й терпить нужду. Міг той цар вкінці чимнебудь спомогти того бідака, щоби заспокоїти його потреби, міг збудувати для нього яку палатку, прибрати її, як тільки можна найкраще, післати свою прислугу, щоби була готова на кожне слово того бідачиська, достарчити йому всего, що тільки забажав би, щоби йому нічого не бракувало та й щоби чувся щасливий. Але те все виглядало за мало для великої любови того царя. Він хотів не тільки того бідака зробити щасливим, він хотів всім своїм підданим дати наглядний примір найвищої любови ближнього, такої любови, що не дивиться на ніякий особистий інтерес, на ніяку земську проминаючу користь, а просто з потреби серця намагається добро творити ближньому, не зважаючи на свої невигоди, труди й жертви.

14. Заміти підданих

Якщо той добрий земський цар був би тільки своїм словом звернувся до своїх підданих і поучував їх, що вони повинні для святого спокою в його царстві любити один одного, спомагати себе в потребі і то безкорисно, жити в згоді без сварки й ненависти, бо така любов, згода й єдність вийде тільки на користь і їх усіх разом і кожного зокрема, то може бути, що багато людей послухали б того царського поучення і намагалися б так поступати, бо цеж кожному ясне як сонце, що «згода будує, а незгода руйнує». Але здається більше було би таких, що сказали б: Та це ніби правда, що було би добре, якщо була би між людьми любов і згода, але ж то взагалі неможлива річ між людьми. Неодин сказав би: Та якже ж я можу любити й жити в згоді з таким, що мені вже з лица не подобається і я мушу його обминати, щоби ніколи не стрінутися з ним, а якщо вже мушу стрінутися, то не можу витримати, щоби не дати йому пізнати, що не хочу його на очі видіти. Якже ж міг би я, скаже другий, любити й жити в згоді з таким, що про всі справи інакше

думає як я, інакше вбирається, іншу газету читає, до іншої партії належить? Він католик, а я православний, він фашист, а я демократ, він сякий, а я такий, він діє просто на шкоду нації, а я патріот, нехай кожний другий сховається, він мені ворог, то я йому не можу бути приятелем, я мушу його ненавидіти, бо інакше я був би зрадником в очах моєї Церкви чи моєї партії. Признаю, — сказав би хто третій — що треба бідного спомогти в потребі, але такого, що на те заслугує, або мені коли відплатиться, або такого, що в кожній справі зі мною тримає, до одної й тієї самої партії належить. Але спомогати в потребі такого, що з него ані я, ані партія, ані нація не має ніякої користи спомогати й братись з таким, що не признає авторитету одного державного центру, або такого, що відколовся від нашої партії чи групи і створив собі свою партію чи групу, а навіть має претенсії накинути свою волю цілій нації, то вже даруйте за слово, але такого мерзенного бунтівника не тільки не можна любити, але його треба ненавидіти, а навіть усіма можливими засобами нищити. А в кінці дехто, читаючи ті поучення земського царя про любов і згоду громадян таки сказав би «просто з моста»: Добре то йому говорити! Сидить собі наш цар у своїй царській палаті, не має ніяких клопотів, все добре йому йде, ми громадяни любимо його й шануємо та й завдаємо собі всіх трудів і зусиль, щоби йому й нам було добре. Він не знає скільки то труду нас коштує та безустанна гризня з ріжними бунтівниками, з тими бідаками, що вічно невдоволені, все чого нового забагають «і ставка і млинка і вишневого садка», а є й такі, що змовляються на життя самого царя. А він той добрий цар замість потверджувати наші острі присуди на бунтівників завжди дарує їм та ще й каже що всіх треба любити, навіть бунтівників. За добре йому жити тому нашому цареві в його царській палаті, шкода, що він не знає яке то тяжке життя в світі, хай би він коли хоч на хвильку закоштував тих усіх злиднів, то напевно дав би нам інакші поучення як жити й що нам діяти.

Оттакі заміти були б проти наймудріших поучень того доброго земського царя, якщо виходило б з його царської палати. Але той добрий цар знав, що найкращий спосіб навчити людей то дати добрий примір на собі самому, тому й він дав такий примір любови ближнього покидаючи царську палату беручи на себе всю нужду і терпіння бідака. Тепер вже хіба ніхто не посмів би сказати, що неможливо любити ближнього, коли цар так знизився до бідака та ще

й бунтівника проти царської влади. І слухно, бо якщо цар так міг любити, то чому ж піддані не могли б?

Але ж у випадку такого великодушного земського царя, хоч і треба признати велич його любови, то все ж то тільки любов чоловіка до свого ближнього. Це правда, що той земський цар дуже а дуже знизивбися покидаючи свою царську гідність і приймаючи всю нужду бідака, щоби тільки того бідака зробити щасливим.

15. Небесний Цар — Ісус Христос

А у Христовому Рождестві знижається до бідного чоловіка вже не земський цар чи президент якої хоч і наймогутнішої держави, а сам Син Божий, Бог Предвічний і Всемогучий так упокоряється, що сходить з небесних висот, приймає на себе людську подобу і стає чоловіком, родиться «в стайні убогій нищеті mnogій», як маленька Дитинка лежить у яслах, дрожить від зимна і плаче, бо терпить справді найбільшу нужду.

А в тому самому часі чується щасливий, що міг в такий чудесний спосіб показати, як дуже Він полюбив людей, бо тільки на те позбувся величі Божого Маєстату, щоби довершити діла Відкуплення людського роду, щоби всіх людей позискати для Бога і зробити їх щасливими на віки в небесному царстві. Чи ж міг би знайтися хто в світі, що не схотів би йти слідами вже не за земським царем, але слідами за Божим Сином, за Царем над царями. Хто ж поважився б сказати, що він не може себе так понизити, щоби любити когонебудь, навіть ворога свого, коли Син Божий так понизився з любови до нас, бунтівників проти Бога самого? Таки вже не посміє сказати, що він не може йти слідами за Христом, а то тимбільше Христос не тільки дав нам такий світлий примір, але й дав заповідь любити ближнього так, як Він нас полюбив. Це вже обов'язок такий, що занедбання того обов'язку з нашого боку було би рішальним знаком, що ми не признаємо Христа нашим Спасителем і Учителем, нашим Господом і Богом. Це був би вже знак, що ми не любимо Христа, а тоді послухаймо страшного слова присуду з уст великого св. Апостола Павла (1. Кор. 16, 22): «Хто не любить Господа Ісуса Христа, хай буде проклятий».

Вифлеємська маленька Божа Дитинка Ісус Христос не хоче кидати громом прокляття на нікого, бо хоче вперед поставити кожному з нас питання: Скажи, чи любиш мене? І хоче видобути від кожного з нас відповідь таку, як колись від св. Петра: Ісусе, Ти все знаєш, Ти знаєш, що я люблю Тебе. Може деколи не дотримав я кроку, може й не лю-

бив Тебе, бо не любив мого ближнього, але від нині хочу любити Тебе понад усе, а ближнього буду любити задля Тебе, бо Ти так хочеш і приказуєш. Така й моя воля і така моя присяга. Поможи мені Солодкий Ісусе витривати в тій любові на віки.

Оце й моє найгарячіше побажання для Вас, мої Дорогенькі Браття й Сестри, щоби Ви мали щастя дати таку відповідь Ісусові Христові, а все решта додасться вам. А по такій відповіді зложім у стіп Вифлеємської Дитинки Ісуса найкращі побажання до наших Братів і Сестер у Рідному Краю, до наших Високопреосвящених Владик, священників і вірних, що стогнуть під тяжким московсько-більшевицьким ярмом і благаймо для них потіхи і солодкої надії на близьку перемогу, бо — З нами Бог!

Благодать вам Браття й мир від Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога й Отця і причастя Святого Духа хай буде з вами. Амінь. (2. Кор. 13, 3).

Дано в Римі в Празник Пренепорочного Зачаття Пречистої Діви Марії на закінчення Марійського Року дня 22 грудня 1954 р.

† ІВАН
Архиєпископ тит. Левкадський
А. Візит.

1. Подяка Апостольського Нунція для наших вірних в Німеччині за Петрів Гріш

Українські скитальці в Німеччині, хоч і найбідніші з усіх наших поселенців по краях Західної Європи, зложили цього року при нагоді Празника Св. Верховних Апостолів Петра й Павла свої скромні пожертви на потреби Святішого Вітця — т. зв. Петрів Гріш.

Високспреосвященніший Апостольський Візитатор при нагоді цьогогорічного побуту в Німеччині переслав зібрану суму 270,02 Німецьких Марок враз з відповідним письмом на адресу Апостольського Нунція, що у відповідь надіслав письмо з подякою такого змісту:

АПОСТОЛЬСЬКА НУНЦІАТУРА

в Німеччині

Ч. 8148/III. В.

Бад Годесберг, 14 жовтня 1954

Ваша Ексселенціє,

у відсутності Високопреосвященішого Апостольського Нунція спішусь запевнити Вашу Ексселенцію, що одержав сьогодні разом з листом Вашого Високопреосвященства переказ на суму 270,02 Нім. Мар., як Петрів Гріш українців у Німеччині.

Мило мені запевнити Вашу Ексселенцію, що щира жертва буде зложена у стіп Святішого Вітця. А вже тепер хоч висловити за посередництвом Вашого Високопреосвященства глибоку вдячність Святого Престолу за цей новий доказ синівського віддання й великої жертвенности Ваших вірних для спільного Батька усіх, без уваги на злидні їхньої тяжкої скитальщини.

Цілуючи в покорі св. перстень, прошу Вашу Ексселенцію прийняти вислови найглибшої пошани.

Вашому Високопреосвященству

відданий

Гуїдо дель Местрі,

Завідуючий справами «ad interim»

Його Ексселенція

Високопреосвященніший Архиерей

Кир Іван БУЧКО

Архиепископ тит. Левкадський

Апостольський Візитатор Українців у Зах. Європі

Р и м.

5791/К.

2. Молитва за здоровля Святішого Вітця

В останньому часі серця всіх вірних християн світу, навіть некатоликів, стрепенулись на сумну вістку про тяжку недугу Святішого Вітця Папи Римського. Старший вік Святішого Вітця й виснаження постійними апостольськими трудами й журбою за долю світу в нинішніх лукавих часах вичерпали до краю життєві сили Батька всіх християн, тому й слушно всі затривожились, бо здають собі справу з того грізного положення, в якому знайшовся тепер цілий світ та й що одинока Католицька Церква остається тою моральною найбільшою потугою, що може причинитись до врятування світу перед катастрофою. Також всі здають собі справу з тої величезної ролі, яку відограв Святіший Отець Папа Пій XII під час останньої світової війни і по війні в цілі замирення світу.

На тривожну вістку про недугу Святішого Вітця надійшли до Св. Апостольського Престолу вислови співчуття й запевнення молитов від усіх християнських а навіть нехристиянських Голов держав. Кожний нарід старався через своїх представників-дипломатів виявити Святішому Отцю спочування, прив'язання й любов. Ці ж запевнення передав Христовому Намісникові Декан Священного Собору Кардиналів й Найвищий Зверхник Східньої Церкви, Його Емінінція Кардинал Тіссеран, від Йх Емінінцій Кардиналів, від всього Єпископату та вірних. ВПресвященний Кардинал Тіссеран вважав за відповідне запевнити при цій нагоді Святішого Вітця про особливе прив'язання до його Найдостойнішої Особи тих усіх мільонів його дітей, що терплять тяжкі переслідування збоку безбожного царства Сатани, а серед тих переслідуваних дітей український нарід дає докази найбільш зворушливої синівської любови до Наслідника Святого Апостола Петра — Римського Архиерея. Ім'я Намісника Христового згадують українські священики у своїх святих Літургіях в катакомбах Сибіру і разом з вірними моляться постійно за Святішого Вітця.

Та й наші вірні тут на скитальщині дали численні вияви любови й спочувань до Святішого Вітця у його важкій недозі. На наші руки вплинуло немало письменних запевнень наших братів і сестер, розкинутих по всіх континентах, про гарячі благання в наміренні Христового Намісника. А одна українка з Нью-Йорку схотіла навіть прислати лі-

карську пораду, як лічити недугу Святішого Вітця засобами українського народнього лікування.

Всі ці гарні докази особливої любови й віддання українського народу до спільного Батька всіх християн вказують на постійну свідомість нашого народу, що в особі Римського Архиерея вічно живе й промовляє Верховний Апостол Петро та й що тільки Римський Архиерей є правдивим Головою Христової Церкви з волі самого Господа Христа.

Ще раз заохочуємо наших Отців Душпастирів, щоби разом зі своїми вірними заносили до Господа гарячі благання в наміренні Святішого Вітця, щоби Милосерний Господь зберіг його для Святої Церкви в тих лукавих часах, що їх переживаємо та й щоби наш Святіший Отець Папа Пій XII міг ще довго «в мирі, здоровії, долгоденствії правити слово Христової істини».

3. Тиждень всенародних молитов за об'єднання церков

Від кількох десятиріч у цілій католицькій Церкві прийнявся за згодою й заохотою Святого Апостольського Престолу в Римі похвальний звичай посвячувати один тиждень а саме від дня 17. січня до дня 25. січня щороку на всенародні молитви й Богослужби в наміренні Об'єднання Церков в єдиній правдивій Христовій Церкві, якої видимим головою є Христовий Намісник на землі, цебто Наслідник св. Верховного Апостола Петра, Папа Римський. Впродовж того тижня всенародних благань вірні цілої Католицької Церкви моляться гарячо за навернення не тільки тих усіх християн, що не належать до Католицької Церкви, але також за навернення Жидів, Магометан і всякого рода поган як теж і тих, що вправді охрещені, але відреклись від Христа і живуть нераз гірше поган. У нашій дотеперішній практиці бувало й так, що ми тримаючись подекуди навіть дуже завзято старого календарного стилю також і той тиждень молитов уряджували в нашій українській Церкві за старим стилем. Та цей спосіб показався невідповідний з багатьох зглядів, тому на майбутнє і то вже в найближчому році 1955, а саме від 17 до 25 січня будемо молитись разом з цілою Католицькою Церквою за об'єднання Церков.

Поручаємо всім нашим Отцям Душпастирям урядити в той тиждень кожного дня по церквах, чи молитовницях

спільні всенародні молитви на випрошення в Бога ласки, щоби як найскорше сповнилося гаряче бажання Ісуса Христа: «да вси будуть єдино». В тій цілі Отці Душпастирі заповідять своїм вірним наперед, що кожного дня в тому тяжк-ні відправиться рано св. Літургія, а в пополудневних чи вечірних годинах Молебень на намірення Святішого Вітця про Об'єднання Церков та заохотять вірних до участі в тих Богослужбах, що будуть відправлятися чи то в місці осідку Отця Душпастиря, чи по черзі в поодиноких осередках. При відправі тих Богослужб — де тільки на те дозволять обставини — Отці Душпастирі виголосять коротеньку бо-дай 5 хвилинну проповідь про konieczність об'єднання всіх Християн в одному Христовому стаді під проводом Святішого Вітця Папи Римського, а також про обов'язок усіх молитися в тому наміренні, жертвувати св. Сповідь, часте св. Причастя й інші добрі вчинки, щоби щезли всі роздори церковні, щоби щоскорше на вернулись до Христової віри ті всі, що Христа не знають: жиди, музулмани, погани, а також ті, що відrekliсь Христа.

Великий наш Митрополит Андрей часто повторяв, проповідував і писав, що Українці повинні добре розуміти вагу церковно-релігійного об'єднання і за те безустанно молитись, бо це також найважлиша умова нашої національної єдності. При цій нагоді благаймо Милосерного Бога, щоби зволив прославити чудами тих великих діячів і апостолів Церковного Об'єднання, а саме Митрополита Йосифа Рутського й Митрополита Андрія Шептицького, бо це напевно зверне більшу увагу всіх Українців і склонить їхні серця до об'єднання з осередком Вселенської Церкви.

Дано в Римі дня 21. грудня 1954 р.

† ІВАН, АСпп.
тит. Левкадський
Апост. Візитатор

4. Молитва за наших братів і сестер жорстоко переслідуваних в Рідному Краю та й взагалі за всіх переслідуваних у краях поза т. зв. залізною заслоною

Впродовж Марійського Року, що його ми так торжественно святкували й закінчили в Празник Пренепорочного Зачаття Пречистої Диви Марії, вірні Вселенської Церкви безпереривно молились при різних нагодах по наміреннях Святішого Вітця, що були проголошені в Енцикліці «Світлий Вінець». Між тими наміреннями було одно намірнення, яке Святіший Отець особливо поручав своїм дітям — а це молитва за переслідуваних за віру братів і сестер. Ціла Церква впродовж Марійського Року безпереривно молилась, благаючи, за посередництвом Пречистої Диви Марії, Божого милосердя для тієї частини Христового стада, що її Святіший Отець назвав іменем, повним батьківської ніжності, Церква присуджена на мовчанку, або Церква мовчанки. Не було богослуження, не було маніфестації на честь Марії, в якому не було б бодай згадки про «Церкву Мовчанки». А попри те вірні християни ще й у приватних молитвах не переставали благати помочі в Пресвятої Богородиці для братів в кайданах.

Марійський Рік скінчився вже, але наших молитов за братів в Рідному Краю, що вже довгі роки терплять жорстокі переслідування, ми не сміємо перервати, а радше мусимо їх посилити. А то тим більше, що в останньому часі доходять до нас щораз сумніші і тривожніші вістки про нові, ще більше жорстокі переслідування нашого народу, зокрема в Західній Україні. Вороги Бога, Церкви й нашого народу намагаються всякими способами знищити в серцях наших Братів і Сестер те що є найцінніше: св. віру і любов до своєї Батьківщини.

Від десятих літ західна вітка українського народу мужньо відбиває ті страшні наступи Царства Сатани і зносить по геройськи незнані дотепер в цілій історії переслідування. Тисячі-тисячі наших братів погинули або ще караються по тюрмах, ще більше тисячів страждають на засланих серед хапливих життєвих умовин на Сибірі і то тільки за те, що не виреклись своєї віри, і остались вірними своїм батьківським традиціям. Для багатьох з наших Братів скінчився вже цей шлях страждань, бо вони перейшли там «ідіже ність болізнъ, ні печаль, ні воздыханіе, но жизнь безконечная» по надгороду від Милосерного Бога за своє праведне і страдальне життя і «З небесних висот, де заживають вічного щастя, як каже Святіший Отець в Енцикліці — Схід-

ні Церкви — глядять вони з найбільшою любовю на своїх Братів чи синів, чи співтоваришів миротворчої боротьби і вбачають для них в Бога могутню поміч».

До тих молитов наших небесних Заступників ми мусимо додавати й наші покірні молитви, благаючи в Милосерного Бога помочи для наших Братів в Рідному Краю чи на засланні, щоби могли перебути щасливо і мужньо ту тяжку пробу, що її зіслав Предобрий Бог на наш нарід напевно для нашого добра.

У зв'язку з тим заряджуємо, щоби наші Отці Душпастирі з новим Роком 1955 наново започаткували серед наших вірних т. зв. «Хрестоносний похід молитов» і то в організований спосіб так, щоби кожний Українець чи Українка кожного дня в тій самій годині цебто в годині 9-ій вечером звернувся чи звернулася зі щирим благанням до Пресвятої Матінки нашої Небесної і Цариці Вселенної сердешним візванням: «Пресвятая Богородице, спаси нас!», з додатком одного «Богородице Діво» й одного «Под Твою милость прибігаем». Само собою розуміється, що ще краще було би, якщо навіть частіше в день ми зідхнули б до Матінки Божої і відновили ті молитви в хаті, чи на вулиці, при праці чи при відпочинку, стоячи, чи ходячи, чи навіть лежачи. Але важне те, щоби в 9-ій год. вечером всі Українці в Європі, а сподіємося, що й наші Браття й Сестри по інших краях світу схочуть об'єднатись з нами в тій самій годині в молитві, що її будемо всі одними устами й одним серцем відмовляти. Жертвуючи ту всенародну молитву за наших Преосвященніших Владик, за священників і вірних, що терплять жорстокі переслідування в Рідному Краю, ми напевно влекшимо їхню тяжку долю, бо випросимо в Милосерного Бога потіху для них і поміч з неба, щоби вони по геройськи перенесли усі страждання, витривали мужньо проти всіх ворожих затій, а вкінці приспішимо радісну хвилю звільнення нашого народу з ярма неволі.

Вже при нагоді святкувань Світлого Празника Родження Христового Отці Душпастирі заповідять вірним той хрестоносний похід молитов з днем Нового Року 1955 і заохотять усіх, щоби навіть прилюдно в церкві зобов'язались витривало день в день впродовж року 1955 повторювати ті коротенькі молитви на честь нашої Небесної Неньки і на добро нашої Церкви й нашої любої Батьківщини.

Дано в Римі у Празник Непорочного Зачаття П. Д. М. дня 9/22 грудня 1954.

† ІВАН, Аєпп.
тит. Левкадський
Апост. Візитатор

8703/Ст.

5. Привіт і благословення ВПреоєв. Апостольського Візитатора Учасникам Шостих Студійних Днів ФТУСК «Обнова» в Лювені, Бельгія

Рим, дня 16. грудня 1954.

До
Хвальної Президії
Шостих Студійних Днів
Ф.Т.У.С.К. «Обнова»
в Лювені, Бельгія.

Дорогі в Христі Обновляни,

з правдивою радістю прийняв я милу вістку, що Хвальна Управа нашої найціннішої вітки Католицької Акції, цебто Католицької Акції української студіюючої Молоді, зорганізованої у ФТУСК «Обнова», присвятила свої цьогорічні Студійні Дні Марійській тематиці, щоби з нагоди закінчення Марійського Року також українська студентська Молодь дала вислів свого синівського почитання, любови й беззастережного віддання на службу Цариці Вселенної та й щоби об'єднана під голубим прапором Небесної Неньки змагала до щораз більшої прослави Марії серед українського народу так, як це ми бачили серед других католицьких народів впродовж незабутнього Марійського Року з нагоди столітньої річниці проголошення догми про Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії. Радість сповняла наше серце, що цілий католицький світ, згідно зі зарядженнями Святішого Вітця, проголошеними в Енцикліці «Світлий вінець слави», так величаво святкував ту світлу річницю. Зі всіх сторін світу линули до Небесної Цариці на різних мовах сердечні молитви, а численні паломництва безпереривно спішили до Марійських відпустових місць. Поодинокі парохії, єпархії та краї влаштовували на честь Марії величаві Марійські Конгреси. Певно, що робили те, щоби сповнити бажання Святішого Вітця, але також тому, бо відчували потребу серця виявити свою гарячу любов і велику набожність до Матінки Божої і нашої найліпшої Матінки Небесної.

Нажаль, такої прослави, таких виявів синівської любови не могла дізнати Марія від наших Братів і Сестер, що остались у Рідному Краю. Вороги Христової Церкви уживають усіх засобів, щоби вирвати зі сердець наших Братів і Се-

стер у Рідному Краю правдиву віру в Бога, щоби ослабити їхню любов до Пречистої Диви Марії. Зате українські скитальці, що живуть у тяжких життєвих умовах на чужині, докладали усіх зусиль, щоби побіч католиків інших національностей якнайбільше причинитись до прослави нашої Небесної Неньки. Доказом тих зусиль крім постійних молитов і численних Марійських Богослужень були українські паломництва до марійських відпустових місць у Краях Західної Європи, а при цьому й Марійські академії і Марійські Конгреси в Парижі і в Брадфорді, а тепер Студійні Дні «Обнови» в Лювені.

Я не сумніваюсь, що й наші Дорогі «Обновяни» як вірні сини й доні українського народу відчули потребу серця виявити організованим способом свою набожність до Пренепорочної Цариці Вселенної не тільки в імені української високошкільної Молоді, але також від імені тих наших Братів і Сестер, що остались під безбожним большевицьким ярмом і не мають ні змоги, ні нагоди на такі прилюдні релігійні маніфестації.

Ви всі, Дорогі «Обновяни», добре знаєте, з яким великим почитанням і з якою гарячою любов'ю відносився завжди наш нарід до Пречистої Диви Марії. Від найдавніших часів наш нарід, відносився до Небесної Цариці, як добра дитина до своєї любі матері, називаючи Марію «Матір'ю українського народу». Чи то в хвилях добробуту і спокою, чи то в часах великих, всенародніх нещасть і лихоліть, український нарід горнувся до Небесної Неньки з повним довір'ям, складаючи в Її руки всю свою долю. Чим чорніші хмари збирались над нашою Батьківщиною, тим гарячіше Україна благала заступництва Марії і зивала рятунку: «Пресвятая Богородице, спаси нас».

Скільки ж то величавих храмів на честь Пресвятої Богородиці здвигнув наш нарід у Рідному Краю, а напевно не було ні одної української хати, що не була би прикрашена іконою Пречистої. А Пречиста якби в надгороду за те все вибрала собі деякі особливі місцевості в нашому Рідному Краю, щоби з небесної скарбниці роздавати обильні благодати усім, що до Неї прибігають і просять помочі в своїх потребах. Скільки ж то було в нас славних відпустових місць з чудотворними іконами Пресвятої Богородиці, до яких рік-річно горнулись сотні тисячів паломників, що перед тими чудотворними іконами висловлювали свої жалі, болі і смутки, свої бажання і надії, відкриваючи перед Марією свою нужду, благаючи Її помочі і заступництва.

А Пречиста Діва Марія, як найліпша й найніжніша Мати, завжди опікувалась українським народом. Вона тишилась з нашим народом у хвилях радості, Вона сумувала і плакала, як на той нарід спадав удар по ударі. Бувало, що наш нарід падав з несилля, закрадалась зневіра у своє майбутнє, а тоді Вона «Мати українського народу» спішила з поміччю, оживляла його новою вірою, додавала нових сил, потішала й кріпила надію на Боже Милосердя.

Ледви чи який нарід зазнав стільки й таких лихоліть, як наш український нарід, а все ж він живе, розвивається, могутніє, а це напевно завдяки Пречистій, що є «Матір'ю українського народу». Кого Вона візьме в свою опіку, той може бути спокійний про своє майбутнє. Тож і ми, Дорогі «Обновляни», хоч і тепер мусимо скитатись по чужині, хоч і затривожені і за долю нашого народу не сміємо попадати в зневіру. Ми повинні з вірою й надією глядіти в майбутнє, бо з нами Марія, наша Мати, а з ким Марія, за тим певна перемога.

Щераз і щераз з цілого серця благословлю всім добром всіх Членів «Обнови», всіх учасників, доповідачів і організаторів Студійних Днів та й прошу в Бога найбагатшого Божого благословення для Вас усіх.

† ІВАН, АСп.
тит. Левкадський
Апост. Візитатор

Ч.: 5747/В.

6. Поручається підтримку й поширення журналу «Голос Христа Чоловіколюбця»

В попередньому числі нашого Урядового Вісника за місяці квітень—листопад 1954 ми проголосили окремим нашим письмом з 27. листопада ц. р. ч.: 5147/КА, що з Новим Роком 1955 журнал «Наша Церква» стає Органом Католицької Акції серед вірних Українців в Європейському Ексархаті. Дотеперішній орган Католицької Акції, тижневик «Християнський Голос»; попри своє головне завдання сповняв у минулому ще й почесну роллю самотнього українського католицького інформативного тижневика в Європі, забираючи голос у всіх життєвих питаннях, в тому й політичних. З важних мотивів, а саме на вістку про шляхетні заходи широких українських кругів створити серед нашої спільноти на чужині т. зв. «Християнський Рух» як і появу

його перших клітин, ми проголосили тижневик «Християнський Голос» з днем 1. січня 1955 органом «Християнського Руху» з дуже важливим завданням — впливати на поглиблення християнського світогляду у всіх кругах української спільноти і на примінення правдивих християнських засад на всіх ділянках нашого громадського життя.

Остається нам ще звернути увагу Впр. і Всч. Отців Душпастирів й вірних на католицький релігійний місячник «Голос Христа Чоловіколюбця», видаваний Впр. ОО. Редемптористами у Бельгії. Ми гаряче поручали Отцям Душпастирям при різних нагодах, зокрема в нашому Посланні про Світське Апостольство (гл. У. В. за червень 1952, стор. 70), як журнал, що має завдання піднести нашу релігійну свідомість і закріпити духовні зв'язки між вірними і Церквою.

«Голос Христа Чоловіколюбця» при допомозі Впр. Отців Редемптористів, так дуже заслужених місіонарів серед українського народу, гідно сповняє своє завдання вже дев'ятий рік на велику духовну користь наших вірних зокрема в Бельгії, Голяндії і Франції. Заки появився «Христ. Голос» і заки промовила «Наша Церква» — журнал «Голос Христа Чоловіколюбця» — ніс слово потіхи нашим скитальцям, що по страшній війсьній хуртовині шукали за дороговказом до душевного спокою серед тяжких умовин життя на чужині.

Тому й далі гаряче поручаємо увазі Отців Душпастирів підтримку й поширювання цього цінного журналу, щоби міг продовжувати й надалі своє спасенне післанництво серед наших скитальців — робітників у Бельгії, Голяндії, Франції та інших європейських країнах.

7. Відсвіжування і доповнювання богословського знання, зокрема моральної богословії

В наслідок останньої світової війни сотні нашого українського Духовенства враз зі сотнями тисяч вірних покинули Рідний Край і пішли на скитальщину. Тяжкі й невідрадні прийшли умовини душпастирської праці серед наших скитальців на чужині. У зв'язку з тим наші Отці Душпастирі більшу частину свого часу посвячують душпастирським поїздкам і відвідинам своїх вірних, що є розкинені малими громадами або навіть одинцем по різних місцевостях по всіх краях Західної Європи. Дехто слушно завважує, що теперішні умовини душпастирської праці наших священиків в де-

чому подібні до умовин, в яких працюють місіонарі по місійних краях, а вслід за тим треба би нам послугоуватись місійними методами праці. Тих умовин на скитальщині не дасться змінити, отже й треба також мати на увазі, що подібні умовини праці можуть нас чекати колись і в Рідному Краю, тому й не треба вважати місійний спосіб душпастирства за тимчасовий, бо не знаємо, що нас чекає в майбутньому. Маючи те на увазі, треба нам відповідно до душпастирських зайнятть усталити собі порядок дня і насамперед призначити в тому порядку час на духовні вправи, відтак на станові обов'язки, а вкінці на відновлювання чи доповнювання богословського знання.

Тут хочу звернути увагу нашого Духовенства на відновлювання тої богословської науки, що називається моральною Богословією.

Велика частина душпастирської праці священика звернена на те, щоби виробляти совість вірних, різьбити в їхніх душах образ Христа. Чим правильніша та праця, тим більше підносить моральний рівень християнського життя в народі. Найуспішнішим середником в тій праці є: проповідь і св. Сповідь.

Але інакше поступається на проповіді, інакше в Сповіді. В проповіді мусить представлятися християнська праведність в строгішому виді. Кожна теорія подає строгі засади, бо не узгляднює і часто не згадує про обставини, що можуть зменшувати, чи злагіднювати провини. Великі святі на проповіді були відважні і суворі як льви, а в св. Сповіді супроти грішника були радше лагідними ягнятами. В проповіді і в Сповіді Душпастир мусить здавати собі ясно справу з того, що у християн дуже часто, частіше, як могло б здаватися, трапляється хибна чи помилкова совість, а ще частіше дещо ліберальна чи широка совість.

Хибна чи помилкова совість це така совість, що хибно дозволює або заборонює те, що не є дозволене чи заборонене законом. Така совість не може бути правилом поступовання, отже не можна спокійно робити те, на що вона дозволює, хоч з другого боку треба конечно сповнити те, що вона приказує і здержатися від того всього, що вона наказує. Така совість може тільки принагідно стати правилом поступовання, тобто тоді, коли вона є непобідимо помилкова, тільки тоді, коли хтось так переконаний про те, що вільно щось робити, що ніякого сумніву не має і навіть на гадку йому не приходить, що це могло би бути наказане, тоді помилкова совість є правилом поступовання.

Ліберальна совість це таке моральне розположення, що

склонює людину до заперечування, або до зменшування обов'язку. Людина хибно думає, що вільно опустити те, що закон приказує, або робити те, що закон зажадує. Причини, які наводять така совість, завжди є невистарчаючі, нераз просто нерозумні. Внаслідок того людина грішить без викиду совісти, зглядно іншим дозволює, або й намовляє до таких гріхів. Між звичайним грішником, а людиною хворою на ліберальну совість, є велика різниця. Грішник не заперечує обов'язку закону, переступає його, свідомий своєї вини. Широка совість заперечує обов'язок, усуває або затирає різницю, поставлену Божим законом між тим, що є гріхом, а тим, що дозволене.

Помилкова і широка совість це психічні недуги людини, що їх треба в першу чергу лікувати, щоби довести людину до здоров'я душі. Це лікування тим трудніше, що священникові в тій праці конечно потрібна власна правильна совість, тобто така, щоби була обзнайомлена з приписом закону. Лікар, хоч самий хворий, може добре лікувати недужих, лікар душ може лікувати їх тільки здоров'ям власної душі, тобто безпомилковою і стисло правильною своєю совістю. Ця його совість, тобто поняття про християнську мораль, є нормою його поступовання як судді, ця совість стається тим самим і нормою поступовання для каянників. Священик у св. Сповіді є передусім суддею, а відтак: лікарем, дорадником, і учителем. Прикмети доброго сповідника — це прикмети доброго судді. Про ті прикмети повинен священник старатися, над ними працювати, про них усильно молитвою просити. Ті прикмети випливають з глибокого переконання про вагу свого уряду. Як у кожному уряді, так і в цьому: хто поважно того уряду не бере, той конечно — мусить з нього зробити страшну мерзенну, святотрадську карикатуру і завдасть людським душам необмежені шкоди — так, як лікар, що поважно не бере свого звання, є мерзеним партачем, якого суспільність не повинна допустити до лікарської практики.

Священик у св. Сповіді хоч судить по об'єктивних приписах християнської праведности, але ті приписи примінює завжди так, як їх знає і приймає. Примінення християнської праведности до безконечних відтінків людського поступування — це наука моральної богословії, що в руках сповідника має ставати мистецтвом простування людської совісти. В тому мистецтві багато значить дух, з яким мистець приступає до праці, його ревність, любов до душ, його мудрість в тих делікатних а zarazом трудних душевних операціях, що нераз без порівняння трудніші від операції людського ока. Каже знана засада: «Провід душ — це мистецтво над мистец-

твами». Але той дух, та ревність мусить бути стислою наукою. Сповідник, хоч би і святий, як не матиме знання богословії, буде в багатьох випадках злим сповідником. Того знання не заступить йому довголітний досвід.

З того виходить конечна потреба відновляти постійно богословське знання, зокрема моральну богословію, доповнювати те знання, в противному випадку, брак знання богословії стане причиною помилкової совісті та й з великою шкодою для людських душ. А таким священикам дає Господь Бог строге нап'ямнення устами пророка Осії: «тому, що ти відкинув знання, відкину й я тебе від священничої служби» (Осія, 4, 6)

8. Пригадка про обов'язок дбати про красу Божого Дому

З усіх злиднів скитальщини здається найболючіше відчували наші Отці Душпастирі й наші добрі вірні брак своєї церкви для відправ Боогслужб у своєму рідному обряді. Навіть, якщо можна було користуватись без труднощів гостинними католицькими церквами латинського обряду, то не жалувалось труду й жертв, щоби збудувати власні таборіві хочби й найскромніші молитовниці. По більших центрах у краях Західної Європи вдалось з бігом часу здобути святині для виключного вжитку для наших вірних, а подекуди й купити їх на власність нашої Церкви. Наша скитальщина в Європі може похвалитись вже власними Божими храмами, що їх закуплено жертвами наших добрих вірних. Добрий примір тих зразкових громад заохочує і другі українські громади до складання жертв на будову чи закуплення власних молитовниць.

У зв'язку з будовою чи влаштуванням тих наших Божих храмів уважаємо за конечне звернути увагу Отцям Душпастирям на обов'язок точно заховувати церковні літургічні приписи відносно внутрішнього урядження храму.

В попередньому числі нашого Урядового Вісника ми звернули увагу Отців Душпастирів на форму наших церковних ризів. Услід за тим вважаємо за вказане звернути увагу на літургічне освітлення храму, зокрема на символіку світла, а разом з тим і на прикрашування церкви цвітами, вишивками, тощо.

З давен давна є звичай освячений традицією, що підчас Богослужень в храмі світяться свічки й лампади незалежно

від цього, чи Богослужби відбуваються в день чи в ночі. І слушно, бо церковне світло має горіти не тільки тому, щоби розігнати нічну темряву в часі всеночних відправ, але воно має передусім символічне значення. Воно пригадує на те, що Господь Бог перебуває в неприступному світлі й світлом правдивого «богорозумія» просвічує весь мір. Засвічені в часі Богослужби світильники є тим зовнішнім знаком, що й серця вірних горять любов'ю до Бога і його Святих. Вже у старому Завіті Господь Бог казав Мойсеєві приготувати семираменний свічник і поставити його в скинії, (цебо у святитилицю), щоби горів повсякчасно у «святая» на жертву Господеві. Читаємо у Святих Книгах, що за судді Елія перебував у скинії молодий Самуїл (пізніше останній суддя в Ізраїлі), що мав завдання пильнувати того семираменного свічника, доливати оливи до лампадок і чистити їх час до часу. І перші християни уживали для богослужбених світильників оливи або воску. Вправді був знаний також інший матеріял, що горів і давав світло (прим. тваринний чи рибячий товщ), але перші християни у своїй ревности й жертвенності для Бога не важились приносити Богові в жертву речей не дуже вартісних. Вони радше приносили оливу, як символ чистоти і віск, що має дуже глибоке символічне значення, бо віск виробляють пчоли-робітниці, збираючи мід з пахучих цвітів, і то ріжнородних, з кожної цвітки по-трошечки і складають по мистецьки в улику — отже, спільна молитва вірних має горіти таким збірним милим запахом перед Господом. Віск, як овоч праці непорочних пчіл, є символом Христа, що для нашого спасіння прийняв тіло від Пренепорочної Диви Марії, стався чоловіком, щоби просвітити «во тьмі сідащих».

В наших часах уживають до освітлення в храмі електричного світла. Вправді воно вигідне й не дуже коштовне, але воно ніколи не може заступити живого світла оливних лампадок чи воскових свічок, бо вони є одночасно жертвою вірних на честь Всевишнього Господа, Пресвятої Богородиці й Святих. Можна би остаточно погодитись на уживання електричного світла, що заступає т. зв. паникандила або, як у нас називають, павуки. Але в ніякому разі електричним світлом не можна заступати на престольних свічників, або світильників, що горять перед намісними іконами, зокрема не можна електричним світлом заступати т. зв. вічної лампадки, що має горіти безпереривно в церкві перед Пресв. Евхаристією. Зрештою кождий з нас вже мусів досвідчити того, що навіть слабше освітлений храм, але освітлений восковими свічками, чи оливними лампадкама, має вигляд якоїсь надземської краси й таїнственности, наповняє душі вірних спокоєм і скуп-

ленням, а вслід за тим можна в ньому й гарячіше помолитись. Всі ми, що пам'ятаємо красу наших святинь з Рідного Краю, навіть тих найскромніших по наших українських селах, з якоюсь тугою згадуємо тихе мерехтіння свічок на вечірні, чи на св. Літургії, свічок, що їх приносили наші вірні в жертву Господу Богу і то нераз самі приготувляли їх по власних хатах. Отці Душпастирі повинні зокрема зберегти давній звичай (де тільки це можливо) процесійних походів зі свічками, зокрема у Світлий Празник Святої Пасхи та інших більших Празників. Вірні повинні тримати запалені свічки у часі литії на Всеночній, чи на відправі Парастасу чи Панахид за усопших.

Само собою розуміється, що на торжественних св. Літургіях повинні супроводжати священника свіченосці на малому й великому вході. Гарний також звичай, якщо свіченосці із запаленими свічками стоять підчас читання св. Євангелії. Було б також добре і підчас менш торжественних св. Літургій т. зв. читаних робити малий та великий вхід на св. Літургії бодай з одним свіченосцем, щоби затримати гарну символіку нашого обряду.

Не всі свічки в храмі засвічуються нараз і не всі одночасно треба гасити. Наші старі уставаи дуже гарно поучають в якому порядку треба засвічувати світильники в церкві. У монастирях є звичай, що коли приходить час богослуження, єклезіярх просить благословення від Настоятеля і з тим благословенням зараз йде до храму, а там від вічної лямпадки засвічує один світильник перед іконостасом, відтак дзвонить на богослужбу, вертається в храм і засвічує інші свічки так, що все справді відбувається в точно означеному порядку, згідно з приписами.

У парохіяльних церквах тяжко нераз заховати всі старі приписи, але все ж таки деякі хоч найважливіші треба заховувати. І так, на вечірні у часі псалма «Благослови душе моя Господа» світяться тільки дві свічки на престолі, дві перед намісними іконами Спасителя й Богородиці та одна перед намісною іконою храмового Святого. На «Блажен муж» засвічують свічки коло аналоїв чи пак на тетраподі, на «Світе тихий» світять всі свічки в святилищі і більше свічок у церкві. Також і на Утрені треба засвітити більше свічок на «полиелей», коли то у празники виносять ікону Празника на аналої, де й співається величання. Гасять частину свічок на каноні, але за те засвічують перед Славословієм великим, а так вони вже засвічені остаються на св. Літургію, на якій повинно горіти завжди більше свічок (за виїмком буднів).

Свічок також не гаситься всіх одночасно, але є засада,

що свічки засвічені на початку, горять найдовше, отже першу свічку, запалену перед іконостасом, яку в часі відправи уживається до несення на входах, еклезіярх гасить щойно по закінченні богослуження, заки замкне храм.

В давних часах був звичай, що свічки у святилищі світили самі священики. При посвяченні храму сам Архиерей світить першу свічку, а при свяченні піддіяконів Святитель дає їм власть прикрашувати храм, світити світильники, чистити церковні посудини.

Літургія приписує, щоби деколи уживати трисвічників. Так прим. у часі Великого Йорданського Водосвяття треба уживати трисвічників для благословення води. В нас декуди завівся звичай, що тих трисвічників уживали і в часі св. Літургії Пржедосвящених дарів при благословенні вірних у часі слів «Світ Христов просвіщає всіх». Новий Літургікон, виданий у Римі, виразно приписує для цього благословення уживати одної свічки, що символізує Христа, Правдиве Світло для світу. І цей припис повинні Отці Душпастирі заховувати в часі відправи Служби Пржедосвящених Дарів.

Свічки повинні мати діти, що приступають до Першого св. Причастя, женихи у часі благословення св. Тайни Пощужжя, свічку тримають хресні батьки при хрещенні дитини, а чотири свічки поставлені навхрест мають горіти при домовині помершого.

Обов'язок Отців Душпастирів є дбати про те, щоби церква, дім Божий, була справді дзеркалом «небесної слави», а освічення храму відповідало величі Божого дому, де невидимо перебуває Христос. Занедбаня в тому згляді обтяжують совість священика. У Старому Завіті сам Господь дав дотичні приписи, а тепер Церковні устава наказують священикові дбати про красу й велич Божого дому. В Старому Завіті Господь відразу карав неслухняних чи недбалих священнослужителів. Тяжка кара постигла злих синів Елія, що приносили святотрадські жертви. Вогонь пожер Набава і Авіюда, синів Аронових, за те тільки, що поважились запалити кадильну жертву звичайним вогнем, а не посвяченим. А хоч в Новому Завіті Господь, здавалобися, дивиться радше на наші внутрішні почування, на серце смиренне й сокрушенне і не дбає про видимі приноси й жертви, то все ж не вільно забувати, що ті жертви і приноси мають бути зовнішнім виявом нашої любови до Бога, повинні відбуватися згідно з літургічними приписами Церкви. Якщо для священнослужителів Старого Завіту була дана страшна пересторога: «Проклят всяк творяй діло Божіє с небреженієм» (Єр. 48, 10) то, тим більше вона важна і в Новому Завіті.

До прикрас у храмі належать між іншим і цвіти. Вправді ніяких цвітів не вільно ставити на престолі, бо престол є символом самого Христа Господа, але можна допустити ставлення цвітів перед іконами в храмі, тощо. Зрештою сам устав приписує прикрашувати цвітами Господній гріб у Велику п'ятницю, в пахучі цвіти (васильки) прибирати чесний хрест на Хрестопоклінну Неділю, на Празник Воздвиження Чесного хреста і на Празник Проісходження Чесних Древес. Требник подає чин благословення цвітів на Празник Успення Пресвятої Богородиці, цвітами вітають діти Архидіакона при нагоді Архипастирських відвідин, тощо. Нажаль буває, що не тільки як живе церковне світло дехто хоче заступити електрикою, але також і цвіти декуди поважились заступати штучними паперовими цвітами на втіху хіба гандлярям. Такий спосіб поступування треба якнайстрогіше осудити і безвартісних паперових цвітів не допускати до прикрашування церков. Нашим, справді жертвенним, вірним треба поради, щоби за ту саму ціну старались роздобути чи то гарні українські вишивки, чи інші цінні прикраси гідні того, щоби знайти в Божому храмі.

Вправді на скитальщині ми не багаті і не можемо собі дозволити на дорогоцінні речі, як вартісні церковні посудини, ризи, ікони, тощо. Але тоді треба радше справляти не багато прикрас, а ті, що справляємо, нехай будуть справді помистецьки виконані. Це напевно буде краще, як багато речей, але мало вартісних або й зовсім безвартісних. Зрештою наші вірні по скитальчих таборах дали доказ, що навіть у найскромніших приміщеннях вміють урядити гарні каплиці згідно з духом церковних приписів і високого українського церковного мистецтва. Різьблені хрести, свічники, кивоти, вишивані фелони, стихарі, обруси вказують на велике замилювання і розуміння правдивої краси з боку наших народніх мистців, на високу культуру нашого народу і zarazом на правдиву любов його до святої Церкви. Та й перші християни не були багаті, а їхні церкви — це нинішні катакомби на римських полях. Але вже в тих катакомбах вміли вони створити високе християнське мистецтво, що по сьогодні збуджує подив у нас. Той гарний примір перших християн повинен і нас заохотити любити «благоліпіє дому Божого». При тому в священників мусить бути свідомість, що вони є одночасно сторожами Божого храму, відповідальними за влаштування церков згідно з літургичним духом і приписами св. Церкви.

9. Зберігання різдвяних звичаїв: вертепи, просфора і коляда

По більших українських громадах на чужині зберігають звичайно наші вірні вікові різдвяні звичаї як і спільний Свят-Вечір, вертеп, царі зі звіздою і т. п. Все це відбувається зі співом наших прегарних колядок. Колядники відвідують навіть кожну українську родину та складають їй традиційні різдвяні й новорічні побажання.

Всі ми добре знаємо, що ті прадідні різдвяні звичаї зокрема колядки мали завжди надзвичайно великий релігійно-виховний вплив на загал наших вірних у Рідному Краю. На скитальщині наші різдвяні звичаї зокрема колядки мають здається ще особливу вагу, бо не тільки розбуджують почування побожності і прив'язання до Церкви і рідного обряду, але затісняють зв'язки братньої любови серед нашої фізично й духовно розпорошеної спільноти.

Пригадуючи Впр. і Всч. Отцям Душпастирям наші попередні зарядження в тій справі, поручаємо заохотити вірних, щоби цю нашу прегарну прадідну традицію зберігали. Самі Отці Душпастирі повинні послужити вірним в організуванні вертепу, вивченні колядок, уладженні різдвяної трапези, тощо.

Багато наших вірних живе на скитальщині самотньо або в подружжах з чужинецькими подругами і серед чужинецького довкілля. Впр. і Всч. Отці Душпастирі подбають про те, щоби при допомозі місцевого кружка «Харітас» та других місцевих українських установ для тих вірних уладжено спільний Свят-Вечір. Ті що працюють і заробляють напевно радо зложать на ту ціль який свій даток, а за безробітних і бідніших треба покрити потрібні витрати з каси кружка «Харітас». Треба подбати, щоби усі навіть найбідніші вірні мали змогу прийняти участь у Навечеря Христового Різдва у спільному братолюбному столі. Отець Душпастир має обов'язок бути особисто на тому торжестві, поблагословити трапезу, привітати гостей теплим словом та зачати Свят-Вечір колядкою.

Здавна прийнявся теж у нас на скитальщині гарний звичай у різдвяному часі переводити збірку на потреби нашої Церкви. Доручаємо Впр. і Всч. Отцям Душпастирям теж в біжучому році перевести таку збірку в усіх приналежних до нашого Душпастирства станицях, а зібрані гроші переслати на адресу Генерального Вікаріяту А. В. даної області з зазначенням «Збірка на Коляду». При цьому треба повідомити вірних, що цьогорічна «Збірка на Коляду» призначена на утримання нашої Малої Семінарії в Люрі у Франції.

10. Пригадка до Генеральних Вікаріятів Апостольського Візитатора і Отців Душпастирів в справі ювілейного видання „Документи Римських Архієреїв відносно Історії України“

Другий том Ювілейного Данилівського видання п. н. «Документи Римських Архієреїв відносно історії України за літа 1975—1953» під редакцією Впр. Отця д-ра Атаназія Великого, ЧСВВ не так з технічних як радше з браку фінансових засобів вийшов з друку з деяким спізненням, щойно в липні 1954 р. Високопреосвященіший Апостольський Візитатор міг його вже в місяці серпні ц. р. зложити насамперед у стіп Святішого Отця, Великого Наслідника Славного Папи Інокентія IV, що 700 років тому відзначив нашого Володаря Данила Романовича Галицького королівським вінцем.

В попередньому числі нашого Урядового Вісника стор. 83 вже проголошено найласкавіше письмо з подякою й признанням Святішого Вітця. Також один примірник II тому згаданой книги зложено на руки Його Еміненції Кардинала Е. Тіссерана, найвищого Зверхника Східньої Церкви та розіслано до Високопреосв. Кардиналів у Римі і поза Римом, високим Церковним і Світським Достойникам, Науковим Інституціям, Бібліотекам і приватним особам.

На адресу Високопреосвященішого Апостольського Візитатора наспіло вже багато цінних письм з подякою за такий гарний дар враз із висловами найкращих побажань кращої долі і волі для переслідуваної української Церкви та українського народу.

Нажаль не сповнилися тільки сподівання Центрального Комітету Данилівських торжеств, що видання Ювілейної Книги буде покрите збірками пожертв усієї численної української спільноти розкиненої по всіх краях світу.

Стан жертв на видання Ювілейної Книги по день 5 травня ц. р. згідно з II. списком жертводавців помічених у «Христ. Голосі» виносив ледви 1.877,75 дол. Від цього часу по сьогодні цей стан вправді дещо піднісся, але зібрана сума покриває покищо ледви четверту частину коштів видання. Видання обох томів коштувало кругло 8000 ам. дол. До того треба ще дорахувати великі кошти пересилки та й інших дрібних видатків зв'язаних з виданням, що будуть усталені щойно пізніше.

Пригадується Канцеляріям Ген. Вік. Апостольського Візитатора в найближчому часі при нагоді річних звідомлень

надіслати на адресу нашої Канцелярії в Римі доповнюючий список жертв зложених на Ювілейне Видання від травня ц. р. аж до цієї хвили.

Впр. і Всч. Отцям Душпастирям поручаємо ще одну одно-разову збірку на покриття коштів Ювілейного Видання при нагоді найближчого Празника Христового Рождества й заохотити вірних, щоб, складаючи суму 10 дол., ставали фондаторами того цінного видання для визначніших бібліотек світу.

Ч.: 5698/К.

До

11. Високопреподобних і Всечесних Отців Душпастирів у краях Західньої Європи й Австралії

З прикрістю стверджуємо, що багато наших священників дотепер не виконали зарядження Апостольського Візитатора, що було проголошене в Урядовім Віснику Апостольського Візитатора за січень-березень 1954 р. ст. 44—46, в справі досліді відносно статистики й умовин життя українців в Західній Європі й Австралії.

У звязку з тим ще раз пригадуємо і поручаємо Високопреподобним і Всечесним Отцям Душпастирям щоскорше виконати те зарядження і виповнені квестіонарі найдалі до кінця лютого 1955 р. переслати до Канцелярії дотичних Генеральних Вікаріятів А. В., а Високопреподобні Отці Генеральні Вікарії А. В. негайно перешлють те все зі своїми заввагами до Канцелярії А. В. в Римі. Звідомлення з Австралії дотичні Отці Душпастирі перешлють просто до Канцелярії Апостольського Візитатора в Римі.

Х Р О Н І К А

Свячення:

Дня 8 грудня 1954, у Празник Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці (за новим ст.) Високопреосвященіший Апостольський Візитатор Українців у Західній Європі, під час торжественної Архієрейської св. Літургії в каплиці Папської Семінарії св. Йосафата в Римі рукоположив на **священика** д. Михайла Пришляка, члена Салезіянського Згромадження св. Івана Боско.

Цього ж дня Високопреосвященіший Апостольський Візитатор Українців у Західній Європі посвятив на **діяконів** двох членів Салезіянського Згромадження св. Івана Боско, а саме:

- 1) Володимира Гринишина,
- 2) Константина Лихача.

З висвяченням о. Михайла Пришляка на священика українська група в Салезіянському Згромадженні св. Івана Боско нараховує тринадцять священиків, двох діяконів та 6 братів клириків. Деякі з них ще завершують свої студії, інші вже зайняті душпастирською або виховною працею по різних краях світу. Перша обитель українських Отців Салезіян в Люрі, коло Орлеану, у Франції — еригована рішенням Високопреосв. Апостольського Візитатора дня 24 листопада 1951 в порозумінні з Верховним Проводом Отців Салезіян для відкриття інтернату й Середньої Школи (гімназії) в цілі підготовки хлопців-кандидатів до духовного стану. Згадана школа має назву «Українська Мала Семінарія св. Івана Боско».

Всі вище згадані клирики прийняли нищі свячення, діяконат і св. Тайну Священства з рук Високопреосвященішого Апостольського Візитатора Українців у Зах. Європі. Їхні імена й країни, де працюють, такі:

1. о. Гайдуківський Лев,	Італія
2. о. Гарасимович Григорій,	Франція
3. о. Дрозда Іван,	З. Д. А.
4. о. Кудла Теодор,	Франція
5. о. Мазяр Роман,	Італія
6. о. Породко Августин,	Чіле
7. о. Пришляк Михайло,	Італія
8. о. Самотий Роман,	Італія
9. о. Сапеляк Андрій,	Франція
10. о. Сапеляк Василь,	Італія
11. о. Тилявський Іван,	Франція
12. о. Тиндало Василь,	Італія
13. о. Чміль Степан,	Аргентина

Ч.: 5796/Обр.

Іменування

Впр. Отець Петро Б. КРЕВЗА у Хляндуляс (Валія — Велика Британія) Почесний Архімандрит III-го Чину Святого Домініка грамотою з дня 14. жовтня 1954 р. іменований **Постулятором** для підготовки справи Беатифікації й Канонізації Слуги Божого Андрея Шептицького.

Впр. Отець Юліян Адріанович, Душпастир в Обер-Езельсберг коло Ульму (Німеччина) грамотою з дня 12 грудня 1954 р. ч. 5734/ГВ, з нагоди Золотого Ювілею 50-тиліття свого священства, іменований **ПОЧЕСНИМ РАДНИКОМ** Апостольського Візитатора Українців у Зах. Європі та наділений правом носити **фіолетний пояс та фіолетний колпак**.

Рим, дня 22. грудня 1954.

о. Др. Мирослав Марусин,
Канцлер.

ІВАН Архиепископ,
Апост. Візитатор.

З М І С Т

Урядовий Вісник Апостольського Візитатора за рік 1954

Січень—березень 1954, Ч. 1 (18)

	Стор.
1. Пастирський Лист Високопреосв. Апостольського Візитатора для Духовенства і вірних про св. Пасхальну Сповідь	1—15
2. Подяка Святішого Вітця українським скитальцям Франції за Петрів гріш	16
3. Подяка ВПреосв. Апостольського Делегата українським скитальцям Великої Британії за Петрів гріш	16—17
4. Подяка Святішого Вітця ВП Проф. Іванові Мірчукові, Ректорові УВУ в Мюнхені, за книжку «Україна та її нарід» в англійській мові	17—18
5. Слово Апостольського Візитатора до видання українського перекладу книжки «Школа вічних правд»	18—29
6. В справі книжки «Школа вічних правд»	29—30
7. Пятнадцята річниця коронації Святішого Вітця Папи Пія XII на Вселенського Архiereя	30—31
8. Створення української католицької парохії в Парижі	32—33
9. Зарядження ВПреосв. Апостольського Візитатора відносно відправи Літургії св. Івана Золотоустого в середи й п'ятниці Великого Посту і в перші три дні Страсного Тижня	33
10. Про матерію Пресвятої Евхаристії	33—34
11. Про евхаристійний піст	34—35
12. Про літургічне виховання вірних, зокрема молоді	36
13. Про підготову женихів до св. Тайни Супружжя	37
14. Про літургічні намірення	38
15. Духовні вправи для вірних	39
16. Обов'язок вписувати до метрикальних книг акти навернення іновірців, прийнятих до нашої католицької Церкви	39—40
17. Опіка над дітьми в шкільному віці	40
18. Цьогорічна писанка на утримання нашої Малої Семінарії	40
19. Підготовка до створення вакаційних осель	41
20. Похибка в пасхалії, поміщеній у молитовнику «Господи возвах», відносно святкування Празника Пасхи у 1954 р.	41—42

21. Ювілейне видання книги «Документи Римських Архієреїв» відносно історії України за літа 1075—1953	42—43
22. Дослід у справі статистики й умовин життя українців у Зах. Європі і в Австралії	44—45
23. Хроніка	47—48
24. Померли	48

Квітень—листопад 1954, Ч. 2—3 (19—20)

1. Енцикліка Святішого Вітця Папи Пія XII про царську гідність Пречистої Діви Марії і про встановлення Празника Цариці Вселенної	49—61
2. Зарядження ВПреосв. Апостольського Візитатора відносно Енцикліки «До Небесної Цариці»	61—62
3. Слово ВПреосв. Апостольського Візитатора до Духовенства й вірних на десяту річницю смерти Великого Митрополита Андрея	63—82
4. Подяка Святішого Вітця за 11 том Ювілейного Видання «Документів Римських Архієреїв»	83
5. Вислови признання від Священної Конгрегації Східної Церкви з нагоди посвячення церкви в Манчестер	84
6. Подяка ВПреосв. Апостольського Візитатора Українців у Зах. Європі за привіти й побажання з приводу 25-ліття Архієрейських свячень	85—86
7. Журнал «Наша Церква» стає органом Католицької Акції серед вірних Українців в Європейському Ексархаті	87—92
8. Збірка пожертв на Малу Семінарію	92
9. Ювілейні святкування Марійського Року	93
10. Про побороювання сектанства	93
11. Душпастирські відвідини вірних	94
12. В справі прохань про розршення від супр. перепони мішаного віровизнання або нерівного богочитання	94—95
13. Святе Миро	96
14. Торжественне св. Причастя дітей	96—97
15. Замкнені реколекції для молоді	97—98
16. Практичне виховання української дітвори	98
17. Форма церковних ризів	99—100
18. Хроніка	101

Грудень 1954, Ч. 4 (21)

1. Різдвяне Слово ВПреосв. Апостольського Візитатора	105—120
2. Подяка Апост. Нунція за «Петрів гріш»	121
3. Молитва за здоровля Святішого Вітця	122
4. Тиждень молитов за Обеднання Церков	123—124
5. Молитва за переслідуваних братів поза т. зв. залізною заслоною	125—126
6. Привіт Впреосв. Апост. Візитатора учасникам студійних днів ФТУСК «Обнова»	127—128
7. Поручення журналу «Голос Христа Чоловіколюбця»	129—130
8. Відсвіжування богословського знання	130—133
9. Обовязок дбати про красу Божого Дому	133—137
10. Зберігання Різдвяних звичаїв	138
11. Ще про «Документи Римських Архієреїв відносно історії України»	139
12. Пригадка в справі статистичних даних	140
13. Хроніка	141
14. Зміст річника 1954	143—145